

Progresivizam

SALMEDIN MESIHOVIĆ

Sarajevo, 2012

Salmedin Mesihović

PROGRESIVIZAM

Urednik:

Izdanje:

Prvo

Izdavač:

Sarajevo, 2012

SALMEDIN MESIHOVIĆ

PROGRESIVIZAM

Sarajevo, 2012

Progresivizam je nova eklektička, nedogmatska i pluralna ideja koja je proizašla iz ideja općeg kulturološkog razvitka i humanističke ljevičarske misli kroz historiju. Progresivizam je zasnovan na vladavini logioskratije, staleža umnih, razumnih (racionalnih), vrijednih (radišnih), odgovornih i kreativnih trudbenika.

Od postanka ljudske vrste temeljna sloboda pripada humanoidnoj jedinki. Međutim, pošto je čovjek biće zajednice i samo kao jedinka zajednice može preživjeti, on je u početku instiktom, a kasnije razumom i svojom voljom prenio dio te svoje slobode na zajednice u kojima se nalazio i radi toga su te zajednice i same postajale suverene. Radi realizacije te suverenosti te zajednice imaju i institucije. Znači i zajednice i institucije su samo servis realizacije one temeljne slobode i suverenosti svake ljudske jedinice, a nisu same sebi svrha, znači bez ostvarivanja zadataka zbog kojih su nastale one gube smisao postojanja. Tako u slučaju kada postojeće zajednice i njihove funkcionalne institucije prestanu da djeluju, da postaju dekadentne i slabe, kada se nalaze u posvemašnjem rasulu i destrukciji, ljudske jedinice imaju puno pravo, ali i punu odgovornost da prenosom suvereniteta i dijelova svoje slobode formiraju nove zajednice sa funkcionalnim institucijama. U tom slučaju stare destruirane i prevaziđene zajednice i institucije prestaju da postoje, a nove zajednice nastale bilo revolucionarnim bilo evolucionim putem preuzimaju svoj zadatak i svoju dužnost.

1. Temeljni dokument

„Mi imamo pravo na našu budućnost“

1.1 Neoliberalizam, fundamentalizam, samoupravljanje i logoskratija

Suvremena općedruštvena, ekonomska i politička kretanja na globalnom planu nakon rušenja svijeta bipolarnosti, uglavnom se odvijaju po premisama i na osnovi načela i postulata dviju ideoloških misli. Prva ideologija je *neoliberalni, potrošački kapitalizam*, najnoviji oblik kapitalističkog sustava, razmišljanja i djelovanja, dok je druga *religijski ili etnički fundamentalizam*. Većina procesa i dešavanja koji se krajem XX. i početkom XXI. st., dešavaju na našoj Planeti su proizvod djelovanja i uzajamnih prožimanja, dopunjavanja i konfrontiranja ta dva dominantna ideološka pravca. I upravo su realizacije ideja neoliberalizma i fundamentalizma dovele razvitak čovječanstva u slijepu ulicu, čija je jedina posljedica nesaglediva kriza koja upravo u golemim razmjerima pogađa socijalne, ekonomske, društvene i kulturne strukture ljudskih zajednica širom Planete.

Neoliberalizam

Neoliberalizam, i pored svoga imena, ne predstavlja jednu od varijanti onoga što se definira pod izrazima «liberalno», «slobodno», nego je riječ o jednom od modela i tipova kapitalizma koji je u moderno doba (u zadnje dvije – tri decenije) postao vodeća društvena, ekonomska i politička misao u glavnim svjetskim centrima moći. Zbog svojih karakteristika bezskupuloznosti, ekstremnosti i surovosti u primjeni na terenu (sa samo jednim ciljem, a to je stjecanje profita), njegovi glavni eksponenti su konzervativni socijalni elementi i predstavnici kapitalističkog sustava.

Opijenost Zapada pobjedom nad Sovjetskim Savezom doprinijela je samo jačanju najekstremnijih dijelova zapadnog društveno-ekonomskog sistema, koji vrlo brzo (jer je za njih postojanje umjerenih i kompromisnih elemenata postalo izlišno) uspijevaju nametnuti svoje ideje, način rada i djelovanja kao primarni i dominantni faktor funkcionalnosti svojih društava.

Upravo nepostojanje nikakve alternative ili drugačijeg doprinijela je skoro nekritičkom nametanju najgorih i to iskvarjenih oblika kapitalističkog uređenja, koji je apsorbirao i tako obesmislio bilo kakve umjerenije oblike kapitalizma ili socijalne i progresivne države i društva. I taj nesumnjivo dekadentni izdanak kapitalizma, koji se zasniva na najprimitivnijim i najzaostalijim oblicima ljudskog postojanja, odnosno na pohoti za

besmislenim i nepotrebnim stvarima, a usput eliminirajući racionalno, progresivno i razvojno. Naravno tu ima i izuzetaka od pravila, ali većina velikih korporacija svoje postojanje zasniva na običnoj pohlepi, i to onoj izvornog/iskonskog tipa.

Ove konzervativne snage su, zaokružujući svoje interese i stremljenja u novom vidu kapitalističkog sistema (koji je postao poznat pod terminom *neoliberalni, potrošački kapitalizam*), sa zapanjujućom brzinom preuzeli sve poluge stvarne moći. Pred ovom najezdom socijaldemokratske, demokratske, liberalne i republikanske snage i tendencije su napustile svoje dotadašnje pozicije i ili priznale kapitulaciju ili se povukle u zasjenak ili se jednim dijelom prilagodile novim uvjetima, nažalost postajući sastavni dio neoliberalnog sistema. Ovo potpuno eliminiranje bilo kakve značajnije i relevantnije alternativne političke misli u okviru prostora koji se naziva *Zapadni svijet* doprinijelo je razvitku osjećaja samodopadnosti i svemoći kod propagatora neoliberalnog sistema koji jednostavno više nije poznavao bilo kakve limite, ali i smanjivanju smisla za prihvaćanje kritike. Posljedice primjene neoliberalnog, potrošačkog sistema (koji se odvija pod firmom globalizacije) već nakon par godina primjene pokazuju katastrofalne, skoro razaračke posljedice po ljudsku zajednicu koja je imala tu nesreću da padne pod njegovu vlast. Neoliberalni kapitalizam je ustvari kreirao i svoju proto-religijsku i vrijednosnu i moralnu osnovu, koja se izražava u *novčanom profitu*, dok je sve podređeno njemu, čak i istina.

Novac i profit nisu loše stvari. Naprotiv, one su dobre i djelotvorne, ali samo kao sredstva za ostvarivanje razvitka i progresa čovječanstva, a ne kao i njegova «božanstva» čija moć nema nikakvih ni moralnih i drugih limita. Novac i profit za čovjeka imaju isto dejstvo i značaj kao i vatra. Oni su dobar, čak odličan sluga, ali vrlo loš gospodar sa dejstvom i neumitnog razaranja. Za eksponente neoliberalizma bez obzira da li se deklariraju kao, teisti (sljedbenici tradicionalnih religija), deisti, agnostici ili ateisti osnovno «božanstvo» je taj novčani profit i to shvaćen u njegovom ekstremnom, surovom, sirovom, golom obliku koji ne prepoznaje i ne želi prepoznati opće, javne interese pa u krajnjoj konzekvenci ni lične, privatne interese i mogućnosti. Njemu se klanja, njemu se moli, njemu se teži, on je svrha života, kako bi se došlo do njega sve je dozvoljeno i opravdano, čovjek više nije u centru pažnje, nego je to on, oko koga se sve okreće i ponizno mu se teži. Ovo uproštavanje ljudskog postojanja kao običnog roba novčanog profita, a posebno podređivanje razvitka samo sirovim i instinktivnim, trenutnim potrebama izraženim kroz težnju za novčanim profitom ima uništavajući efekt po, ipak vrlo složeni općekulturni razvitak i progres čovječanstva, gledano i u njegovoj cjelini i po pojedinim sastavnim dijelovima. Kako bi se ostvario i zadržao taj novčani profit, krajni cilj postojanja i funkcionalnosti neoliberalne ideologije ne biraju se sredstva, ni moral, ni opći ni individualni interesi i potrebe.

Ideološki se kontaminiraju čitave zajednice ili bar njihovi najistaknutiji pojedinci, umanjuje se njihova moć samostalnog i samosvjesnog djelovanja, a oni postaju tržište za ostvarivanje novčanog profita ili neograničeno i ubrzano izvlačenje resursa.

Potiskuju se ili podređuju intelektualne sposobnosti običnog pojedinca, koji se pretvara u potencijalno tržište, potrošača i donosioca novčanog profita, a ne u svjesnu osobu sa slobodom savjesti i intelektualnog i fizičkog razvitka. Pri tome se moral i vrijednosni sustav ruiniraju i obezvređuju sve u svrhu zadovoljavanja najobičnije pohlepe i iskonske pohote.

Opća kultura i obrazovanost se zanemaruju, jer zaglupljenost i umanjivanje intelektualnih snaga i sposobnosti ne elite, nego mase stanovništva pospješuje stvaranje poslušnog i nekritičkog potrošača, izvora resursa ili sljedbenika vladajuće ideologije.

Naučni i tehnički razvitak iz sfere javnog interesa prelaze pod vladajući okvir neoliberalnog društva i umjesto da kreiraju tržište što im je primarna i stvarna namjena, oni se moraju prilagođavati željama novčanog profita, odnosno onih koji ga žele ostvariti a prema tome i samoga tržišta.

Uglavnom se odabiraju najbrži i najlakši metodi i načini ostvarivanja novčanog profita, koji se napadnim i stalnim ispiranjem mozga pojedinca oslanjaju uglavnom na njegov instinkt. Pritom se u pojedinca ili zajednice izložene neoliberalnom kontaminiranju usađuje sklop razmišljanja koji nije originalno njihov, nego produkt nećijih želja kako bi se došlo do novčanog profita.

Neoliberalni, potrošački kapitalizam, odnosno želja za brzim i velikim novčanim profitom stvaraju u javnosti friziranu sliku onoga kako bi se trebalo živjeti, izgledati, ponašati i raditi. Onda se one prenose u svijet čovjeka koji im se mora potpuno prepustiti, i utopiti se u bezvoljnu, neinteligentnu i nekritičnu «močvaru» koja za želioce novčanog profita postaju ili izvor resursa ili potrošači. To praktično dovodi do stvaranja jednoulmlja i ideološke diktature izvedene suptilnim i ubojitim sredstvima, neviđenim u historiji. Sloboda pojedinca, njegova kreativnost i preduzimljivost, te kritičnost i sloboda savjesti i mišljenja se guše ili podređuju tim usađenim potrebama.

Da bi se slomila svijest i savjest pojedinca i zajednice, njihovi moralni i vrijednosti sistemi, oni trebaju živjeti samo po trenutnim željama, koje ustvari i nisu njihove nego želje «naručilaca» beskrupuloznog novčanog profita. Da bi potrošnja, u velikoj većini nepotrebnih, vulgarnih i banalnih stvari i usluga bila stvarna i konstantna, pojedincu se briše svijest o budućnosti i sjećanje na prošlost, a on živi «danas za sutra», nemilice trošeći svoje snage, ideje, mogućnosti i resurse.

Gore navedeni procesi rezultiraju stvaranjem sistema «zombija», odnosno pretvaranja mase građana, u masu poslušnika, podanika pa samim tim demokratija postaje izlišna, odnosno formalna kategorija. A kao što demokratija postaje formalna, i javne,

demokratske institucije postaju formalne, njihove ingerencije se umanjuju i svode na minimum, postaju kao i demokratija i ljudska prava samo najobičnija floskula.

Neoliberalnim sistemom se upravlja po oligarhijskim načelima, u kojima vrlo mali broj pojedinaca vlada nad obespravljenom masom, zahvaljujući i ustrojenim hijerarhijskim sistemom koji je paralelan sa formalnim demokratskim institucijama, a ujedno i pravi nositelj vlasti i moći u modernom svijetu. Ta hijerarhija je međusobno vezana interesima sticanja novčanog profita i ničega više.

Kako bi mogao postati funkcionalan i stalno biti obnavljan, što mu je primarna potreba zbog iznimno velike potrošnje resursa, neoliberalni sistem je u sebe morao apsorbirati i neke elemente ranijih modela kapitalizma, u prvom redu imperijalizam i hegemonistički nastup. Taj imperijalizam se danas uglavnom maskira pod izrazom «globalizacija» i floskulom „izvoza demokratije i ljudskih prava“. Tako mu se nastoji propagandistički dati humanistički prizvuk, iako je ustvari riječ o najobičnijem procesu ne stvarne globalizacije i ujedinjenja humaniteta (što je odlična ideja i neumitna potreba), nego o najobičnijoj dehumanizaciji i agresiji sa pohlepnom i prizemnim interesima i željama.

Imperijalizam je neophodan jer neoliberalizam u svojoj krajnjoj konzekvenci ne teži stvaranju i oblikovanju novoga, originalnog kojim bi se unaprijedio razvitak i progres čovječanstva, nego prije svega trošenju već prisutnih i otkrivenih resursa i ljudske snage kojim su eksponenti neoliberalizma već ovladali, odnosno konzerviranju postojećeg stanja. Da bi ta potrošnja mogla biti kontinuirana potrebno je stalno ovladavati novim resursima (npr., u prvom redu nafta, hrana i voda), ljudima i materijalnim izvorima, a kada se oni potroše, kao pijavica koja crpi životnu snagu, prelaziti na nove. A pošto je svaki moral isključen, izuzev u verbalizmu, ta agresija na tuđe se ogleda i u demonstraciji gole sile, lažima, korumpiranju, promoviranju prakse «*divide et impera*», uvođenju dekadencije, stvaranju prividnih savezništava, postupnom uništavanju, ucjenjivanju, infiltraciji, često u kompromitiranju pojmova «demokratija», «sloboda», «ljudska prava». «globalizacija», «liberalizacija», izvlačenju, promoviranju, forsiranju i odražavanju starih etničkih, nacionalnih i religijskih surevnjivosti, mržnji i suparništava. Pri ostvarivanju svojih ciljeva ti eksponenti pokazuju toliku maštovitost, beskrupuloznost, strpljivost i umijeće da je sve to jako teško povezati. Pa tako nekadašnji saveznici, suradnici i najbliži prijatelji vrlo brzo postaju navodni neprijatelji, a ustvari samo služe kao povod za konačnu invaziju, odnosno kada im više ne trebaju, odnosno obave «prljavi posao» za njihove interese, tada ih se jednostavno i «kulturno» otarase. A sve je to posljedica toga što neoliberalizam ne stvara nove resurse i vrijednosti, nego samo neumitno troši. Ponos, čast i lojalnost u neoliberalnom sustavu ne postoje, jer bi u suprotnom bile nekompatibilne sa moralnim sklopom koji on producira.

Uslijed toga granice država i njene institucije koje treba da služe javnim i individualnim interesima njihovih sudionika (građana), postaju najobičniji instrumenti realizacije ideologije neoliberalizma.

I na, krajnja i najteža posljedica najeze neoliberalne, potrošačke ideologije, kulture i načina života jeste potpuno i temeljno narušavanje ravnoteže i harmonije odnosa, interesa, potreba, stremljenja i mogućnosti čovječanstva na kojima se bazira njegov djelotvorni i stvarni razvitak.

Iz svih navedenih osobnosti neoliberalnog kapitalizma jasno proizlazi zaključak da je ovaj, ekstremni vid kapitalističkog društveno – ekonomskog, pa i kulturološkog sustava posljednja njegova faza razvitka. Ekstremnost i nekritičnost neoliberalizma su upravo odlike dekadentnog funkcioniranja, o čemu najbolje govori financijsko – ekonomska kriza koja je zahvatila čitavu Planetu. Temeljni uzrok ove krize je postojanje neoliberalnog poretka i ništa više. Jedino rješenje izlaska iz duboke recesije i sloma ekonomskog i društvenog poretka jeste radikalna preobrazba i traženje novih puteva razvitka, a nipošto krpljenje urušenog sustava. Kratkoročne donacije i državne intervencije (paradoksalno izvođene po sovjetskom modelu) su ustvari samo pokušaji održavanja na „vještačkom disanju“, a ne stvarna namjera da „oboljelo tkivo“ ozdravi. Zanimljivo je da se ustvari pomaže bankama i financijskim korporacijama i institucijama koje su stvarni generatori krize. I umjesto da se ti generatori jednostavno isključe, oni se i dalje održavaju na životu stalnim pumpanjem novca građana. Tako se neoliberalni poretki suočavaju sa paradoksalnom situacijom da se pokušavaju spasiti golemim državnim intervencionizmom. To praktično znači da porezni obveznici „solidarno“ pomažu one strukture koje su svojim bahatim ponašanjem, pohlepom pa i klasičnim oblicima korupcije, manipulacije i špekulacije najodgovornije za slom sustava i sve ono što će doći u budućnosti kao neumitna posljedica ovoga sloma.

Fundamentalizam

Drugi, isto tako uprošćeni i vrlo okrutni ideološki sistem koji dominira i uzajamno se prožima sa neoliberalnim sistemom je fundamentalizam, koji se može javiti u različitim tipovima kao religijski, nacional-šovinistički, etnički, rasni fundamentalizam. Uglavnom dominira uvijek prvospomenuti tip - religijski fundamentalizam, ali ima i dosta primjera i drugih tipova, a negdje se ovi tipovi i međusobno spajaju i sintetiziraju. I ova ideologija je rezultat modernih historijskih procesa, i ako se poziva na tradicije stare stotinama i hiljadama godina ona je ustvari isto kao i neoliberalizam moderna, nova ideologija a ne neka stara ideologija koja se ponovo javila. Tačno je da je religijski fundamentalizam iskoristio povratak tradicionalnim religijama što je društveno-politički trend, pa u pojedinim slučajevima i pomodarstvo sa kraja XX. i početka XXI. st. On nije religija niti se organizira na osnovnim načelima religioznosti i istraživanja religioznih ili sličnih pitanja. Naprotiv, to je jedna vrlo svjetovna pojava, nastala uslijed pragmatičnih i vrlo prozaičnih društvenih, ekonomskih ili političkih interesa, u svijetu koji je izgubio kreativnost i sposobnost svestranog i pravilnog razvitka. Znači religijski fundamentalizam se zasniva na političkoj instrumentalizaciji religije, njene dogme, njenih institucija i osjećanja pripadnika religijske zajednice, a u slučaju etničkog

fundamentalizma, nacional-šovinističkog fundamentalizma i rasnog fundamentalizma na zločudnoj instrumentalizaciji etnija/nacija/rase. Korijene ove isto jedne nove, moderne ideologije potrebno je tražiti u sljedećim elementima :

- U pukom uproštavanju, inače vrlo složenih i kompleksnih, ljudskih društava, historije, razvitka i ciljeva.
- Traženju novih puteva uslijed dominacije neoliberalnog, potrošačkog kapitalizma i njegovih dogmi, ali ipak suzdržavanjem za otiskivanje na potpuno nove i nepoznate pravce razvitka.
- Unutrašnjim frustracijama pojedinaca ili čitavih zajednica, njihovom nesnalaženju u novim društveno-ekonomskim procesima.
- Paničnom strahu od promjena, koje bi mogle da ugroze tradicionalne vrijednosti, iako se upravo fundamentalizam vrlo često izrođava u razoritelja tih vrijednosti, javnog morala i savjesti društva i posebno samih religija i njihovih institucija koje teorijski i verbalno zastupa i za koje se bori.
- Hipokriziji i licemjerstvu jednog društva, koje pod plaštem vanjskog fundamentalizma i izražene manifestacije religioznosti ili nacionalnog, rasnog osjećaja krije unutrašnje proturječnosti, kriminal, uništenje porodice i morala, gušenje slobode, totalnu društveno-ekonomsku destrukciju.
- Fundamentalizam se javio i kao reakcija na vrijeme hladnog rata, kao neka vrsta alternative blokovskim ideologijama Zapada i «realnog» (sovjetskog) socijalizma. Da bi nestankom ovog potonjeg kao i samoupravnog socijalizma, doživio erupciju, ubrzano zauzimajući upražnjeni prostor.
- U zemljama «realnog» (sovjetskog) socijalizma religija je bila udaljena od države, često je bila i jedina relevantna opozicija. Bila je izložena represalijama, negdje i sa velikim intenzitetom. U zemljama sa samoupravnim socijalizmom to je bilo u puno manjoj mjeri, ali je i tamo religija bila potisnuta iz javnog života.
- Težnji institucionalizovanih religija da povrate svoju nekadašnju moć i uticaj, bazirajući se na probuđenoj svijesti o religioznoj zajednici, koja tako formira jedan civilizacijsko-historijski krug, ali ovaj put na osnovi degenerirane religiozne svijesti shvaćene na prost i bukvalan, skoro idolopoklonički i vrlo svjetovni način.

Činjenica je da se fundamentalizam može razviti u skoro svim društvima, bez obzira koliko ona bila industrijalizirana ili ne, bogata ili siromašna, obrazovana ili ne. Naravno ne u istoj mjeri, na isti način, u istom obimu i u istoj brzini. Religijski fundamentalizam u suštini i nema svoju vjersko-religioznu pripadnost, jer se sveo na čisto svjetovnu ideologiju. Analizirajući ga, otkriva se niz proturječnosti i opasnosti koje iz njega proističu po samu ideju o Bogu. Religijski fundamentalizam je u stvari netolerancija prema "neadekvatnim slikama" Apsoluta. Na primjer u USA religijski fundamentalizam

se priključio krajnjoj desnici, te se povezoao sa onim konzervativnim elementima koji su bili i nosioci stvaranja, oblikovanja i ekspanzije neoliberalne ideologije. Hrišćanski fundamentalizam izgleda da ima malo poštovanja prema Hristu. Njegovi nosioci su brzi u osudi "neprijatelja" Boga po njihovom shvatanju. Smatraju da su jevreji i muslimani osuđeni da gore u paklu i slično. Muslimanski fundamentalizam obara vlade, a "neprijatelje" islama po njihovom shvatanju ubijaju ili osuđuju smrtnom kaznom, uvode nakazne sisteme i ideje. Na sličan način i hebrejski fundamentalisti protjeruju i uništavaju nejevrejsko stanovništvo Palestine, a hinduskim ekstremistima nije strano da ponekad vrše i pokolje manjinskih religijskih grupa. Ali u srži ova vrsta religioznosti je povlačenje od Boga. Učiniti takve ljudske historijske pojave kao što su "porodične vrijednosti", "Sveta zemlja", ili političke partije ili pojedine lidere, ili neke tradicijske ili savremene manifestacije i predmete i objekte čak žižom religioznog obožavanja predstavlja novi oblik idolopoklonstva.

Savremeni "krstaši" (ovaj termin ne treba shvatati doslovno, nego kao *terminus tehnicus* za nosioce fundamentalističke ideologije) uzdišu vrijednosti koje oni propagiraju na visoki stepen i zamjenjuju transcendentalnu realnost sa idealima koje je stvorio čovjek. Fundamentalizam je kao politička ideologija krajnje destruktivnog karaktera u odnosu na ideju Vjere i Boga, jer on uništava njene elementarne principe na kojima ona počiva. U tom smislu treba posmatrati i njegova načela o isključivosti i izabranosti koja razaraju načela vjere o jedinstvu čovječanstva i otvorenosti vjere prema svakom ljudskom biću. U sklopu svoje razaračke djelatnosti fundamentalizam pokušava da zatvori ili bar smanji uticaj Vjere u Boga na ljudsko društvo, kako bi njegova politička ideologija nadopunila onu ulogu koju bi trebala da ima Vjera. Ali time samo dovodi do pojave praznine u ljudima, i proizvodnji osjećaja o besmislu prebivanja i života. Fundamentalizam je i veliki neprijatelj nauke/znanosti, jer se zalaže za okamenjivanje svijeta, povratak bukvalnom, krutom, nemilosrdnom i od njih zadatom shvatanju religioznih i drugih dogmi, onako kako ih nosioci fundamentalizma tumače, propagiraju i nameću. Uništavajući razumni segment čovjeka, fundamentalizam uništava također i njegovu pokretačku snagu i suzbija ljudsku samostalnu svjesnu aktivnost. Time čovjek prestaje biti razumno i svjesno biće i postaje mašina koju je oblikovao i programirao fundamentalizam ili grupe koje stoje iza njegove promocije. Time je on suprotan Vjeri u Boga koja razum i svjesnost ističe kao posebnu ljudsku karakteristiku. Ideologija fundamentalizma je opasna jer kao svoj krajnji cilj ima i kompromitaciju Vjere u Boga.

Suštinska greška fundamentalizma (i to u bilo kojem tipu njegovog manifestiranja) jeste u tome da on postavlja religiju, naciju, etnos, rasu ili nešto drugo slično u središte zbivanja i od tih postulata čini bitnost ili gravitacionu osnovu poimanja ljudskog razvoja i djelovanja. Potpuno je zanemarena činjenica da je historijski proces dokazao da je kultura ta koja predstavlja gravitacionu osnovu ljudskog razvitka, a nacije, rase, religije su samo izvedenice, konstrukcije iz fenomena postojanje određene kulture koja se neupitno i sama

kreće svojim razvojnim putem. Koliko god se fundamentalisti trudili, oni ne mogu spriječiti to kulturološko kretanje niti ga zaustaviti. Istina oni ga mogu usporiti, ali na kraju suština kreativne i napredne kulture ipak pobjeđuje i nadvladava, makar ona bila upakovana u neku drugu oblandu i formu i tako zamaskirana skoro do neprepoznatljivosti. Kreativne i snažne kulture su poput vode, uvijek nađu put kojim se probijaju kako bi prerasle u kulturološke „potoke“, pa „rijeke“ i na kraju „mora“. Takva struktura kulture je direktno opet sa svoje strane rezultat temeljne zakonitosti ljudskog postojanja, a to je da je u kontekstu života na Planeti progres zakonitost.

Dodatak poglavlju

Iako se na prvi pogled nalaze na suprotnim polovima linije dosadašnjih poznatih i djelujućih idejnih stremljenja koja su proisticala kao produkt djelovanja čovjeka i njegovog društva, neoliberalizam i fundamentalizam su u stvari komplementarni i uzajamno srodni. To se ogleda ne samo u činjenici da su najveći zagovornici neoliberalne ideologije američka desnica, koja se često povezuje sa religijskim konzervativizmom, nego u općoj činjenici totalne sirove materijalizacije svih ideja i uprošćavanja svijeta na puke floskule, izražavajući to i kroz antopomorfiranje božanstva. Obje ideologije imaju za cilj destrukciju ljudske svijesti, savjesti i intelekta, djelovanja i samim tim njegovog zaustavljanja u progresu i usavršavanju i implaniranju u um i rad čovjeka i zajednica kojima on pripada, onoga što te ideologije, odnosno njihovi predstavnici i provoditelji žele. Zbog svoga ekstremizma, izostanka bilo kakvog općeg humanističkog karaktera, surovosti i beskrupuloznosti, ali i zbog nepostojanja utopijskog pogleda i uvjerenja u budućnost koji uništava nadu, osjećaja bez kojeg čovječanstvo ne može, u danas dvije dominantne ideologije realno je očekivati i protu-reakcije. Međutim, pošto su umjerene i relevantne snage ili potučene, ili potisnute ili odbačene ili jednostavno apsorbirane od strane dominantnih ideologija, u tu praznu «rupu» gdje bi se trebale smjestiti alternativne ideje, ideologije i pokreti danas svoje mjesto traže ekstremni ultraljevičarski elementi kao što su razne anarhističke, neokomunističke, ekološke (zeleni), antiglobalističke grupe i skupine, te ultradesničarske skupine kao nacional-socijalističke, neofašističke i rasističke grupacije. Iako na prvi pogled izgledaju minorne, zbog sve većeg nezadovoljstva izazvanog djelovanjem postojeće dvije dominantne ideologije (posebno neoliberalne), ali i njihove očite demagogije bez nuđenja stvarno realnog, praktičnog, novog, kreativnog i ostvarljivog alternativnog programa, njihova snaga raste, a oni su uvezaniji i brojniji.

Iz svega izloženog jasno proizlazi nesumnjiva potreba da se pronađu novi idejni programi i putevi sa sasvim novim rješenjima i prijedlozima (ali i baštinjeni i inspirirani i nekim ranijim idejama i rješenjima). Oni ne bi bili utopijskog karaktera nego bi bili ostvarljivi u sadašnjosti ili bližoj budućnosti, ako ne u svojoj cijelosti, a ono bar u svojim temeljnim, osnovnim dijelovima i načelima. Taj novi program morao bi da povrati ravnotežu i harmoniju odnosa i interesa, da pokrene svestrani i brzi razvitak i progres, a posebno u nauci i tehnologiji (koji ne smije biti ograničen nikakvim moralnim niti vrijednosnim

stavovima) te samim tim i obrazovanju. Naravno, zbog upravo budućih potreba čovječanstva (prvenstveno izražene u neumitno i nezaustavljivom progresu), potrebno je razumijeti da bi te ideje, prijedlozi i rješenja morali biti ugrađeni u takav komunalni sustav koji bi imao i dovoljno jaku crtu zajedništva, ali koji ne bi smio gušiti individualizam nekim kolektivizmom. Novi sustav bi morao i razumijevati kulturu kao gravitacionu osnovu, imati dovoljno senzibiliteta za socijalnu politiku, te ustrajno promovirati kontinuirani razvitak te biti dovoljno elastičan da prihvata i u sebe apsorbira općekulturoške i razvojne promjene. Možda bi ga tehnički mogli nazvati „progresivizam“, jer bi, uz insistiranje i promoviranje progresa, on težio smanjivanju etatističke i elitističke moći. Progresivizam bi uklonio ideološke i ekstremne barijere te dogmatske okove, obnovio moralni i vrijednosni sklop na nekim modificiranim načelima, oslobodio okova savjest i preduzimljivost pojedinca i posebno njegovu kreativnost i odgovornost.

Samoupravljanje

Pod imenom samoupravljanje (uz delegatski sustav) se danas podrazumijeva jedna od najprogresivnijih i najoriginalnijih tekovina titoizma. Teorijski riječ je o jednom demokratski i humanistički najbolje zamišljenom, prezentiranom i ostvarivanom sustavu u historiji. Njegov raspad nije uvjetovan njegovom ni teorijskom osmišljenošću ni praktičnom primjenom, o čemu najbolje govori skoro spektakularan napredak socijalističkih republika i pokrajina bivše FNRJ/SFRJ, i to u samo u par decenija. Osnovni razlozi zašto se samoupravljanje u socijalističkim republikama i pokrajinama bivše FNRJ/SFRJ nije održalo leže u sljedećim činjenicama :

- a) Stravičnoj šovinističkoj ideologizaciji prostora bivše FNRJ/SFRJ počevši od 1988 godine i tzv. antibirokratske revolucije. Šovinistička ideologija, odnosno nacionalizam u svome najgorem i rigidnom obliku povezan sa zaostalim i zastranjenim religijskim integrizmom i fundamentalizmom ima prilično jako uporište u kulturi čitavog Balkana, a posebno njegovog zapadnog dijela. Protiv jednog snažnog činioca koji je skoro stoljećima vrlo dominantna i kronična pojava u životu stanovnika zapadnog i središnjeg Balkana samoupravljanje i pored svoje uspješnosti i humanizma nije imalo nikakve šanse.
- b) Do pojave destruktivnih ideologija, samoupravljanje još uvijek nije uspjelo da razvije sve svoje mehanizme koji bi bila djelotvorna brana destruktiji koja je zadesila ove prostore. Posebno još nije bio zaživio u potpunosti delegatski sistem a umjesto njega su u nekim fazama odlučivanja još uvijek postojali elementi demokratskog centralizma. To je uvjetovalo nepotrebno povećanje birokracije i pojavu vrlo opasne birokratske svijesti (birokratizma) i tehnokratizma što je iznutra razgrađivalo samoupravljanje.
- c) Savezi komunista su se konstantno miješali u samoupravni i delegatski sistem. Često su im nametali svoje stavove, a radnički savjeti i zborovi radnih ljudi su u

- nekim slučajevima bili pod velikim utjecajem saveza komunista. Umjesto u radnim kolektivima, čak i obične odluke vezane za njih su donošene u partijskim forumima. To je smanjivalo demokratsku vitalnost i preduzetničku aktivnost i mobilnost radnih kolektiva. A nekada su ostaci etatizma i konzervativizma utaboreni u pojedinim forumima koji su odlučivali kočili dalju nadogradnju samoupravljanja plašeći se gubitka svojih pozicija.
- d) Postojanje i djelovanje Partije je i u teorijskom i u praktičnom smislu bilo otežavajuća okolnost za funkcioniranje i dalje razvijanje samoupravnog sistema. Partija je trebala da ima samo ulogu demijurga, tvorca samoupravnog sistema. Čim zaživi samoupravni sistem i počne da bude funkcionalan u svojoj cjelini i sve njegove pojedine institucije Partija je trebala da se ugasi i da nestane sa političke pozornice. I umjesto da u toku 60-tih godina XX st., Partija izumre ona je nastavila svoje postojanje kao paralelna institucionalna, birokratizirana organizacija, utječući na sve tokove života sve do kraja 80-tih godina.
 - e) U onim radnim kolektivima u kome demokratska i samoupravna svijest nije bila izražena i jaka, dolazilo bi do pojave tehnokrata, ljudi bez ikakve idejne i moralne podloge čija je pažnja često bila zaokupljena svakidašnjim, čisto praktičnim potrebama. Tehnokratizam je često dovodio do pojave i neke vrste apsolutizma pojedinaca nad radnim kolektivima, gušenja svake opozicije a delegatski sistem je postajao obična fasada i formalnost.
 - f) Preveliko teoretisanje neshvatljivo za većinu populacije, zatvaranje u pojedine forume koji su se pretvarali u najobičnije pričaonice. Neuvezanost sa situacijom na terenu, potrebama i zahtjevima tržišta i društva u cjelini.
 - g) Mentalitet, moral i stupanj vizionarstva, ali i dostignutog nivoa općekulturnog razvitka populacije koja je trebala da učestvuje u izgradnji i daljem evolutivnom razvitku samoupravljanja i općeg napretka društva su bili prilično nezadovoljavajući. A istine radi ni radne navike i ozbiljnost u radu u našem narodu nisu baš na visini. I onog momenta kada je standard života te populacije poradi djelovanja samoupravljanja postao iznimno visok, znatno viši od dostignutog nivoa općekulturnog razvitka došlo je do kolizije. Intenzitet ekonomsko-društvenog progresa mora usporedo slijediti i isti intenzitet i općekulturnog razvitka. U suprotnom dolazi do rascjepa u duhu naroda koji nije spreman da svojim mentalitetom i načinom ponašanja i razmišljanja te moralnim, vrijednosnim i kulturnim normama se suočiti i prihvatiti novi znatno veći standard i totalni preobražaj pogotovu ako je ostvaren vrlo brzo u roku od samo jedne ili dvije generacije kao što se desilo od 1945 do 1988 godine u Srbiji, Vojvodini i Kosovu, 1989 u Crnoj Gori i Sloveniji, sredine 1990 u Hrvatskoj i kraja te godine u Bosni i Hercegovini, pa kasnije u Makedoniji.

- h) 45 godina mira i razvitka stvorili su kod dobrog dijela stanovništva osjećaj lagodnosti, pa pomalo i razmaženosti. Samim tim se proporcionalno smanjio i osjećaj za odgovornost. Istovremeno su rasle težnje za preuzimanjem najgorih i dekadentnih oblika potrošačkog zapadnjačkog društva. Pojavio se elitizam, malograđanska snobovština stanovništva koje se u samo par decenija iz ruralnih i polururalnih sredina presvuklo u gradsko stanovništvo. Pojedinci su vrlo lako se prepustili načinu života «zlatne mladeži».
- i) S druge strane, i pojave nepotizma, protežiranja i klasične korupcije su se polako udomaćivale i nisu bile sankcionirane. Pojedinci su počeli zloupotrebljavati pozicije koje su imali radi stjecanja materijalne koristi ili pretvaranja u neku vrste lokalne elite «crvene buržoazije», odnosno dekadentne zajednice povlaštenih pojedinaca.

I pored svih navedenih prepreka i protivnika, samoupravni socijalizam je ostvario odlične rezultate. Zahvaljujući njemu je jedno prilično ruralno društvo zasnovano na stočarstvu i većim dijelom ekstenzivnoj zemljoradnji preobrazilo u urbano, industrijsko društvo. Gradovi su se razvili neslućenom brzinom, npr. samo Sarajevo se od 1945 do 1990 povećalo skoro 7-8 puta a stambena izgradnja je bila golema. Od jednog siromašnog društva, sa velikim brojem seljaka koji su sastavljali kraj sa krajem i često izloženo naletima gladi, stvoreno je društvo u kome je totalnu većina činila nova srednja klasa. Nekada čitave pokrajine koje su do 1945 bile vrlo siromašne i «gladne» postale su bogate, najbolji primjer je Dalmacija. Standard se stalno povećavao. Nemjerljivi rezultati su postignuti u sferi obrazovanja i naučno-istraživačkog rada, i po prvi put je izgrađena brojna domaća obrazovna i znanstvena elita, a skoro kompletno stanovništvo je zahvaćeno sistemom besplatnog školstva. Univerzitet je bio dostupan svakome i broj kvalitetno univerzitetsko obrazovanih ljudi je postao izniman. Konačno je i zdravstvena zaštita ne samo pokrila čitavo stanovništva nego je postala i vrlo učinkovita i kvalitetna. Ostvarena je puna sloboda kretanja, a o sigurnosti stanovnika i njihovoj zaštiti od kriminala je bespotrebno trošiti riječi. Kao ilustraciju sigurnosti najbolje mjerilo pruža činjenicu da je za sve banke bio dovoljan obični portir, bez ikakve potrebe za nekakvim posebni zaštitarskim osiguranjem. Radnička prava su bila zaštićena preko radničkih tijela, a poljoprivreda je bila i zaštićena i subvencionirana. Tržište je funkcioniralo kao vrlo bitan i neophodan činilac privrednog života, ali bez toga da postane apsolutni gospodar ekonomike. Stvorene domaće kompanije i korporacije su u potpunosti dominirale tržištem, i bile u znatnoj mjeri prisutne i na stranim tržištima. I konačno se stvorio i domaći kapital, koji se akumulirao i dalje ulagao. Te kompanije i korporacije su bile i ravnopravni sudionik u borbi za čitav niz vanjskih tržišta i sa uglednim svjetskim kompanijama sa znatno dužom tradicijom. Naši ljudi su po prvi put u historiji postali svjesni svoje nezavisnosti od stranih utjecaja i vladavina. Konačno je prestalo naše ponižavanje i klečanje pred stranim upraviteljima i interesima, a to se itekako uvažavalo i

poštovalo u čitavom svijetu. I umjesto da strane korporacije troše naše resurse koristeći našu radnu snagu, naše korporacije su sa svojom radnom snagom išle u druge zemlje izgrađujući impozantne objekte i ostvarujući projekte kao i velike zapadnoeuropske i američke kompanije sa znatno dužim postojanjem i tradicijom. Naše korporacije su na svjetskom tržištu bile potpuno ravnopravan konkurent tim zapadnim, razvijenim korporacijama.

Danas je situacija potpuno drugačija, kao posljedica nasilnog razaranja samoupravljanja, došlo je do totalne destrukcije društva i ekonomike, i dekadencije općekulturnog načina života. Svijest stanovništva je pala na skoro najniže grane u historiji, a čitav jedan moralni i vrijednosni sistem je urušen a bez nuđenja neke alternative. Pljačka i nemilosrdno trošenje resursa su dostigli tolike dimenzije da ugrožavaju samu elementarnu egzistenciju stanovništva, a budućim generacijama uništavaju mogućnost za razvitak. Aveti prošlosti su probuđene i hodaju našom zemljom tražeći nove duše koje bi zatrovale.

Jedno od rješenja prvo zaustavljanja trenda brze i neumitne propasti gdje nas očigledno vode dominantni ideološki sustavi, a zatim omogućavanja pokretanja razvitka i pozitivnog napretka je uvođenje sustava kojim bi se naše stanovništvo zaštitilo od nestanka u provaliji siromaštva, nepravde, neznanja i dekadansa. Najbolje je rješenje da se ponovo afirmira sustav koji bi u svojoj suštini bio zasnovan na načelima socijalističkog samoupravno-demokratskog društva u svojoj punoj sadržinskoj cjelini i čija bi noseća konstrukcija bila bazirana na delegatsko-federalnim ustrojstvom u nizu nivoa, ali sada i sa umetanjem kulturološkog razvitka. Riječ je naravno o nekadašnjem samoupravnom sustavu, samo sada transformiranom u moderni, razvijeni oblik. Nova vizija samoupravljanja i delegatskog i federalnog društva pretpostavlja i oslobađanje o svega onoga što je u prvom samoupravljanju bilo loše, nedosljedno, birokratizirano, centralizirano, nedefinirano i neprecizno. Pošto je oslobođeno tereta i mora prvog samoupravljanja, a modernizirano i prilagođeno novim potrebama, željama, zahtjevima i težnjama, novo nadolazeće drugo samoupravljanje je samim tim superiornije u odnosu ne samo na prvo samoupravljanje nego i na sve druge oblike strukturiranja društva. U prvom redu potrebno je afirmirati radničke i druge socijalne institucije koje bi na sebe preuzele i dio odgovornosti za vođenje privredne aktivnosti (radničke skupštine, radnički savjeti/vijeća).

Dodatak poglavlju

Nositelj provođenja novog, II. samoupravljanja bi trebalo da bude „široka koalicija,, socijalnih, demokratskih i progresivnih organizacija, interesnih skupina i pojedinaca. Za razliku od nekadašnje saveza komunista, ovaj novi demijurg ne bi bio ni centralizirana ni federalizirana politička partija sa posebnom infrastrukturom i organizacijom, nego bi bio otvorena avangarda. Ta avangarda bi u sebi apsorbirala i tako sažela u jednu cjelinu skoro cjelokupni pozitivni historijski (civilizacijsko-kulturni) razvitak čovječanstva, te bi

samim tim bila i oslonac oblikovanja ujedinjenog humaniteta. Radi svoga nastanka i izgradnje više na praktičnom, a manje na teorijskom suprotstavljanju modernim tendencijama avangarda (iako u svojim korijenima baštini i ranije teorije i deklarativno se poziva na neke mehanizme iz ranijeg razdoblja) u svojim programskim i praktičnim metodama rada pokazuje visok stupanj improvizacije. To se manifestira najviše u činjenici da su i teorijski i praktični pristup obostrano direktno povezani, uvjetovani i usklađeni i da čine jednu cjelinu. Samim tim se ne može govoriti o teoriji kao zasebnom postulatu koji je potpuna i nepromijenjena osnovica funkcionalnosti prakse, kao što je to bilo uobičajeno u vremenu ideologija XIX. i XX. st. Kod te avangarde teorija je bitan faktor, ali ne i suštinski obvezujući za praksu. Samim tim se i teorija prilagođava potrebama pa i praktičnom radu i čini se da se teorija i praksa zahvaljujući konstantnom obostranom prožimanju, uvjetovanju i utjecanju nalaze u stalnom procesu nadogradnje, kao točak koji se ne zaustavlja. Radi toga je moguće to definirati u smislu “teorijske prakse” ili “praktične teorije”. Pored suštinske povezanosti teorije i prakse i njihovog stalnog uzajamnog prožimanja, potrebno je imati i takvu elastičnost i prilagodljivost razvitku, koji bi omogućili uspješno suočavanje sa problemima najrazličitijih oblika koji uslijed ubrzavanja povijesnog razvitka se stalno i stalno pojavljuju pred čovječanstvom. Treća vrijednost treba biti izraženi pluraritet i nedogmatizam. Posljednje spomenuta činjenica je uvjetovana upravo zgarištem ranijih ideologija, idejnih pravaca ili samo nekih teorijskih i praktičnih rješenja.

Ujedno se moraju prepoznavati i ekstremističke i dogmatske ideje i njihovi nositelji i sprečavati ih u širenju propagande i suprotstavljati se njihovoj djelatnosti. Radi toga je potrebno da pojedinci koji se bore za progresivizam i koji teže njegovoj realizaciji posjeduju određene kvalitete :

1. Mudrost, odvažnost, pravednost, umjerenost.
2. Čast i ponos su sve, oni su oruđe djelovanja.
3. Spartanski kreda : nema povlačenja niti predaje, na Termopilima se ostaje do samoga kraja.
4. Sloboda savjesti u procesu spoznaje.
5. Sloboda od ideoloških i religioznih okova.
6. Bezuvjetna odanost i odgovornost prema humanitetu i pripadajućoj zajednici.
7. Kontinuirani progres i usavršavanje humaniteta i pripadajuće zajednice.
8. Esencijalni interes : proces znanstvenog rada, njegovo promicanje i zastupanje.
9. Uspostava društva zasnovanog na :
 - a) Ravnoteži i harmoniji međusobnih odnosa i potreba.
 - b) Vrijednostima i tekovinama kulturnog i civilizacijskog napretka.

- c) Kontinuiranom progresivnom razvitku, stalnom procesu usavršavanja i spoznavanja.
 - d) Stalnom ovladavanju novim tehnologijama, znanjima i spoznajama.
 - e) Uzajamnoj solidarnosti.
 - f) Kreativnim, kritičnim, odgovornim i radnim građanima.
10. Vlast odgovornim i svjesnim znanstvenicima i vrijednim i svjesnim radnicima.
11. Borba protiv dekadencije, zaostalosti, neznanja i manipuliranja.
12. Pročišćenje kontaminiranih struktura, zajednica i pojedinaca.
13. Najveći blagoslov čovjeku je rad, njegovo ispunjenje i njegovo iskupljenje.

Logoskratija

“Sloboda savjesti na stazi spoznaje Istine, a nauka je vozilo kojim se krećemo po toj stazi”

“Stare religije i ideologije su ispunile svrhu postojanja i one su nestale i mrtve su... našoj vrsti je potreban novi vodič, a to je znanost”

„Ko je spreman da umre u ime neke religije ili ideologije je budala, onaj ko je spreman da ubije u ime neke religije ili ideologije je nitkov“

„Zemlja je bolesna? Zemlja je nemoćna?, Zemlja je iscrpljena?... kako joj pomoći. Potrebno je primijeniti proces liječenja. „

Novo, drugo samoupravljenje kako ne bi zapalo u birokratizam i etatizam, pa i bilo zloupotrebjeno od strane osoba i grupa koje imaju prozaične i osobne interese, a posebno kako se ne bi konzerviralo i postalo protivnik progresa, mora tražiti osnovu po kojoj će se njegov razvitak i kontinuirani preobražaj temeljiti. Zbog toga se progresivizam može promatrati i kao socijalna mreža zasnovana na znanstveno – tehnološkom razvitku u svim poljima i područjima = LOGOSKRATIJA. Socijalne, ekonomske, znanstveno - tehnološke i kulturne sfere su zasnovane na slobodi savjesti, razuma, izraza i kreacije. Ne postoji ni jedna dominantna niti apsolutizirajuća ideologija, dogma i religija, a potpuno je doživljeno oslobođenje od štetnog, parazitirajućeg birokratizma. Okosnicu funkcioniranja navedenog sustava čini njegova institucionalna organizacija koja svojim postojanjem i djelovanjem ne smije gušiti kreativnost i slobodu znanstvene individue. Čitava socijalna mreža zasniva se na jednoj temeljnoj stvari → kontinuiranom znanstvenom radu i progresu. Cilj postojanja progresivnog, stvaralačkog znanstveno – tehnološkog sustava je olakšavanje i ubrzavanje kretanja po stazi spoznaje Istine.

Kako bi se uopće pristupilo realizaciji uspostave progresivnog društva potrebno je pristupiti procesu izlećenja i pročišćavanja bolesnih struktura i zajednica. Potrebno je izvršiti i terapiju odstranjenja svih malignih pojava i izraslina na socijalnoj strukturi, ali i u djelovanju pojedinaca od političkog do kulturnog načina rada. Za to potrebno primjenjivati i metode uvjeravanja, ukazivanja, i razbijanja ideološke zatrovanosti i zatupljenosti, ali ako se drugačije ne može i kada se iscrpe drugi načini racionalno je upotrijebiti i radikalne, revolucionarne metode. Kako bi mogao funkcionalno i uspješno postojati i djelovati znanstveno – tehnološki sustav potrebno je raščistiti sa negativnostima kao što su : korupcija, ideološka zastranjivanja, birokratizam i formalizam... ali i djelovati na pojedinca kako bi se smanjile njegove loše osobine kao što su zavist, strah, opsesije, mržnja i pohlepa. Dok traje borba za izgrađivanje progresivizma ili logoskratije, moraju se kao temeljni postulati imati i sljedeće smjernice :

- I. Svaki pojedinac ima pravo da se bavi znanstvenim i tehnološkim radom bilo kada i bilo gdje, i niko nema pravo (ni druga jedinka niti neka institucija) niti mogućnost da joj to uskrati.
- II. Svaki pojedinac ima pravo i obavezu na publiciranje ili javno obznanjivanje svoga znanstvenog istraživanja i rezultata takvog rada
- III. Znanstveno-istraživački i tehnološki rad ne smije biti uvjetovan ideološkim, dogmatskim ili profiterskim tezama i dokazivanjima.
- IV. Svaki pojedinac ima punu slobodu izbora znanstvene ili tehnološke discipline i polja kojima želi da se bavi i da ih specijalizira.
- V. Znanstveno – tehnološko društvo je oslobođeno bilo kakvih ideoloških i religioznih stega.
- VI. Zagarantirano je pravo na informaciju i njenu razmjenu.

Veliku opasnost predstavlja i pojava liderstva ili autokratizma, i kako bi se oslobodili liderstva i tiranije pojedinaca uvijek je potrebno imati na umu Aristotelov citat : "ZBOG TOGA SE I NE DOPUŠTA DA VLADA ČOVJEK NEGO NAČELO (Λόγος), JER ON (čovjek op. a) ĆE VLADATI SEBE RADI I POSTAĆE TIRANIN."

Radi toga novi sustav mora poštivati sljedeća tri pravilo : a) svaki građanin ima obavezu učestvovanja u upravljačkom sustavu, b) učestvovanja u odbrambenom sustavu, c) učestvovanja u radnom procesu.

1.2 Temeljna načela

Na osnovi sljedećih načela se izgrađuju temelji novog sustava :

Svaki građanin je slobodan u onoj mjeri u kojoj njegova sloboda ne ugrožava slobode drugih ljudi.

Ovo je načelo bez kojeg novi društveni oblici ne mogu opstati. Ono u sebi sažima i vrijednosti individue ali i njegovu odgovornost prema čovječanstvu uopće. Ovaj princip ne treba shvaćati kao zakonitost apsolutne individualizacije i povlačenja pojedinca iz zajednice. Ono se odnosi samo na slobodu djelovanja građanina u okvirima zajednice, njenih zakona za koje opet postoje zakoni koji omogućavaju da ih građanin koristeći svoje slobode promijeni. Sloboda je mogućnost da svaki građanin čini ono što mu je volja, ukoliko time ne ugrožava slobodu i prava drugih građana. Sloboda podrazumijeva oslobođenje građanina od bilo kakve zavisnosti koja ograničava njegove potencijale i energiju. Ljudska svijest mora stalno da bude slobodna i nesputana, da teži inovacijama, skladu, harmoniji. I ako jedno društvo ispuni načelo slobode svijesti i savjesti čovjeka, pripadnik građanin te zajednice može reći sa punim pravom da je slobodan, a za zajednicu da je na dobrom putu da stvori ideal socijalne egzistencije. Sloboda podrazumijeva i slobodu preduzumljivosti i slobodu odgovornosti i onaj ko povredi tuđu slobodu potpuno svjesno dovodi u pitanje i svoju slobodu, jer ju je proigrao i zloupotrijebio kako bi ugrozio slobodu drugog građanina.

Svaki čovjek se rađa slobodan i jednak u pravima i obavezama sa drugim ljudima, razlike mogu nastati samo kasnije u skladu sa njegovim radom, zaslugama i zalaganjem.

Sloboda građanina koja proizilazi iz prethodnog stava, može doći do izražaja samo ako ne postoje različite klasne, staleške, rasne, polne pozicije ili neke druge diskriminatorne prepreke koje će onemogućavati građanina u ostvarivanju njegovih osnovnih prava. Tek se sa vremenom uočavaju razlike između građanina (imovinskog, intelektualnog ili nekog drugog karaktera), što je i normalno jer ni svi ljudi, ni svi građani nisu isti ni po svojim sposobnostima, ni po svojim umijećima, ni po svome karakteru, interesovanjima, moralu itd.. Ali i te razlike nisu institucionalizovane i predstavljaju samo privatnu stvar građanina koji posjeduje, a nikako ne smiju u bilo kom obliku uticati na sferu javnog života, u kojoj su svi građani ravnopravni ne samo načelno nego i praktično. U javnom sektoru svi građani imaju iste šanse, iste mogućnosti, iste prepreke. Razlike među građanima u privatnoj sferi nikada ne smiju poprimiti segregacijski oblik niti da se neko zbog njih smatra superiornijim ili inferiornijim. Svaki građanin vrijedi na neki svoj način, naravno ako poštuje i primjenjuje primarna načela.

Osnovna jedinka zajednice je građanin, a ne neka klasa, stalež, etnička, religijska, politička zajednica i građanin se smije u sklopu ovoga načela posmatrati samo kao

posebno socijalno, jedinstveno i originalno biće sa svim njemu svojstvenim kvalitetima, uvjerenjima, umijećima, moralom, sposobnostima i vrijednostima.

Svi građani su u potpunosti jednaki u svojim osnovnim pravima, i to pravo ne mogu izgubiti. Ravnopravnost građanina se odražava u u tome što svi punopravni i svojevlasni građani imaju iste mogućnosti za zaposlenje, saznavanje, usavršavanje, stjecanje bogatstva, obnašanje javnih službi i funkcija, jednaku zakonsku i odbrambenu zaštitu, izbor pripadnosti nekoj progresivnoj društvenoj zajednici u sklopu Republike.

Sloboda od stega i dominacije ideologija

Nove zajednice garantiraju pravo i na slobodu savjesti, mišljenja i izražavanja, uključujući i pravo na ideju i ideologiju koje ne treba zabranjivati. Ali, isto tako nove zajednice ne mogu tolerirati dominaciju ili vladavinu bilo koje ideologije ili dogme (političke ili religiozne) i zabranjeno je prisilno nametanje bilo kakve dogme ili ideologije ili njeno proglašavanje za vladajuću, dominantnu ili superiornu. Nijedna ideologija ili dogma nema pravo na monopol nad građanima i njihovim zajednicama niti specifičnu ulogu i poziciju u bilo kojoj od zajednica. Sve ideologije i dogme su u zajednicama republikansko-progresivnog tipa ravnopravne i međusobno se moraju uvažavati, prožimati i dopunjavati. Svaki pokušaj nametanja prvenstva bilo koje od ideologije ili dogme treba strogo sankcionirati. Znači otvorena je sloboda bilo kakvog idejnog, ideološkog ili dogmatskog mišljenja, ali ne i pokušaji njihovog nametanja, propagiranja i dominiranja.

Stajanje na svojim nogama i rad svojim rukama

U razvitku i radu u prvom redu potrebno je oslanjati se na naše snage, mogućnosti, potencijale, znanje, sposobnosti i umijeće. Svaki građanin mora u svome radu mobilizirati sve svoje intelektualne i fizičke snage i potencijale da bi nešto postigao, ostvario, kreirao i prenio, a ne tražiti stalnu pomoć sa strane. Tako i zajednica koju čine takvi građani treba oslonce svoga razvitka primarno tražiti u okviru sebe i svojih resursa, mogućnosti što treba biti temelj njihovih razvitaka, progresa i usavršavanja.

Novo samoupravljanje isključuje diskriminaciju i segregaciju građana u bilo kom obliku.

Diskriminacija građana predstavlja veliku smetnju razvitku svakoga društva. Zajednice sa zakonski određenom diskriminacijom i segregacijom i institucijama koje su prevashodno okrenute samo prema jednom dijelu građanstva u startu imaju problema sa svojom strukturom. Takva zajednica eliminira građane sa određenim sposobnostima i usmjerava građane da prije svega mogućnosti i razloge za svoj uspon ili za svoje ograničavanje traže u nekom svome backgroundu a ne u svojim sposobnostima. U sklopu toga je i pozitivna diskriminacija, ipak diskriminacija, jer i ona zna lišiti veliki broj građana da iskažu svoje sposobnosti ili ih zna ograničiti u radu i napredovanju. U novom društvu niko nije iznad,

a niti je iko ispod ili van zakona. Sistem “ključa” kojim se regulira javna vlast po već preciziranim kvotama učešća određenih skupina, zajednica, dijelova stanovništva ili po paritetnom ili po proporcionalnom metodu je i sam specifična izvedenica načela pozitivne diskriminacije. Samim tim iako je zamišljen kao nekakav garant ravnopravnosti, i sistem ključa predstavlja diskriminaciju i sam sprečava punu inventivnost i slobodu građana u učešću u sistemu pa je zbog toga neadekvatan. Istina je da su skoro sve društvene zajednice, koje su kroz historiju pokušavale ili su primjenjivale načela pozitivne diskriminacije i sistem “ključa” brzo skončale u slijepoj ulici svoga razvitka, i da su se suočile sa svojim raspadom. Dovoljno je samo navesti jedan razlog pa da se shvati kako su spomenuta načela loša solucija. Definisane kvote su određene da budu trajnije, teško se ili se uopšte ne mijenjaju, dok se na drugoj strani struktura stanovništva koje bi kvote trebale održavati stalno mijenja i nalazi u stalnom procesu turbulencija i pomjeranja u svim svojim aspektima. I na kraju kao neminovna posljedica takvog sistema dođe do kolizije između kvota i realne slike stanovništva kojeg bi te kvote trebale predstavljati, što proizodi neminovnan kaos, sukobe i nasilje. Potrebno je samo zakonski urediti okvir kojim bi se garantovale iste mogućnosti za napredovanje bilo kojeg čovjeka.

Svaki građanin nosi potpuni svoj suverenitet, koji djelomično prenosi na zajednice, bez čijeg postojanja ne bi mogao opstati.

Jedino je građanin izvorni nosilac apsolutnog suvereniteta, ali on već sa činom samog rođenja prenosi dijelove suvereniteta na zajednice kojima pripada ili kojima će pripadati, a sve u cilju opstanka ljudske vrste i njenog daljeg razvoja. U suprotnom da nema prenošenja dijelova suvereniteta na zajednice egzistencija građanina ne samo da bi bila upitna nego bi bila i besmislena. Zajednice trebaju da predstavljaju garant opstanka građanina, zaštite njegove individualnosti i podlogu njegovog razvoja i uspjeha. Zajednice na koje se prenosi suverenitet se nalaze na više nivoa na vertikalnoj ljestvici i na svaku građanin prenosi druge oblike svoga suvereniteta. Onaj dio suvereniteta i prava, koji nije prenio na zajednice čini *res private* građanina, i to je njegov zakonski i neotuđivi dio, koji je potpuno zaštićen. One dijelove suvereniteta i prava građanina koje su preuzele zajednice je *res publica*. Postoji više nivoa prijenosa suvereniteta na koja građanin prenosi dijelove svoga suvereniteta. Svakom nivou prijenosa suvereniteta odgovara posebna vrsta *res publica* prava, čime i svaka zajednica stiče status pravnog lica.

Hijerarhija

Postojanje bilo kakve hijerarhije je strano duhu i svim načelima novog društva. Kao nadomjestak postojanju hijerarhije postoji usklađeni i jasno definirani sistem međuzavisnosti građana, odnosa unutar društvenih zajednica definiranih zakonima, moralnim i običajnim normama, i sistemom poštovanja i odgovornosti. Samo iz na ovakav način ustrojenog sistema može proisteći autoritet i dostojanstvo institucija koje se moraju poštovati, a ne iz vještačkog sistema zasnovanog na klasnoj, staleškoj, ili nekoj

drugoj hijerarhiji u kojoj oni na višim hijerarhijskim položajima imaju punu vlast, privilegije i kontrolu da drže u nekoj vrsti zavisnosti one na nižoj hijerarhijskoj ljestvici. Društveni i državni autoritet ne proističe iz same ličnosti, nego samo proizlazi već s obzirom na stepen autoriteta, dostojanstva i moći institucije koje građanin obnaša. Nijedan građanin ne može sam od sebe da predstavlja javnu instituciju, tj da ličnost jednog građanina ujedno predstavlja i posebnu javnu instituciju.

Ravnoteža odnosa i harmonija zajednice

Ključ uspjeha egzistencije, opstojnosti i uspjeha jedne zajednice leži u harmoniji unutrašnjih odnosa, uzajamnom uvažavanju, prožimanju, dopunjavanju i posebno ravnoteži između različitih interesnih grupa, staleža, klasa, zajednica i idejnih strujanja. Do te harmonije se najlakše i najbolje dolazi ako se uspostavi ravnoteža odnosa koji su prisutni u toj zajednici. Bez ravnoteže unutar zajednice nema harmonije, a harmonija koja vlada unutar jedne zajednice je osnovni preduslov da bi neka zajednica ostvarila prvo stabilnost svoga organizma, u svim segmentima (političkom, društvenom, ekonomskom, kulturnom itd.), a zatim kulturološki napredak i progres, i na kraju širenje svoga načina života i svoje kulture jer bi time postalo privlačno za one ljude koji nisu pripadali tim zajednicama. Historija nam na najbolji način dokazuje ispravnost ovoga stava. Najbolji primjer uspješne društvene zajednice koja je uspjela ostvariti unutrašnju harmoniju i ravnotežu (uz garanciju stabilnosti), istina uz dugotrajni proces razvitka, bila je Rimska Republika. Sistem Rimske Republike u svom njegovom obujmu je uspio ostvariti ravnotežu između monarhijske, demokratske i oligarhijske ideje, koje su bile dominantne u tadašnjem antičkom svijetu. Uspostavljena je ravnoteža moći i snaga između različitih staleža, različitih imovinskih klasa, ali i ravnomjerna podjela odgovornosti i obaveza prema državi između svih tih skupina. Takav sistem je stvorio jedno slobodoumno društvo koje je jednu malu Republiku sa obala Tibra preobrazilo u najveću i najmoćniju Imperiju na svijetu. Tu karakteristiku ravnoteže i harmonije Rimske Republike primijetili su još i suvremenici, koji su smatrali da upravo tu leže uzroci uspona, snage i moći Rimske Republike. Kada jednom bude narušena ta koegzistencija i ravnoteža unutarnjih odnosa u Republici kao posljedica agrarne krize od sredine II st. p. n. e., razbiti će se i rimska harmonija, a odmah za njom će Republika uroniti u vrijeme građanskih ratova da bi na kraju i nestala a na njenim ruševinama nastalo Carstvo. U novoj Republici koja bi bila državni organizam, reprezent zajednice slobodnih građana potrebno je osigurati koegzistenciju između građanina i zajednice, ravnotežu i harmoniju između interesa pojedinca i interesa Republike, koegzistenciju između načela općeg suvereniteta građanina i traženja kvalitetnog načina funkcioniranja zajednica, ravnotežu između interesa privređivanja i imovinskog uvećavanja i interesa socijalne politike i rada (niko nikome nema pravo zabraniti da uvećava svoju imovinu, ali nikome se ne smije uskratiti ni pod kojim uvjetima zadovoljavanje osnovnih potreba ⇒ rad/hrana/voda/energija/obrazovanje/zdravlje/sloboda kretanja, mišljenja, izbora i

govora), i harmoniju između ljudskih vrlina i slabosti koje se nažalost nikada ne mogu izbjeći, jer vrlina bez slabosti je nepotpuna cjelina. Isto tako sustav mora ići temeljem "održivog razvoja", odnosno održanja ravnoteže između progresa i resursa. Pošto je jedna od glavnih zakonitosti da se sve mijenja i da ide samo u budućnost i samo naprijed, takav sustav mora biti u dovoljnoj mjeri i fleksibilan, odnosno parametri ravnoteže i harmonije se moraju prilagođavati novom, budućem vremenu.

Nijedan čovjek ne postoji bez svrhe, odnosno svako se rađa sa ulogom koja se mora obaviti, niko nije beskoristan, svako vrijedi na svoj način. Koliko vrijediš toliko i dobiješ.

Svijest čovjeka nekad zapadne u stanje kada smatra da je besmisleno išta činiti i raditi, da sve treba pustiti da teče samo od sebe. Prvo to je pogrešno jer se ništa ne odvija samo od sebe, sve je uvezano u dosta složen splet uzajamnih odnosa, koji čovjekova spoznaja još uvijek nije uspjela ni u malom djeliću da sazna. Tako da i naše nečinjene, odnosno malodušnost i prepuštanje bujici "rijeke koja teče" je iluzija iza koje se nerijetko krije ljudska neobrazovanost, neobavještenost i strah pred budućnošću, ali i hedonizam i ležernost, neodgovornost i lijenost. Jer i prepuštanje "bujici" je ustvari činjene, i samo proizvod djelatne volje čovjeka koji to čini. Čak i ako rezolutno tvrdi da nema potrebe da bilo šta djeluje on ustvari samim tim što ne djeluje "čini nešto" kako ne bi djelovao. Onda se sasvim logičkim može postaviti pitanje da li je ideja fatalizma koja kao posljedicu ima "nedjelovanje" besmislena jer je zasnovana kako smo dokazali na pogrešnoj premisi. Jer bez obzira da li smatrali da svjesno djelujemo ili ne djelujemo mi ustvari istinski djelujemo. Pa zar onda nije bolje da kada već djelujemo da radimo korisno djelo, produhuvljujemo i usavršavamo se, oplemenjujemo naš život, kreiramo nove vizije, stvaramo i za sebe i za zajednice kojima pripadamo, pomažemo drugim ljudima i budemo dio Ujedinjenog humaniteta. Ustvari rad je blago, najveće blago na svijetu. Rad je naša misao, i naša kreacija, i naša snaga i naš um, i naša zaštita i naša proizvodnja, naše prenošenje znanja drugima, rad je svako svjesno činjene koristi za sebe kao jednu ljudsku jedinku i za zajednice i cjelokupni humanitet. Naravno to ne znači da neko treba sagoriti, uništiti samoga sebe u vještački nametnutoj trci. I čovjek je biće koje zahtijeva i opuštanje i odmor i zadovoljstva i na duhovnom i na fizičkom planu. Ne treba čovjek pred sebe da postavlja nerealne zahtjeve i kasnije kada ih ne uspije da ih ostvari pada u depresiju. Svako od nas je rođen sa nekom svrhom ma koliko nam trajao vremenski život, Čak i ono nedonošče koje je umrlo skoro odmah po rođenju imalo je svrhu svoga života. S druge strane, čovjek u svome radu mora poštovati načela humanizma i poštovanju prema postojanju, njegov rad, proizvod i stjecanje moraju biti na uslugu čovječanstvu i postojanju, a ne zadovoljavanju samo nekih instiktivnih i sebičnih potreba, iako nekada instikt, potreba i sebičnost mogu biti pokretač aktivnosti.

Jedinstvo i originalnost čovjeka

Iako svi ljudi pripadaju istoj vrsti, oni nisu svi potpuno isti. Ne postoje niti mogu postojati dva ista ljudska bića. Svaki novo rođeni čovjek je i pored genetskog nasljeđa različit od drugoga, a kasniji život može samo stvoriti neke nove specifičnosti svakog pojedinca.

Usavršavanje, razum, vrlina, volja i savjest

Svaki čovjek i svaka zajednica se moraju stalno usavršavati (biti u stalnom procesu progresu) jer je to osnovni preduslov daljeg opstanka. Poteškoće i izazove koje bilo sami u sebi produciramo ili da se nameću iz spoljašnjeg svijeta moramo biti sposobni da časno prebrodimo. Snagom razuma suprostaviti se zabludama i besmislicama, veličinom vrline nagonima, snagom i ustrajnošću volje slabostima i predrasudama i slobodom savjesti zatvaranju uma. Razum, vrlina, volja i savjest su najbolji čovjekovi pratioci i savjetnici koji ga nikada ne mogu i neće izdati. Radi toga treba cijeniti vizionarsko – kreativni pristup i životu i cjelokupnom postojanju, a ne protežirati otaljavanje posla i statičnost.

U društvu treba da vlada princip neposredne demokratije

Pošto svaki građanin prenosi dio svoga suvereniteta na zajednicu, to mu automatski daje i pravo da učestvuje u procesu raspolaganja dijelovima svoga prenesenog suvereniteta. To svoje pravo građanin ostvaruje putem demokratskog načela. To načelo se prvo počelo razvijati u antičkoj Grčkoj i Rimu, i izražavalo se putem neposredne demokratije oči u oči. Međutim "neposredna demokratija oči u oči" nosi sa sobom i jedna nedostatak. U većim i populaciono i teritorijalno zajednicama ona je potpuno nepraktična, može se slobodno reći da je skoro nemoguće je provoditi, a da ozbiljno ne naruši samu svoju suštinu.

Kako bi se građani animirali da učestvuju u javnom životu potrebno je na nižim nivoima vlasti, što je moguće manje imati predstavničku demokratiju, a više neposrednu demokratiju, sličnu atenskoj narodnoj skupštini (eklesija). Načela neposredne demokratije mogu se primjenjivati i u okvirima drugih institucija, gdje svi njeni sudionici međusobno ravnopravno učestvuju u demokratskom procesu. Npr. na javnim univerzitetima je poželjno postojanje i primjenjivanje načela neposredne demokratije u procesima odlučivanja i izbora na svim nivoima. U principu društvo u svojoj cjelini kao osnovni ideološki postulat svoga postojanja mora imati razvijanje i primjenjivanje načela neposredne demokratije gdje je god to moguće, a gdje nije to moguće iz tehničkih i objektivnih okolnosti, dobra je i predstavnička demokratija.

U društvu svaki građanin mora biti zaštićen, bilo socijalno egzistencijalno, bilo zakonski, vojnički, policijski, sudski, zdravstveno.

Samo ako osjeća potpunu egzistencijalnu sigurnost, građanin može da višak energije uloži u produktivnost i preduzimljivost i time ostvari višak vrijednosti koji dalje usmjerava u nova dostignuća. Jedna od dužnosti zajednice leži upravo u tome da svome

sudioniku obezbijedi ostvarivanje osnovnih egzistencijalnih potreba. Javne institucije proizašle iz društvenih zajednica imaju zadatak i da zaštite život, prava, slobodu, i imovinu građana kao i njegovu privatnost, odnosno onaj dio njegovog suvereniteta koji nije prenio na društvene zajednice. Pored osiguravanja obrazovno-vaspitnih uslova, društvene zajednice su dužne i da pruže građaninu mogućnost da bude bezbjedan i socijalno i zdravstveno osiguran. U slučaju da sistem nije u mogućnosti ili je nesposoban da zaštiti zakon, imovine, ličnost, živote i imovinu građanina, građani određene zajednice imaju potpuno legalno i Božije i ljudsko pravo da se samoorganizuju sa ciljem zaštite poretka i svoje imovine i primarno da uspostave novi sistem koji će kreirati novu društvenu strukturu.

Zajednica bez prevlasti bilo koje ideologije ili stranke

Nijedna ideologija ili dogma ne može biti apsolutna istina. One samo proizilaze iz zakonitosti historijskog razvitka i kreacija su jednog vremena, prostora i prilika koje trenutno vladaju. Zbog toga je nezamislivo da u progresivnom humanističkom društvu postoji vrhovna ideologija ili dogma koja bi bila superiorna i iz koje bi proizilazio način života i razvitka. Pošto su ideologije privremena kategorija, normalno je očekivati da zajednica koja želi da bude trajnija ne može svoju egzistenciju ili razvitak bazirati samo na načelima jedne ideologije ili dogme. Zajednice moraju se osloboditi tereta superiornosti i prevlasti jedne ideologije ili dogme, jer su to kočnice svakog napretka i progresa. Ljudski um i kreativnost moraju biti u pozitivnom smislu oslobođeni okova bilo koje dogme ili ideologije. I političke stranke, kao produkti ideološke misli sukladno tome nisu apsolut političkog, društvenog, ekonomskog i kulturnog načina života niti ijedna politička stranka može da pretenduje da je superiorna u odnosu na zajednicu i na ostale političke opcije. Naravno to ne znači da treba stvoriti i posebnu dogmu koja bi se bazirala na izbjegavanju dogmi i ideologija, naprotiv iz ideologija i dogmi koje su do sada postojale i koje još uvijek postoje potrebno je izvlačiti stalno ono najbolje i koristiti njihova iskustva i praktično primjenjivanje, ali i analizirati ih kako bi se dokučile one negativnosti koje su ih korumpirale i iskrivljavale.

Aurea mediocritas

Ekstremizam, sektaštvo, ali i na drugoj strani i kontinuirano kompromiserstvo, oportunističnost i apatičnost u promociji ideja i njihovoj praktičnoj realizaciji je vrlo opasno i po pravilu dovodi do potpunog iskrivljavanja, uproštavanja pa i vulgarizacije i kompromitacije tih ideja. Uvijek je potrebno slijediti pravilo zlatne sredine, a posebno u praktičnoj realizaciji.

Rad

Osnovna potreba ljudske vrste koja joj obezbjeđuje opstanak, je stalni rad, jer on oplemenjuje i čisti čovjeka. Svaki rad se mora pravedno vrednovati i svaki čovjek ima

pravo da radi i da raspolaže sa proizvodima i dostignućima svoga rada kako hoće. Nijedan čovjek nema pravo da prisvaja tuđi rad.

Solidarnost, kooperacija i kolegijalnost

Danas živimo u vremenima iskrivljenog sistema vrijednosti, kada su moralne norme poprimile izrazito negativnu refleksiju. Uglavnom se počelo smatrati normalnim da svako radi samo za sebe, da svoj lični interes stavlja ispred interesa zajednice ili da ostvarivanje njegovog interesa bude učinjeno na uštrb interesa drugih ljudi. To može dovesti do razornih posljedica. Jedan čovjek je preslaba jedinka, samim tim mu je neophodna kooperacija i suradnja sa drugim ljudima kako bi mogao i on sam da ostvari i svoje interese. Činjenica je da je najlakše, najbolje i najuspješnije ostvariti svoje interese samo kooperacijom, suradnjom i pomaganjem drugim ljudima da ostvare njihove interese. Udruživanje ljudi po bilo kojoj osnovi je samim tim dobrodošlo i njima samima i zajednicama kojima pripadaju. Svjesno, namjerno sprečavati razvoj, usavršavanje i napredovanje drugih građana samo radi zadovoljavanja svojih ličnih hirova, prizemnih interesa i sujeta je vrlo gnusno djelo, neoprostiv grijeh. Pozitivna konkurencija i takmičarski duh su dobrodošli zajednicama i građanima, ali se oni nikada ne smiju izroditi u uništavanje konkurenta ili sprečavanje njegovog "učesća u trci". Svako treba da misli i da se skoncentrira na svoj posao i na njegovo unapređenje a ne na zlonamjernosti upućene prema konkurentima. Naprotiv i u toj "trci" bi morao postojati bar jedan nivo suradnje i kooperacije i uzajamnog ispomanja između učesnika.

Svaki građanin ima pravo na obrazovanje i naučno usavršavanje, koje mu mora biti pristupačno na svim nivoima.

Da bi se zajednica mogla razvijati, a samim tim i ljudska vrsta i svaka jedinka koja joj pripada, ona kao primarni prioritet mora obezbijediti uvjete za obrazovanje i vaspitanje svih svojih građana i naučni, stvaralački, istraživački rad svakom građaninu koji to želi. Društvena zajednica mora ne samo obezbijediti uvjete, nego i stimulirati svoje građane da se posvete naučno-istraživačkom i stvaralačkom radu i svome obrazovanju, koje se ne mora obavezno izvoditi u posebnim institucijama, nego je svaki građanin slobodan da se sam posveti nauci i obrazovanju. Posebno mjesto u obrazovanju i odgoju djece imaju roditelji. Oni su obavezni da posvete najviše pažnje upravo ovom segmentu.

Svaki građanin ima istu startnu poziciju za napredovanje i usavršavanje, ali i različitu ciljnu poziciju.

Startna pozicija je ista za sve, bez obzira na njegov background, uspjeh i sreća svakog građanina je u njegovim rukama, njegovom umijeću, snazi, volji, sposobnostima, ljudskosti, i snalažljivosti. To kao posljedicu može imati različito životno iskustvo među građanima i naravno samim tim i različitu ciljnu poziciju. Ali to što ljudi imaju različitu ciljnu poziciju, ne daje pravo nikome da bude nad drugim ljudima, da ugrožava njihova prava, slobode, da im nameće svoju volju i snagu. Jer ne treba zaboraviti niko, nijedan

građanin koji uspije postići značajan uspjeh u svome životu, da je on samo ipak samo čovjek, obična jedinka, sastavni dio zajednica kojima pripada, bez kojih bi taj njegov uspjeh bio nezamisliv, kao i bez suradnje i kooperacije sa drugim građanima. Ni Aleksandar Makedonski nije sam stvorio svoje carstvo, nego samo zajedno sa hiljadama drugih, istina on je u toj kooperaciji zauzimao značajno i prvo mjesto. Svaka generacija tako ostvaruje ciljnu poziciju koja je različita od one koju je ostvarila prethodna, ali je nesumnjivo koristila ciljnu poziciju svojih prethodnika kao svoju startnu poziciju. Zbog toga je potrebno da sva dostignuća i iskustva koju određena generacija izgradi prenijeti novoj generaciji kao njenu startnu poziciju.

Vrijeme se ne može vratiti i prošlost je neumitno mrtva

Jedna od nepromjenjivih zakonitosti jeste da se sve neumitno mijenja, dimenzija vremena se uvijek nalazi samo u pokretu naprijed, u pravolinijskom kretanju bez ikakvog skretanja usporavanja, ili povratka na ranije stanje, može se ići samo naprijed u novo vrijeme, u novi dan, nema povratka na staro vrijeme, na stare dane. Isto tako je besmisleno željeti vratiti stare dane, staru slavu, stari sistem. Prošlo vrijeme može i treba da služi kao uzor, kao iskustvo i postignuto znanje. Iz ranijih ljudskih društvenih formacija i političkih sistema pruža se obilje materijala koje nam može poslužiti u kreiranju novog društva, kao inspiracija, kao temelj sa kojeg ćemo početi, kao startna pozicija ili idejna osnova. Ali mi možemo stvoriti, čak i ako mislimo da obnavljamo stari sistem, samo novi sistem. Zbog toga je insistiranje na nekoj borbi protiv "novotarija", povratka na stare vrijednosti, nostalgiji i sl, najobičnije gubljenje vremena.

Svrha postojanja

Ljudi i sve društveno-ekonomske formacije koje su nastale kao posljedica ljudske egzistencije postoje radi ostvarenja cilja. A cilj je nastojanje da se stvori društveno i ekonomsko okruženje u kome će se najveći dio kvaliteta svake individue doći do punog izražaja, uklopljen u savršenu slagalicu društvene zajednice, da se postigne istinska spoznaja i ostvari zadataka našeg postojanja i trajanja.

Fleksibilnost

Zakovanost u okoštale i prevaziđene odnose, institucije i strukture je vrlo opasna i vodi u lagano propadanje i nestanak. Svaka zajednica treba da ima dovoljno i unutarne snage, spremnosti i sposobnosti za određenu fleksibilnost kako bi mogla odgovoriti na sve izazove koje donose vrijeme, prostor i prilike. To podrazumijeva i određenu prilagodljivost i spremnost na neizbježne promjene kako bi sačuvala esencija zajednica, i uopće njen opstanak i omogućavao i njen dalji razvitak.

Eklekticizam

Eklekticizam je načelo koje smatra da se ne treba držati dogmatskog načina mišljenja i ne pristajati na manifestiranje apsolutizirajućeg držanja i promoviranja samo jedne dogme, a

bez kritičkog, empirijskog i činjeničnog pristupa. Eklekticizam se tako bazira na korištenju različitih teorija i praksi kako bi se došlo do boljih, korisnijih i praktičnijih rješenja. Pojam potiče od grčke riječi „eklektikos“ (ἐκλεκτικός), birati najbolje. Eklektici su oni koji ne pripadaju bezuvjetno, i to na dogmatski način, nijednom sustavu, nego biraju iz svakoga ponešto. Znači riječi je onima koji se ne drže rigidno dogmatski, niti prihvataju neki religiju ili ideologiju kao apsolutnu istinu, nego biraju najbolje. Ni jednu ideologiju ne treba automatski odbacivati, jer se i u onim najgorim i najnazadnijim ideologijama i mislima može pokušati naći bar jedno zrnce koje bi se moglo iskoristiti u izgradnji novog republikanskog i progresivnog sustava. Činjenica je da uvijek u svijetu postoji sukob između eklektičkog i dogmatskog.

Demokratija

Jedna od najčešće upotrebljivanih riječi u kontekstu moderne politike jeste „demokratija“. Ne ulazeći u dugi historijat ovog pojma i njegove sadržine/sadržina, potrebno je reći nešto o modernoj demokratiji. Ono što se danas predstavlja kao „demokratija“ je ustvari nešto prilično strano od stvarne „vlasti naroda“, i mogli bi je definirati kao „neoliberalnu demokratiju“. Ova „neoliberalna demokratija“ niti je liberalna, niti je demokratska, ona je samo novi način (obična frazeologija) na koji jedna mala manjina pohlepne, neprogresivne i neodgovorne oligarhije drži vlast u svojim rukama. Kao što je staljinistička birokratska mašinerija isticala i zloupotrebljavala svjetle pojmove socijalizma, komunizma, radničke klase i bezklasnog društva kako bi zamaskirala očito vladajuću birokratsku kastu i elitu, tako i neoliberalne oligarhije zloupotrebljavaju pojmove „slobode i demokratije“ kako bi pod njima sakrili svoju ubilačku, bezskrupuloznu pohlepu koja ne preza ni od čega kako bi se zadovoljila. Radi toga je potrebno stvoriti novi vid demokratije, koji ne bi bio ograničen samo na elitne skupine niti ustvari predstavljao samo drugo ime za neučinkovito i blijedo višestranačje, koje su već u svojoj aroganciji i oholosti postale prilično dekadentne, nego bi stvarno predstavljao "vlast naroda" u onom izvornom smislu. Izvorni smisao i kulturološkog socijalizma i progresivizma nisu antipodi i suprotstavljene izvornosti demokratije i slobode (*libertas*), naprotiv oni su vrlo komplementarni u svojoj suštini i međusobno se nadopunjuju i prožimaju. Ta demokratija bi tako mogla postati oruđe progresivizma.

Obrazovanje

Obrazovni i odgojni sustav je temelj i uvjet bez kojeg se ne može u izgradnji novog, prosvjećenog, progresivnog i kulturološki prepoznatljivog sustava. Samo preko njega se može oblikovati progresistički kulturni razvitak u općehumanističkom pravcu. Obrazovni i vaspitni sustav mora biti u dovoljnoj mjeri fleksibilan i svestran, i ne treba ga zasnivati samo na oficijelnim institucijama, nego on mora biti otvoren i kontinuiran za sve u svakom trenutku i na svakom mjestu. U tome pogledu treba izgrađivati i javne obrazovno – odgojne ustanove, ali i promovirati da svaki građanin sam učestvuje i u sticanju znanja i

vještina (za to bi se stvorile i otvorile neophodne pretpostavke). Cilj obrazovnog i vaspitnog sustava je izgrađivanje temeljno i svestrano obrazovanog građanina koji je ujedno i potpuno svjestan, sposoban i odgovoran da doprinese progresu i razvitku i samoga sebe ali i zajednice općenito, a ne zadovoljavanju formalističkih potreba i zahtjeva. A da bi se to postiglo nije potrebno se otresti samo formalističko – birokratskih okova, nego u potpunosti deideologizirati i dedogmatizirati javni obrazovno – vaspitni sustav.

1.3 Republika (RES PVBLICA HVMANITATIS)

Stalno UČITI, RADITI, STVARATI novo, bolje, savršenije. Težiti otkrivanju novih horizonata, novih znanja, novog svijeta, stalno i bez prestanka.

Ostvarenje načela progresivizma moglo bi se ostvariti kreacijom Republike, koja nastaje objedinjavanjem svih građana i njihovih temeljnih zajednica. Ta vizija postojanja Republike je naravno podložna izmjenama, ali te promjene praktičnog ustrojstva Republike mogu biti samo u skladu sa primarnim načelima funkcioniranja progresivnih društvenih zajednica, i ne smiju biti u suprotnosti sa njima niti smiju da naruše samu egzistenciju Republike. Izmjene ustrojstva dozvoljene su samo u smislu modernizacije, progresivizacije i kulturološkog napretka cijele Republike. Ustvari one su u ovom kontekstu izrazito poželjne i potrebno je stalno dovoditi do takvih situacija, u kojima bi se društvena, ekonomska i kulturna struktura stalno mijenjala i preobražavala evolutivnim putem u skladu sa potrebama i interesima čovječanstva i Republike. Da bi mogla egzistirati Republika se mora nalaziti u stalnoj ekspanziji, u procesu stalnog ovladavanja sve većim znanjem i zaokruživanjem spoznaje, širenja svoga utjecaja, snage i moći, tehnološkom kulturnom i uopće civilizacijskom napretku.

Republika je skup suvereniteta svih građana koji je sačinjavaju. Nasilni sukobi između zajednica na koje su građani prenosili dijelove svoga izvornog suvereniteta, a koje se nalaze unutar Republike su zabranjeni i biće oštro sankcionirani.

Cilj uspostave ovoga društva je da se u što je moguće većoj mjeri ostvari ideal osobne slobode koja kao svoj rezultat ima dobrobit i pojedinaca-građana i zajednica u cjelini.

Republika kao zajednica građana garantira svim svojim građanima :

- a) Slobodu kretanja.
- b) Slobodu usavrašavanja, kreacije i kulturnog uzdizanja.
- c) Slobodu izbora i rada.
- d) Slobodu obnašanja javnih funkcija.
- e) Slobodu govora i izražavanja svoga mišljenja.

f) Zaštitu ostvarenih vrijednosti rada, imovine, života i individualne slobode.

INSTITUCIJE REPUBLIKE

Republiku sačinjavaju svi njeni građani. Oni svoju volju izražavaju preko institucija Republike na koje nepovratno prenose određeni opseg svoga suvereniteta. Institucije Republike su utemeljene i funkcioniraju na osnovi načela diobe uprave i vlasti.

Predstavničke institucije

Republiku predstavlja institucija PREDSTAVNIKA REPUBLIKE. Ova institucija zauzima prvo posvećeno mjesto u strukturi Republike, ali nema izvršne, zakonodavne i kontrolne ovlasti. Predstavnik Republike biraju na mandat od deset godina izabrani i delegirani članovi institucija Republike i senatori na zajedničkoj sjednici. Kandidat za Predstavnik Republike mora časno proći kompletan *cursus honorum*, imati odgovarajući prihvatljiv moralni, stručni i vrijednosni lik. Jedina ovlaštenja koja ima Predstavnik Republike su u imenovanju vanjskih poslanstava i izaslanika, te ostale poslove koje u sebi imaju i sadržinu predstavljanja Republike u cjelini. Ista osoba ne može obnašati dva puta mandat Predstavnik Republike.

Izvršne institucije

- a) Izvršni predsjednik Republike i dva podpredsjednika (koji imaju ad-hoc zaduženja i ovlaštenja)
- b) Odsjek za vanjsku politiku
- c) Odsjek za vojni sustav
- d) Odsjek za financijsko-monetarni, privredni sustav i komunikacije
- e) Odsjek za resurse

Kabinet Republike (predsjednik, podpredsjednici, 4 voditelja odsjeka) se biraju na zajedničkoj listi kandidata na četvorogodišnji mandat. Svaka lista kandidata mora podrazumijevati da postoji već predložena sistematizacija resorske podjele i da predloženi kandidati za pojedine voditelje odsjeka moraju imati i svoje posebne programe uključujući i kandidate za predsjednika i podpredsjednike. Liste bez planiranih programa se neće prihvatiti. Svi punopravni građani imaju pravo da se kandidiraju na listama, i u slučaju svoga izbora na funkciju svoje poslove obavljaju na profesionalnoj osnovi.

Agencije, korporacije i sustavi

Agencije, korporacije i sustavi su dijelovi uprave Republike koji su zasnovani na načelu službe, a ne izbornih funkcija:

- a) Sigurnosno – obavještajna agencija.
- b) Banka Republike.

- c) Glavna informaciona baza.
- d) Agencija za kontrolu zdravlja.
- e) Oružane snage Republike:
 - Jedinice zaštite Republike
 - Vojska Republike

Zakonodavne institucije

Parlament Republike je zakonodavna institucija koju sačinjavaju izabrani izaslanici svih građana Republike. Sastav izaslanika Parlamenta se popunjava tako što je cijela teritorija Republike podijeljena na izborne jedinice sa jednakim brojem građana, i svaka izborna jedinica građana šalje jednog svoga izaslanika. Svaki izaslanik građana predstavlja u prvom redu cijelu Republiku i sve građane a zatim i svoju izbornu jedinicu. Birati i biti biran za izaslanika građana ima neotuđivo i zagantirano pravo svaki punopravni građanin Republike, bez ikakvih uvjeta. Mandat izaslanika traje četiri godine. Izaslanik je i profesionalno lice, što znači da je stalno zaposlen u Instituciji Republike, i stalno boravište u toku njegovog mandata se nalazi u mjestu gdje se nalazi Parlament Republike. Izaslanici građana u Parlamentu Republike se nikada ne mijenjaju u isto vrijeme, nego se svake godine mijenja četvrtina njegovog sastava, čime se osigurava kontinuitet njegovog rada, sprečavaju nagli obrti, i omogućava da se svake godine unose nove ideje, i nove snage u Parlament.

Radom Parlamenta rukovodi predsjedavajući Parlamenta, odnosno onaj izaslanik sa najdužim iskustvom u radu Institucija Republike, njegov zamjenik i sekretar. Posljednja dvojica se biraju između reda ostalih izaslanika koji dobiju najviše glasova. Ovi rukovodioci Parlamenta nemaju nikakvih posebnih ingerencija, i njihovi položaji ne predstavljaju posebne funkcije, oni samo brinu o normalnom funkcioniranju i radu Parlamenta.

Parlament donosi zakone, norme, uredbe, dekrete i ukaze Republike. Radi olakšavanja rada u okviru Parlamenta postoje i komiteti izaslanika koji se brinu o određenim segmentima. Izaslanicima jedino nije dozvoljeno da formiraju klubove, lobije i ad-hoc saveze kako bi lakše došli do moći i kontrolirali i utjecali na rad Parlamenta. Strogo je zabranjeno Izaslanicima građana Republike da dolaze u kontakt sa lobističkim organizacijama i da od njih primaju bilo kakvu materijalnu naknadu. Pošto Parlament Republike ima zakonodavni karakter, ne samo izaslanici građana i nacija, nego i svaki građanin ili grupa građana može predložiti određeni zakon, i dati ga u parlamentarnu proceduru, uostalom kao i u zakonodavnim institucijama temeljnih zajednica.

Senat Republike

Senat sačinjavaju, bez nadoknade, isluženi funkcioneri (članovi predsjedništva, voditelji Odsjeka, i direktori agencija i korporacija, glavnokomandujući Jedinica zaštite i Vojske Republike, čelnici glavnih odjela Akademije, vrhovne sudije) koji su obnašali svoje dužnosti u punom mandatu te oni Izaslanici Republike koji su bili u sastavu Parlamenta najmanje 20 godina. Senat ima savjetodavnu ulogu. Senatori ne mogu obnašati bilo koju drugu javnu funkciju ili službu ili biti vezani za neku lobističku organizaciju. Senat može donositi zakonske odluke, ali da bi bile punovažne moraju dobiti potvrdu Parlamenta. U obrnutom smjeru, Senat ne može derogirati nijednu odluku Parlamenta, ali može na njegov (i bilo koje druge institucije Republike) rad djelovati svojim odlukama u smislu savjeta.

Sudske institucije

Sud Republike se sastoji od 11 sudija, koje na mandatni period od 10 godina biraju cenzori, a potvrđuju Parlament Republike, Senat Republike i Predsjednik Republike. On je zadužen za sudske potrebe Republike. Da bi neko mogao biti kandidat za sudiju Republike mora imati najmanje 10 godina sudačkog iskustva.

Znanstvene institucije

Temeljna znanstveno - istraživačka institucija Republike je Akademija Republike (AR), koja u sebi sažima najviše nivoe znanstveno-istraživačkog rada i okuplja vrhunske stručnjake i eksperte iz svih aspekata ljudske znanosti. Podijeljena je na sljedeće odjele:

- a) humanistički (historijske znanosti, filozofija, filologija, umjetnost),
- b) prirodni (matematika, fizika, hemija, geografija, geologija, biologija, genetika),
- c) energetske,
- d) informacione,
- e) tehnološke (arhitektura, graditeljstvo, infrastruktura, industrija),
- f) društvene (ekonomija, sociologija, politologija, javno informiranje, pedagogija).
- g) medicinski (medicinske znanosti, psihologija, veterina),
- h) resursni (poljoprivreda, ekologija, vode).

Svaka grana delegira svoga predstavnika u Upravni odbor AR koji ima jednogodišnji mandat. Članovi AR su u profesionalnom odnosu prema Republici. Da bi se konkuriralo za člana AR potrebno je imati najviši stupanj znanstvenog zvanja=Akademik znanosti.

Cenzori

Kolegij cenzora je specifična institucija Republike. Kolegij cenzora sačinjava deset članova na mandat na 10 godina. Cenzore biraju izabrani i delegirani članovi institucija

Republike i senatori na zajedničkoj sjednici. Da bi neko mogao biti kandidat za cenzora potrebno je da ispuni uvjet časnog ispunjena kompletnog *cursus honorum*.

Njihova ovlaštenja su :

- a) Provođenje popisa stanovništva svakih deset godina (cenzus).
- b) Funkcioniranje izbornog procesa Republike, u okviru toga i određivanje izbornih i vojnih jedinica, čiju reviziju vrše svakih deset godina, a na osnovu urađenog cenzusa građana.
- c) Kontroliranje funkcioniranja sustava Republike.
- d) Revizija sastava Senata svakih 10 godina.

Cursus honorum

Obnašanje pojedinih institucija Republike zahtijeva i određeno iskustvo, radi čega i postoji pravilo *cursus honorum*, odnosno postupno napredovanje i to po sljedećoj shemi :

1. Obnašanje izvršne institucije u temeljnoj zajednici.
2. Obnašanje mandata izaslanika u Parlamentu Republike.
3. Obnašanje izvršne institucije Republike.

Temeljne zajednice

Osnovna jedinka Republike je građanin. Građani se organiziraju u okviru temeljnih zajednica. Temeljne zajednice (TZ) se kreiraju na osnovi sljedećih kriterija :

- a) Značajnije populacije koja to želi.
- b) Postojanje izražajnijeg i značajnijeg urbanog jezgra.
- c) Zaokruženog i prepoznatljivog prostora.
- d) Izgrađenih, funkcionalnih i prepoznatljivih komunikacija (maternji jezik građana, putevi, telekomunikaciona mreža, komunikaciona pristupačnost sa gravitirajućim oblastima).
- e) Ekonomskih kapaciteta i resursnih mogućnosti.
- f) Historijsko – kulturnog nasljeđa i tradicije

Temeljne zajednice predstavljaju autonomne zone u okviru onog dijela na njih nepovratno prenesenog suvereniteta građana. Temeljne zajednice imaju pravo na svoje političke, ekonomske, kulturne i druge javne institucije, sve u skladu sa potrebama i željama građana temeljne zajednice. Temeljne zajednice imaju pravo i na svoju simboliku, izvorne prihode i imovinu. U nadležnosti temeljnih institucija se nalazi i policija, građanska odbrana i nenaoružana zaštita.

Institucije temeljnih zajednica su sistematizirane na isti način kao i na nivou Republike :

- a) predstavničke institucije,
- b) izvršne institucije,
- c) sudske institucije,
- d) znanstvene institucije,
- e) kontrolno-sistemske institucije.

Niža instanca su komune, koje isto imaju autonomiju u okviru prenesenog dijela suvereniteta građana. Temeljne zajednice se ujedanjuju u Republiku. U slučaju potrebe temeljne zajednice mogu da između sebe, radi lakšeg funkcioniranja, formiraju Unije, kao prelaznog nivoa između temeljnih zajednica i Republika.

Unije

Uniju čini skup temeljnih zajednica, na koju je prenesen dio suvereniteta u okviru kojeg institucije Unije imaju pravo autonomije. Načelno Unije bi se trebalo organizirati na temelju prostornih, resursnih i komunikacionih potreba temeljnih zajednica koji ih čine. U jednoj Unije ne može biti manje od tri temeljne zajednice. Institucije Unije i njihovo funkcioniranje su sistematizirane na sličan način kao i na nivoima temeljnih zajednica i Republike. Unije imaju pravo i na svoje simbole i nazive, izvorne prihode, imovinu, zakonodavstvo.

Primjer funkcioniranja jedne od temeljnih zajednica

-- nacrt --

Naziv : Sarajevska republika --- *Res publica Saraevonensis* (RPS)

Historijsko – kulturološki kontinuitet : RPS baštini nasljeđe dezitijatske politije, republike Aquarum, župe Vrhobosna, autonomnog osmanskog Sarajeva, grada Sarajeva i kantona Sarajevo.

Prostor : sarajevske urbane, ruralne i gravitirajuće komune. Uključuje svu teritoriju sa esencijalnim resursima (voda i energija) za normalno funkcioniranje RPS-a

Populacija : 400 – 500 000 građana

Boje i simbol RPS-a : tamno plava i bordo crvena. Zgrada u pseudo – maurskom stilu

Institucije RPS-a :

1. Izvršno tijelo :
 - a) Predsjednik i podpredsjednik RPS-a.
 - b) Odsjek za obrazovanje, vaspitanje, znanost i kulturu.
 - c) Odsjek za resurse i infrastrukturu.
 - d) Odsjek za zdravstvo, vodu, okolinu i ekologiju.

- e) Odsjek za sigurnost, odbranu i zaštitu .
- f) Odsjek za financije i privredu.
- 2. Zakonodavno tijelo
- 3. Sud RPS-a
- 4. Senat RPS-a
- 5. Akademija RPS-a
- 6. Korporacija za prihode i imovinu u čijem vlasništvu je i Banka RPS-a
- 7. Korporacija za održavanje informacione baze i komunikacionu uvezanost
- 8. Cenzori

Svih osam dijelova javne uprave RPS-a su međusobno odvojeni. Izvšno tijelo se bira na općim izborima svake četiri godine. Kandidaciona lista (sa nositeljem koji je kandidat za predsjednika, zatim kandidatima za voditelje odsjeka) koja dobije najveći broj glasova dobija mandat na izvršnu vlast. Zakonodavno tijelo se bira na osnovi izbornih jedinica većinskim sistemom, ukupno ima 51 člana. Svake godine se bira jedna četvrtina sastava zakonodavnog tijela. Vrhovni sudija RPS-a se bira u okviru struke, ali ga potvrđuje zakonodavno tijelo. Senat sačinjavaju, bez nadoknade, isluženi funkcioneri (članovi predsjedništva, voditelji Odsjeka, i direktori agencija i korporacija, te načelnici glavnih odjela Akademije). Senat ima savjetodavnu ulogu.

Građanin

Građanstvo je bazična institucija Republike koja omogućava građanima da uživaju sva prava i izvršavaju sve obaveze. Građanin je pripadnik Republike, odnosno član svih nivoa zajednice. Svaki građanin Republike svoje građanstvo ima na cijelom teritoriju Republike, ali pravo (izborno) svoga građanstva može ostvarivati samo u okviru jedne zajednice na istom nivou. Svaki građanin može promijeniti svoju zajednicu po svojoj slobodnoj volji, bez ikakvih zakonskih ograničenja, izuzev onih građana koji su pod starateljstvom ili pod kontrolom. Prije ulaska u novu zajednicu, građanin se mora odjaviti iz prijašnje zajednice na istom nivou. Sloboda kretanja i nastanjivanja je sveto pravo slobode svakog građanina, izuzev ukoliko se time ne ugrožavaju slobode drugih ljudi, ili zajednica. Građanin je dužan da se u istoj mjeri brine o interesima i Republike i Unije i temeljne zajednice.

Postoje tri oblika građanstva :

- a) Potpuno građanstvo ima na raspolaganju sva prava i obaveze.
- b) Građanstvo pod starateljstvom, odnosno kada građanin svog svoje malodobnosti nije u mogućnosti da izvršava svoje obaveze, niti da uživa sva prava u potpunosti.

- c) Građanstvo pod kontrolnim ograničenjem (može biti i u formi prisilne izolacije), se primjenjuje kada se građanin ogriješi o svoja prava i dužnosti, ugrozi slobodu i zakone zajednice. Ovaj oblik je vremenski ograničen.

Stjecanje građanstva Republike

Građaninom Republike se automatskim načinom postaje :

- a) Činom rođenja na prostoru koji se nalazi pod jurisdikcijom institucija Republike.
- b) Činom rođenja ili usvojenjem ako su roditelji (biološki i zakonski) i staratelji, ili samo jedan od njih građanin Republike.

U slučajevima automatskog stjecanja građanstva, građanin koji nije punopravan i svojevlastan, pripada onim temeljnim zajednicama kojim i njegovi roditelji ili staratelji. U slučaju ako državna zajednica izuzme zbog zloupotreba starateljstvo i preda ga drugom, tada se i građanski status automatski pomjera na zajednice kojima pripada novi staratelj.

Građanstvo se može steći i primanjem osoba koje su ranije pripadale nacijama ili drugim kolektivitetima koje nisu u sastavu Republike. Da bi se na ovaj postalo građaninom potrebno je :

- a) Da osoba koja želi steći građanstvo Republike i nacionalnost neke od nacije Republike, pred javnim funkcionerom ili službenikom izjavi da želi dobiti građanstvo Republike.
- b) Potrebno je da donese dokaze istom javnom funkcioneru/službeniku o tome da nije kriminalac i da nije u bjekstvu zbog proganjanja zbog općeg kriminaliteta, i da donese potvrdu o odricanju od ranije nacionalne i građanske pripadnosti. U slučaju da aplikant ne posjeduje materijalne dokaze ili potvrde, dovoljno je da deset građana Republike koji su građanstvo stekli automatskim putem, garantira pred nadležnim javnim funkcionerom/službenikom za dotičnu osobu.
- c) Nakon što aplikant ispuni gore navedene obaveze, on pred nadležnim javnim funkcionerom/službenikom i deset svjedoka, građana Republike polaže zakletvu Republici i na kraju izgovara formulu "Ja sam građanin Republike..." i tim činom stiče građanstvo Republike. On se tada upisuje u građanski registar i podliježe svim zakonima, normama i načelima egzistencije Republike. Građanima Republike nije dozvoljeno da se bore u sastavu oružanih snaga koje ne pripadaju Republici, izuzev u službi interesa Republike, ili ako im institucije Republike to dozvole.
- d) Građanstvo se može steći i ulaskom ili stvaranjem porodice sa građaninom Republike. U tom slučaju, osoba koja se vjenčala sa građaninom ili postala član porodice na bilo koji drugi način, a čiji članovi su građani, postaje po

automatizmu građanin Republike, Tako supružnik koji do braka sa građaninom Republikom nije bio građanin, samim činom braka postaje građanin Republike sa svim pravima i obavezama. Miješane porodice u smislu da su neki njeni članovi građani, a drugi stranci ne postoje u Republici.

- e) Građanin Republike ne može posjedovati i državljanstvo, nacionalnost, podaništvo ili građanstvo neke od zajednica koje nisu u sastavu Republike. On može biti samo građanin Republike i nijedne druge zajednice. Dvojna pripadnost ne postoji kako bi se izbjeglo da pojedinci uživaju ekstra prava u odnosu na ostatak stanovništva, kako bi se imala čista situacija, i spriječilo unošenje kaosa u društvenu strukturu.

Građanstvo se ne može izgubiti niti se pojedinac može odreći svoga građanstva Republici, on može mijenjati samo unutar Republike svoju građansku pripadnost (može bez ikakvih problema, samo po svojoj želji, potrebi ili namjeri promijeniti temeljnu zajednicu kojoj pripada unutar okvira Republike). To znači da građanin ne može prestati biti sudionikom Republike. Ukoliko građanin svojom voljom želi da se odrekne svoga građanstva, i prihvati pripadnost zajednici koja nije u sastavu Republike, njegovo odreknuće za Republiku ne postoji i smatra se za krivično djelo, odnosno tretira se kao izdaja.

Status stranaca u Republici

Republici i njenim temeljnim zajednicama je u interesu da povećavaju broj svojih građana. Samim tim se i pozivaju stranci da se priključe Republici i njenom građanstvu. To može samo koristiti građanima Republike i Republici uopće. Na to se milenijum ranije kada je stvarao Mađarsku državu pozivao i kralj Stjepan I. Arpad, koji je na kritike svih onih koji nisu shvaćali njegovu politiku pozivanja i dovlačenja stranaca i njihovog pretvaranja u lojalne i vrijedne podanike ugarskog kraljevstva odgovorio da strance dovodi na radost svojih prijatelja, a žalost svojih neprijatelja. Stjepan I. je bio u pravu a potvrda ispravnosti njegovog stava je i skoro hiljadugodišnje postojanje Ugarskog kraljevstva i Mađarske i njen dostignuti kulturni i civilizacijski nivo. Isto tako i danas možemo se složiti da je primanje i apsorpiranje svih onih ljudi koji nemaju neke kriminalne i neprijateljske namjere, nego onih koji žele da svoje sposobnosti i vrijednosti stave na korist našim društvenim zajednicama pozitivan i prihvatljiv proces.

Svi oni koji nemaju status građanstva Republike, smatraju se strancima. Na teritoriji Republike stalno mogu boraviti samo građani, dok stranci mogu boraviti samo privremeno. Stranci na prostoru pod jurisdikcijom Republike nemaju pravo na zaposlenje, nemaju pravo na stalno prebivalište, ne mogu posjedovati nekretnine i zemljište, ne smiju učestvovati u političkom životu Republike, ne mogu lobirati i vršiti finansijske transakcije radi podrške određenim pojedincima i grupama radi utjecanja na politički život Republike ili radi propagiranja političkih interesa strane sile. Ukoliko

prekrše navedene odredbe podliježu krivičnom procesuiranju i zabranjuje im bilo kakav boravak na prostoru pod jurisdikcijom Republike. Organizacijama koje svojim finansijama ili na drugi način pokušavaju se umiješati u politički život zabraniti će se daljnja aktivnost na prostoru pod jurisdikcijom Republike.

Stranci mogu najduže boraviti na prostoru pod jurisdikcijom Republike ukupno godinu dana u toku dvogodišnjeg perioda (znači 365 dana od 730 dana), izuzev ako se ne nalaze na školskom, studentskom, naučno-istraživačkom, i specijalističkom usavršavanju, na diplomatskoj i novinarskoj službi, ili je zaposlenik kompanija i drugih stranih organizacija, ili ako to pitanje ne bude riješeno bilateralnim ili multilateralnim sporazumima. Svakom strancu, izuzev diplomata, bez obzira na razlog svoga boravka na prostoru pod jurisdikcijom Republike, ukoliko je na njemu boravio pola vremena od dvogodišnjeg perioda, sve temeljne zajednice unutar Republike moraju ponuditi status građanstva. Ukoliko stranac dva puta odbije ponudu Republike, a nije zaštićen gore spomenutim izuzecima, podliježe protjerivanju. Ukoliko se djeca roditelja stranaca rode na prostoru pod jurisdikcijom Republike, ona postaju građani Republike. Ukoliko roditelji odbiju ili ne mogu zbog kriminalne aktivnosti biti građani Republike, dobijaju građanske staratelje, i ne mogu do svoje punoljetnosti izuzev uz dozvolu staratelja izaći van prostora pod jurisdikcijom Republike.

Privilegije i odgovornost građanina

Građaninu ne može suditi sud koji se ne nalazi na prostoru pod jurisdikcijom Republike, i bilo kakve osude i presude stranih sudova ne važe. Krivične kaznene odredbe isto glase i ako građanin Republike prekrši zakonik u odnosu na stranca i u odnosu na građanina. Ne postoje nikakve pogodnosti i olakšavajuće okolnosti ako je žrtva stranac. Bilo gdje da građanin počini zločin i bilo prema kome, bilo na prostoru pod jurisdikcijom Republike, ili van njega on podliježe sudu i zakonskim odredbama sudskog sistema Republike. Ne postoji vremensko zastarivanje procesuiranja za ratne zločine, ubistvo, silovanje i držanje drugih ljudi u ropstvu. Sudovi Republike i zajednica mogu suditi i strancima za gore navedene prijestupe koji prijestupe nisu učinili na prostoru pod jurisdikcijom Republike i čije žrtve nisu građani Republike (znači za zločine učinjene bilo gdje, kada i bilo na kome). Nijedan građanin nema pravo da svoje lične interese i frustracije prebacuje u sferu javnog života zaogrćući ih plaštem pitanja od javnog značenja. Građanin je zaštićen od nezakonitog ugrožavanja od bilo koje od institucija Republike i zajednica koje joj pripadaju.

2. Prilog Temeljnomo dokumentu

2.1 Opstanak i obnova zajednice, kulture i civilizacije

Snaga svakog društva leži u njegovoj vitalnosti, snazi i nadasve sposobnosti da održava i preobražava svoju kontinuiranu egzistenciju i prenosi je iz sa jedne generacije na drugu. Čovjek ne može vječno živjeti iz jednostavnog razloga što bi onda sve postajalo statično, ništa se ne bi mijenjalo. Izgubila bi se i potreba i instinkt za stvaranjem novoga, odnosno proces usavršavanja bi time došao u pitanje. Vrijeme, rađanje, odrastanje, pa i sama svrha života bi izgubili smisao a time i čitav ciklus postojanja. Da bi univerzum i život time dobili smisao životni vijek i čovjeka i svake živuće jedinke je vremenski na duži ili kraći period ograničen. A opstanak i obnova života je proces koji neumitno zavisi samo od jednog faktora, uspješno obavljene smjene generacija.

Tako na bazi nivoa razvitka i iskustva prošlih generacija, i to ne samo one generacije koja joj je neposredno prethodila, niče nova generacija, koja bi trebala da i dalje unapređuje bilo evolutivnim ili revolucionarnim putem dostignuća i sve tako iz generacije u generaciju, preko jedne životne jedinke u drugu. Na osnovi ove zakonitosti, potrebno je da i svaka zajednica riješi pitanje nasljedstva i osigura nove generacije koje bi produživale egzistenciju Republike. Ukoliko jedna društvena zajednica odnosno građani te zajednice ne vode računa o svome prirodno-biološkom i političkom kontinuitetu i razvitku, ona će gotovo sigurno nestati, a njeno mjesto u svijetu će zauzeti druga zajednica.

Danas "bijela kuga" upravo zbog neizgrađenih sistema reprodukcije prosto guta čitave zajednice. Žalosno je gledati kako polako stare i umiru čitave nacije, zemlje u kojima se ne čuje smijeh i plač djece, niti radost i ponos njihovih roditelja. Ljudi su zbog vlastitog hedonizma, luksuza, samozadovoljstva, razaranja porodice, i zašto ne reći sebičnosti odriču svoga najljepšeg i najplemenitijeg zadatka, stalnog generacijskog obnavljanja. Opadanje nataliteta i povećanje prosječne starosti ukupnog stanovništva prvi je pokazatelj destrukcije, dekadencije i moralnog pada jedne zajednice.

Lijepo je brinuti o kućnim ljubimcima, priređivati zabave sa ciljem prikupljanja novca za zaštitu životinja, salonskog i reprezentativnog zalaganja za ovo i ono, borbe protiv eksperimentiranja sa životinjama u laboratorijima, ali zar još ljepše i vrijednije nije boriti se za prava djece, za oporavak nataliteta, obnovu porodice i međusobne ljubavi,

povjerenja i uvažavanja među njenim članovima, za pomoć milionima djece koja se drže kao robovi ili objekti nastrane seksualne požude širom svijeta, zašto ne pomoći, okupiti i obrazovati milione siromašne, napuštene djeca koja lutaju ulicama izložena na milost i nemilost trgovcima drogom, ubicama, manijacima i luđačkim generalisimusima koji ih mobiliziraju. Licemjerno izgleda da gledamo toliku ljudsku patnju a ništa ne činimo, izuzev verbalno, nema akcije protiv "bijeke kuge", rješavanja pitanje nezaštićenosti djece ili odlučnog obračuna sa onima koji iskorištavaju tu nezaštićenost. Jedino što se radi jesu nastupi u medijima radi stjecanja ili održavanja popularnosti i ništa više ili se pitanje nataliteta koristi u najprizemnije nacionalističke, fašističke, rasističke ili religiozne svrhe pojedinih kvazi spasitelja rasa, nacija, i religija. Svako onaj ko pokušava da za svoje političke ciljeve (bilo da njima želi steći ili održati svoju popularnost, supremaciju svoje nacije, religije ili rase, otimanje teritorija, nametanje vlasti drugim narodima) koristi natalitet i inače pitanje nataliteta čini zločin.

Da bi se održavala stabilna biološka osnova za generacijsku smjenu potrebno je donijeti posebni zakonik. Na primjer zakonik bi mogao da glasi na sljedeći način :

1. Svi izabrani javni funkcioneri da bi se uopće mogli kandidirati za neku javnu funkciju moraju u trenutku kandidiranja imati najmanje dvoje zdrave djece na stalnoj i potpunoj brizi (bez obzira bili im oni biološki ili samo zakonski roditelji i staratelji).
2. Svi građani stariji od 35 godina koji nemaju djece na stalnoj i potpunoj brizi (bez obzira bili im oni biološki ili samo zakonski roditelji i staratelji) plaćaju posebnu naknadu.
3. Naknade se uplaćuju u poseban Dječji fond kojim se finansiraju djeca bez roditelja (njihovo starateljstvo, obrazovanje,), napuštena djeca, pomoć i liječenje bolesne djece, brine o defektnoj djeci nesposobnoj za normalan život i djeci žrtvama zlostavljanja, davanje stipendija za naučno-stručno usavršavanje djece bez porodice i sl.
4. Stimulirati će se razvoj natalne medicine i genetike, kako bi se radala što je moguće zdravija djeca. U tom smislu treba forsirati razvitak genetičkog inženjeringa kako bi se sprečavala pojava defektnosti.
5. Krivičnim incestom se smatraju seksualni i bračni odnosi do petog koljena. U slučaju da se ovo prekrši plaća se naknada.

2.2 Rat protiv narkomafije

Jedan od najopasnijih modernih neprijatelja po unutrašnje i fizičko i duhovno zdravlje svake od zajednice jeste epidemija droge. Ona razara sve ne samo pojedinca nego i strukturu svake od zajednica. Izaziva poremećaj sistema vrijednosti u drastično

negativnom smjeru, dolazi do pojave zavisnosti, eliminira čitave skupine stanovništva od sudjelovanja u javnom i radnom životu, pogotovu mlađih populacija. Droga naglo povećava mortalitet i razara porodicu. I najgora posljedica upotrebe droge je naglo povećanje kriminala u svim mogućim varijantama koji poprima uvezani i organizirani oblik koji može biti vrlo opasan i samu državu i njene interese. Proizvodnja i trgovina drogom, zbog profitabilnosti i lake zarade donosi i preorijentaciju ekonomike. Vođe proizvodnje i trgovačkih lanaca postaju enormno bogati, dok na drugoj strani dolazi do osiromašenja velike mase stanovništva. Masa novca u rukama pojedinaca dovodi do raširene pojave korupcije koju je praktično tada nemoguće istrijebiti legalnim sredstvima. I politički sistem se tada prilagođava ekonomici droge i onda se čitav sistem izokreće naopako. Pitanje droge nije pitanje jednog čovjeka, ovisnika i njegovih najbližih, ono je primarno pitanje čitave zajednice. Narkotici se mogu upotrijebiti i kao oružje, kada se želi zatrovati druga zajednica, poremetiti njen sistem i na kraju uništiti i porobiti čitave narode.

Droga je izgradila čitavu paralelnu infrastrukturu na čijem vrhu se nalaze "baroni droge", koji ubiru najveći profit, kontroliraju i rukovode sa narko-ekonomikom. Nalaze se u kontaktu sa političkim strukturama, često i zaštićeni državnim sistemom. "Baroni droge" se često predstavljaju i kao zaštitnici nacionalnih ili religijskih interesa. Ponekad učestvuju i u humanitarnom radu dajući dio novca zarađenog od narko-ekonomike i za pomoć lokalnim zajednicama koje tako postaju zavisne od narko-ekonomike.

Boriti se protiv droge, ne znači samo hvatati i osuđivati sitne ulične lidere, vršiti periodične policijske premetačine i racije. Potrebno je udariti u samo osinje gnijezdo, udariti u samu maticu bijelog đavola, "barone droge". Udar mora biti beskompromisan, snažan i surov. Sa baronima droge nema kompromisa, nema dogovora, ne postoji ni opuštanje, oni moraju živjeti u stalnom strahu. Čovječanstvo se nalazi u **RATNOM STANJU** sa baronima droge i jedino što je dozvoljeno jeste njihova bezuvjetna predaja. Vođe organiziranog kriminala moraju biti ti koji će na svojoj koži osjetiti najveće posljedice narkoekonomike. Pošto se nalazimo u latentnom ratu sa narko-baronima, na taj rat će se primjenjivati specijalne mjere kao i svakom drugom ratu, a krivični zakonik će biti pooštren. Lideri proizvodnje i trgovine narkoticima smatraće se masovnim ubicama i ratnim zločincima te samim tim podliježu smrtnoj kazni vješanjem. Kompletna imovina "barona droge" nastala kao posljedica narko-ekonomike se bespovratno konfiscira i polovina se predaje onim javnim službama koje su likvidirale gnijezda narko-barona. Druga polovina ide u zdravstvene fondove. Svi građani su obavezni da pomažu u odbrambenom ratu svoje zajednice od napada narko-barona i narko-organizacija. Borbu neće voditi samo agencije specijalizirane za narkotike i policija, nego čitava država sa svojim institucijama. Ukoliko je građanin Republike upletan u bilo kakav oblik narko-ekonomike, on neće biti suđen samo za kriminalnu aktivnost nego i za izdaju i suočiti će sa smrtnom kaznom vješanjem.

Svaka kompanija koja se upusti u narko-ekonomiku biti će suočena sa zabranom daljeg rada i konfiskacijom imovine. Ukoliko neka država podržava proizvodnju narkotika smatraće se neprijateljskom. Za uništene usjeve i laboratorije u ratu protiv narkotika neće se isplaćivati nikakva naknada, niti će se nekome nuditi nadoknada da bi prestao sa proizvodnjom narkotika, jer svima je poznato da narkotici donose zlo, pa zašto bi se nekome isplaćivala nadoknada da bi prestao proizvodnju zla. Kada se nađu suočeni sa nizom sistematskim obračunom, oštih mjera i ratnim pohodom na narkotike, niko neće poželjati da bude ni obični ulični diler, a kamoli baron, vođa proizvodnje i distribucije droge. Za oboljele i zaražene narkoticima se predviđena posebna državna zdravstvena skrb, i veće ulaganje zajednica u ustanove za ozdravljenje.

2.3 Zajednice

Građanin sam kao jedinka bez postojanja zajednica ne bi mogao funkcionirati. Jedino u sklopu zajednica postojanje građanina ima smisla. Zajednice su u odnosu na građanina poredane na vertikalnoj osnovi, i svaka od zajednica kojima građanin pripada nalazi se na različitom nivou. Na svaki od tih nivoa građanin prenosi određeni dio svoga izvornog apsolutnog suvereniteta, ali različit za svaki nivo, odnosno svaki od nivoa raspolaže sa različitim dijelovima suvereniteta. Znači da u zajednicama kojima pripada jedan građanin ne može doći do preklapanja suvereniteta. Sa svoje strane građanin ne može u isto vrijeme biti pripadnikom dvije zajednice koje se nalaze paralelno na ljestvici društvenih zajednica.

Sukladno sa navedenim u Republici je riječ o kružno-federalističko načelu formiranja političke zajednice (kao kod samnitskih **touto** i **lige**) kao jedne bitne karakteristike demokratskog sustava. Ali bi istovremeno postojali i djelovali i jaki zakoni i institucije kako bi se time sprječavala anarhija, kaos, otezanje procesa, kolizija aktivnosti i sl. (npr. jedna takav historijska institucija je bila Rimski Senat). Tako bi se amortizirale sve negativnosti koje bi mogle proizaći iz apsolutnog demokratskog uređenja.

Građani svake od zajednica mogu da donose zakone i norme i da kreiraju unutrašnje uređenje zajednica kojima pripadaju potpuno po svojoj volji uz poštovanje temeljnih načela i zakona. Svaki nivo zajednice ima svoju zakonsko-ustavnu formu na kojoj se bazira.

2.4 Državni sistem

Država, odnosno njene javne institucije, službe i agencije moraju biti snažne, jake, uvijek spremne da se uhvate u koštac sa najvećim iskušenjima, uvijek budne radi zaštite interesa svih njenih građana.

Javne poslove obavljaju javni radnici koji se dijele u javne funkcionere i javne službenike. Javni funkcioneri su oni građani koji obnašaju javne funkcije izborom od strane građana i imaju ograničen mandat čije je trajanje vremenski ograničeno zavisno od institucije. Jedan te isti građanin jednu te istu javnu funkciju može obnašati najviše u dva mandata. Javni službenici su zaposlenici zajednica. Zapošljavaju se na osnovu odgovarajuće zakonske procedure i svoj status javnog službenika regulira potpisivanjem ugovora sa zajednicom u čiju službu stupaju. U načelu ne postoji vremensko ograničenje, izuzev starosnog ograničenja kada se odlazi u penziju, koliko dugo građanin može obnašati jednu te istu javnu službu.

2.5 Izborni sistem

Aktivno i pasivno biračko pravo imaju svi građani, ukoliko se ne nalaze pod starateljstvom (mlađi od 16-18 god), i onih čiji je suverenitet res private pod kontrolom. Novo društvo funkcionira na principima nestranačkog društva, jer se višestranački ili bistranački sistem pokazao jako loš i neunčikovit. Stranke su postale samozadovoljne, mjesta gdje su se ostvarivale nečije karijerističke ili imovinske ambicije, a ne organizacije koje bi trebale brinuti o interesima građana i države. Tako ustrojena partokratija u kojoj su stranke osnovni faktor političkog života je nešto što je prevaziđeno u novim historijskim okolnostima. Da bi se moglo pristupiti izbornom procesu građanin ili grupa građana koja se kandidira za određenu javnu funkciju mora uz svoju aplikaciju podnijeti i precizan, jasan i teorijski i praktični program. U stvari u izbornom procesu se glasa i za građane i za njihove programe koji se javno prezentiraju. Svaki građanin ima pravo da se kandidira. Aplikacija za izbore, pored programa i platforme njegovog ostvarenja treba i da sadrži dovoljan broj skupljenih potpisa građana koji bi bili pokazatelj o respektabilnosti kandidata i programa. Na nivou Republike aplikacije se predaju cenzorima. Predloženi programi jedino ne smiju u sebi sadržavati propagiranje mržnje, segregacije i šovinizma na osnovu etnikuma, duhovne pripadnosti, rase, pola, i porijekla. Takvi prezentirani programi i njihovi predlagači, tj. kandidati, biti će odbačeni i neće moći učestvovati u izornoj borbi.

2.6 Imovinski odnosi

Ni jedan društveno-ekonomski projekt nije mogao da zaobiđe odnos prema imovinskom vlasništvu, prema posjedovanju. Na odgovoru na to pitanje su nicali, rastakali se i nestajali čitavi društveni sistemi, države, i ekonomike. Imovina, njena raspodjela, odnos prema njoj, pohlepa i sve vezano za to "posjedovanje nečega" izazivalo je mnoge historijske procese. Ljudi su zbog toga da bi posjedovali nešto ubijali jedni druge, otimali, toliko je za taj ideal proliveno ljudske krvi, toliko je bilo uništenja, toliko

destrukcije da običan čovjek teško može da uopće pojmi obim toga. Tražili su se najrazličitiji modaliteti uređenja imovinskih odnosa i određivale različite definicije onoga što se podrazumijevalo pod pojmom "posjedovati". Tako su stvorena privatna, državna, društvena, zadružna, akcionarska i ostale najrazličitije verzije uređenja imovinskih odnosa. Regulacija imovinskih odnosa se zbog toga postavlja na prvo mjesto u društvu.

A šta to uopće znači posjedovati nešto?. Zar je moguće da neko nešto posjeduje apsolutno samo kao njegovo i ničije drugog. Jasno nam je da nijedno ljudsko, svjesno razumno biće ne može biti posjedovano od drugog svjesnog, ljudskog bića. Ali da li čovjek može po apsolutnom pravu posjedovati druga živa bića, stvari, novac, ili bilo što drugo. Da bi neko mogao posjedovati nešto po apsolutnom pravu znači da bi to pravo ostalo nepromijenjeno u vremenu i prostoru. Samim tim je jasno da zakonitost ljudske svojine ne spada u nepromjenjive zakonitosti, nego pripada kategorijama trajnijih i promjenjivih zakonitosti. Međutim to ne znači da neka vrsta ljudskog posjedovanja ne postoji u Univerzumu.

Živa bića, uključujući čovjeka na prvom mjestu, imaju samo pravo uživanja, korištenja apsolutnog prava posjedovanja. Sva imovina koju čovjek ili zajednica koristi, a koja je stečena pridržavanjem temeljnih načela i zakona, smatra se regularnim pravom uživanja, bez obzira kolika ona kvantitativna i kvalitativna bila i nalazi se pod aureolom sustava. Samim tim se i uzurpacija, ugrožavanje i otimanje nečijeg prava uživanja/korištenja smatra ujedno i povredom zakonitosti, pa je normalno i takav čin da podliježe sankciji i procesu kako bi se ponovo uspostavio normalni i pravilni imovinski odnos. Istovremeno i nerazumno postupanje sa imovinom njenog korisnika smatra se prekršajem. Onaj građanin ili zajednica koji oplemenjuju, usavršavaju, povećavaju i brinu se o imovini koju su dobili na korištenje, ali da time ne narušavaju interese nijednog građanina ni jedne zajednice, ni načela humanosti i pravde samim tim automatski i služe izvoru iz kojeg je proisteklo njihovo pravo korištenja.

Pravo korištenja izražava se u smislu postojanja dvije vrste prava uživanja koje imaju ljudi :

- Privatno (sastavni dio *res private*)
- Javno (sastavni dio *res publica*)

U stvari i javno pravo korištenja imovine je skup onih dijelova privatne imovine koje se građani bespovratno odriču kako bi mogle funkcionirati njihove zajednice i radi ostvarivanja zajedničkih interesa, naravno uz mehanizme kojima se sprečava zloupotreba i korupcija javnog prava korištenja.

Privatno pravo korištenja, odnosno sve ono pravo korištenja sa kojima ne raspolaže javna vlast se nadalje može sistematizirati na više oblika :

- Lično, personalno vlasništvo građanina koje on može povećavati koliko hoće i koliko može, naravno uz poštovanje temeljnih načela, zakona i normi. Sa dobiti od ličnog vlasništva njen korisnik može upravljati po svojoj volji koja je ograničena jedino temeljnim načelima i zakonima. Niko nema pravo otuđivati lično/osobno, privatno vlasništvo ma koliko ono bilo ukoliko je stečeno poštenim, stalnim i kreativnim radom, niti ni građanin ni zajednice smiju gušiti samoinicijativu i poduzetnički duh građanina.
- Društveno-privatna (samoupravna) imovina, koja nastaje kada grupe građana nepovratno udružuju i formiraju udružene organizacije. U društvenoj (samoupravnoj) imovini svi i samo zaposleni, tj. udruženi radnici (ovaj pojam je uzet u svom najširem smislu uključujući možda i penzionirane radnike) su vlasnici čitave organizacije bez obzira kakvog karaktera ona bila (privrednog ili ne). U odlučivanju o samoupravnoj imovini učestvuju na demokratski način svi udruženi radnici. Organizacija udruženih radnika je zasnovana na svome internom statutu, koji autonomno po svojim željama i vizijama donose udruženi radnici i kojim se regulira najrazličitija pitanja iz sfere rada, funkcioniranja i odlučivanja Organizacije npr., određuju da li se i penzioneri mogu smatrati udruženim radnicima. Vrhovni organ svake od samoupravnih organizacija je **radnička skupština**, a vrhovni upravni organ je **radnički savjet** sa sastavom koje delegira radnička skupština. Radnički savjet iz svoga sastava delegira na mandatni period i stručnog direktora koji bi bio predstavnik institucije ili organizacije. Članstvo u radničkoj skupštini i savjetu ne donosi sa sobom nikakvu posebnu nadoknadu, izuzev izmirivanja opravdanih troškova. Radničke institucije nisu menadžment ili izvršni poslovni organ organizacije, kompanije ili bilo kakve druge institucije koje su ustrojene na društveno-samoupravnim načelima. Tako u njima postoji i poslovni direktor i poslovodstvo koji ne moraju biti članovi tih institucija, kompanija i organizacija i sa kojima bi radnička skupština, odnosno radnički savjet sklopili ugovor na određeno vrijeme, ne više od četiri godine, (koji se može i produžiti) a kojim bi se regulirali obostrane obaveze, prava i odgovornosti. Kompletna dobit pripada svim udruženim radnicima, koji je usmjeravaju u akumulaciju, projekte, platu i ostalo. Što je veća produktivnost, sposobnost i nadasve kooperacija i skladni odnosi između zaposlenih, veća je i njihova dobit, s tim da se dobit pojedinačnog radnika/vlasnika određuje i prema njegovom radu, učinkovitosti, marljivosti i kreativnosti što se isto regulira internim statutom. To praktično podrazumijeva da marljiviji i kreativniji radnik više zarađuje. Ustvari jedna samoupravna zajednica funkcionira kao neka vrsta zajednice samo u nepolititičkim sferama života građanina i Republike.
- Zadružno-privatna imovina, koju stvaraju građani ulažući dio svoje privatne imovine. Za razliku od samoupravne imovine zadružna ima mnogo labaviji

karakter i iz nje građani udružitelji imaju pravo izdvojiti uz određene uvjete svoju privatnu imovinu. U zadružno-privatnih institucija, kompanija i organizacija isto postoje i djeluju radničke institucije.

- Akcionarsko-privatna imovina, se bazira na načelima akcionarstva, ulaganja privatne imovine u nju, dobivanja dividendi. Svaki građanin može biti akcionar i učestvovati u korporacijama osnovanim od strane uloženog kapitala. Za razliku od samoupravne (društvene) imovine, nivo vlasništva ne određuje se po nivou uloženog rada i uložene i ostvarene kreativnosti, nego samo na nivou uloženog kapitala. To praktično znači, da akcionar ne mora uopće ni raditi ni boraviti u privrednim i neprivrednim kapacitetima u koje je uložio svoj kapital, za razliku od društvene (samoupravne) imovine u kojoj njen vlasnik radi ili je radio.

Javno pravo korištenja se isto može podijeliti na imovinu koju posjeduju Republika i druge zajednice. U okviru javnih institucija, kompanija i organizacija isto postoje uz javni upravni odbor i sve radničke institucije, čiji se međusobni odnos regulira unutarnjim pravilnikom i dogovorom.

Svi ovi oblici imovinskih odnosa se reguliraju zakonskim propisima, koje donose građani bilo neposredno bilo preko predstavničkog tijela. Svi ovi oblici privatne i javne imovine se mogu mijenjati, transformirati iz jednog u drugi. Postoji i puna kooperacija između svih imovinskih formi.

Sve mora imati svoga vlasnika, odnosno svoga korisnika i sva imovina koja nije privatna ili javna smatra se ničijom i postaje javnom imovinom onoga nivoa zajednica kojem odgovara struktura imovine i koji ima pravo raspolaganja sa njom.

2.7 Privatni zakoni

Iako Zapad smatra da je nosilac demokratije i predvodnik u borbi za ljudska prava, žalosna je činjenica da je u mnogim segmentima ove problematike u stvari Zapad zaostajao u odnosu na nacije i države i društveno-ekonomske sisteme koje nisu ulazile u sastav zapadne ekumene. To se najočitije vidi na primjerima koji se tiču npr. tretmana razvoda, abortusa, socijalne i medicinske zaštite, jednakosti polova, rasne i etničke jednakosti, učešću mlade populacije u kreiranju politike u mnogim oblastima.

To se posebno vidi na primjeru nekadašnje Titove Jugoslavije i samoupravnog sistema, iako su taj sistem napustili svi južnoslavenski narodi i preuzeli druge društveno-ekonomske sisteme od prihvaćanja zapadne dogme, preko ideologije etničko-religijske isključivosti do nacizma. Skoro svi ti narodi su vidjeli visoki stupanj degradiranja tih prava, ali nigdje i potpunog napuštanja tih prava, iz jednostavnog razloga (kao problematika razvoda, abortusa, porodičnog zakonodavstva, socijalne zaštite, prava zaposlenika i sprečavanja njihove diskriminacije i segregacije po bilo kojoj osnovi) što su

bili bolji i od evropskih standarda. Surogat-demokratija nije mogla u potpunosti i pored svih iskušenja i pritisaka u koja je dolazila u potpunosti odbaciti ova prava.

2.8 Finansiranje

Građani svake zajednice određuju, bilo na skupštinama neposredne demokratije ili preko svojih predstavništava, koliko će sredstava (materijalnih i novčanih) odvojiti radi izdržavanja zajedničkih institucija i uopće *res publice* i to predočavaju u zakonske odredbe. Građani svake zajednice na bilo kom nivou imaju pravo slobodu raspisati bilo kakvo skupljanje finansijskih sredstava (porezi, samodoprinosi, dobrovoljno prilozi, carine, ulaganja i obrt kapitala, bavljenje finansijskim špekulacijama, prodajom i kupovinom imovine, stvaranjem privrednih i finansijskih i drugih subjekata i sl.). Ustvari zajednice imaju pravo na sve moguće, legalne načine kako bi obezbijedili sredstva i materijalnu dobit onako kako odrede građani svake od zajednice. Odnosno zajednice mogu poslovati kao i svaki građanin (fizičko lice), kompanija, banka ili organizacija (pravno lice).

2.9 Ekonomija

Ništa nema nemoralno u činjenici da neko na pošten, legalan i moralan način zgrće bogatstvo i uvećava svoju imovinu umijećem i marljivošću. Građani time posredno povećavaju i imovinu *res publice*, jer multipliciranjem svoga rada oni automatski povećavaju i proizvodnju i rada zajednice kojoj pripadaju. Ali isto tako treba da se taj akumulirani kapital i dalje ulaže i oplemenjuje, a ne da se čuva. To se može regulirati novom politikom oporezivanja, koje će odrediti zajednice. Bit ekonomskog uspjeha jeste konkurentnost, ali ova konkurentna borba mora da se vodi na čist način, a ne podvalama, negativnom propagandom, lažnim i agresivnim marketingom, prijevarom, pohlepom i nemoralom. Konkurencija podrazumijeva dostizanje boljeg, savršenijeg, jednostavnijeg, pristupačnijeg, jeftinijeg i sl. i samo u tome kontekstu se može govoriti o konkurenciji. Onaj ko teži monopolu i manipuliranju mora biti zaustavljen.

Preduzumljivost i ulaganja treba stimulirati i dozvoliti slobodnu ekonomiku kojoj su jedina supervizija temeljna načela i zakoni koje zajednice donose. I protok kapitala, robe, preduzumljivosti i ideja mora biti znatno olakšan i slobodniji (naravno ovo se primarno odnosi na onu privrednu djelatnost koju vode ili u kojoj učestvuju građani Republike, ili oni pojedinci ili privredne grupacije koje nemaju status građanstva, ali zato za svoju privrednu djelatnost plaćaju porez zajednicama u sastavu Republike, jer domaća proizvodnja i preduzumljivost mora biti stimulirana).

Ali pošto se zgrtanje imovine kod pojedinaca može izroditi u bolest, pohlepu koja ne zna za granice niti moralne skrupule (a niti bira sredstva da je zadovolji), to može biti vrlo opasno za zajednice i građane. To neminovno dovodi do nastanka privredne krize, što sigurno utječe i na društvenu strukturu. Radi toga bi zajednice trebalo da odrede zaštitne mehanizme i mjere kako bi zaštitile i sebe i građane od takve vrste izrođivanja. Javna vlast se smije umiješati ako su narušene zakonske odredbe i propisane norme ponašanja, ako su očevidno ugroženi interesi i građani i zajednice, ako se ne izmiruju obaveze prema građanima i zajednicama. Pošto i javna vlast i direktno i indirektno učestvuje u privrednom životu i ona se smije umiješati i unutar njega regulirati odnose pomoću svojih ovlaštenja ako se pojavi kriza ili se ona može naslutiti ili ako neko zloupotrebljava slobode i prava. Uostalom nigdje u modernom svijetu tržište nije apsolut ekonomskih odnosa i aktivnosti; tržišna privreda u pravom smislu je prestala da egzistira u Velikoj ekonomskoj krizi s kraja 20-tih i prve polovine 30-tih godina XX. st. Otada privredna aktivnost, čak i u najliberalnijim zajednicama i sistemima, nije prožeta samo interesima tržišta nego i intervencijama netržišnih institucija. Tržište je samo jedno od sredstava ekonomskog razvitka, istina veoma bitno i značajno, ali ne i jedino i neprikosnoveno.

Socijalna politika se treba zasnivati da niko ne treba da bude gladan, odnosno svim sposobnim za rad treba obezbijediti posao. Srž socijalne politike nije pružanje socijalne pomoći, nego obezbjeđivanje uvjeta da se svi sposobni građani mogu sami snalaziti i da imaju adekvatan posao. Oni nesposobni, bolesni (mentalno i fizički) treba u potpunosti da budu zaštićeni i finansijski i fizički, sve dok traje njihova imobilnost. Njihovu zaštitu će preuzeti zajednice na sebe, i to je jedna od njihovih primarnih obaveza, prvo se trudeći da ih oporavi, ili nažalost u suprotnom da im svim svojim moćima pomogne da prebrode svoje stanje. Zajednica će štiti sve građane u socijalnom pogledu, prosjačenje i skitničenje treba postupno eliminirati, ne zakonom i silom, nego stvaranjem uvjeta da ono samo nestane (širenjem sistema obrazovanja, zapošljavanja, socijalne skrbi, resocijalizacijom zajednica čiji je jedan od načina života prosjačenje i sl.)

Ekonomija ne smije izlaziti iz općih interesa zajednice niti je ugrožavati, ali mora prije svega težiti napretku i razvoju. Ekološki okvir mora biti zaštićen, i u slučaju da se ocijeni da je on ugrožen, javna vlast mora odmah i djelotvorno reagirati. Ekonomika mora biti usko povezana sa naučnim razvojem, jedno drugo treba da stimulira i podstiče.

Svaki rad građaninu mora obezbijediti profit, da bi se jednog dijela profita morao prebaciti u akumulaciju koja će producirati novi profit. Ukratko to znači da se proizvod dobiven radom građanina dijeli na sljedeći način :

- Privatno vlasništvo radnika, izraženo u plati.
- Akumulacija (uključivo i rezervu).

Općedruštveno nekorisne aktivnosti, a koje donose znatnu imovinu, će se dodatno opozivati na osnovu "naknade za interese građana", u tu grupu spadaju šund i masovne

popularne zabave. Danas smo suočeni upravo sa činjenicom da nekorisne aktivnosti, tzv. produkcija zabave, donosi pojedincima ogroman neshvatljiv profit u stotinama miliona dolara. Taj trend se jednostavno mora zaustaviti i staviti u normalne i razumljive okvire, dok na drugoj strani nedostaju i najminimalnija sredstva za obezbjeđenje nekih primarnih interesa (npr. obrazovanje, kultura i naučni razvitak).

2.10 Avangarda

Pošto svako društvo ima onaj stalež ili klasu na kojoj leži breme odgovornosti za napredak i ukupni poredak društva, i u novom samoupravnom društvu, avangarda društvene stabilnosti i napretka je njegova siva, vrijedna masa. Ukratko ovo društvo bi se moglo okarakterizirati kao logioskratija, vladavina naučnika. Njime upravlja klasa učenih, mudrih, marljivih, radinih, poštenih, skromnih, samoukih, odgovornih. Njoj pripadaju svi svjesni radnici, seljaci, intelektualci, sl., odnosno svi oni koji rade, brinu se, stvaraju i koji su nadasve odgovorni. Nijedan građanin ni svojim pukim rođenjem niti porijeklom ne može zavrijediti pripadnost logioskratiji. Potrebno je mnogo umijeća i truda svakog građanina da bi se postigla pripadnost logioskratiji. Džet-set, kojekakve elite, aristokratije, staleže i kaste predstavljaju drevno zlo i potrebno ih je eliminirati, pojedine izdvojene neradničke, elitističke, samozadovoljne grupe koje se predstavljaju kao neka elita i sebe nameću kao uzor masama i društvu u cjelini same po sebi predstavljaju veliku opasnost za to društvo i moraju nestati.

Jedan od preduvjeta koji stvara predispozicije za svestrani i brzi razvitak je postojanje elastične, snažne, izdržljive i prilično brojne srednje klase. Iz se jedino mogu regrutirati novi potencijali jer zbog položaja nije učmala niti opterećena pukim preživljavanjem. Iako srednja klasa treba da predstavlja najbrojniji i najdinamičniji segment društva, to ne znači da je ona ta koja treba da ekskluzivno vlada niti da utiče na način života, moral i sisteme vrijednosti građana jedne zajednice. U novom, samoupravnom društvu nema prevlasti niti jedne klase, staleža, niti plutokratije niti proletarijata, nego samo vlasti svih građana ujedinjenih u jednu zajednicu.

2.11 Obrazovni sistem

Cilj obrazovno-vaspitnog sustava (OVS) je stvoriti sposobnog, svjesnog i korisnog itd...građanina. Obrazovno-vaspitni sustav je najvažniji segment društva, ono treba da oblikuje i stvara nova pokoljenja i generacije koje će biti sposobne da nasljeđuju društvo i da ga stalno unapređuju. Obrazovanjem mora biti obuhvaćeno čitavo stanovništvo i na njemu počivaju sve zajednice. Da bi se to ostvarilo potrebno je ispuniti sljedeće:

- Cilj OVS nije da pojedinac dobiva titule, nego da građanin stekne znanja, umijeća i snagu kako bi što je moguće kvalitetnije koristio i sebi i zajednici.
- OVS je dostupan svakom u istoj mjeri građaninu na svim svojim nivoima, i obaveznim i neobaveznim. U primanju OVS, pored građanina Republike, ista prava mogu da uživaju i stranci kako bi mogli da osjete superiornost i vrijednost OVS Republike.
- OVS može trajati tokom cijelog života i ne mora se izvoditi samo tradicionalnim načinima u školama koje su samo jedan od načina na koji se može steći znanje, umijeće i sposobnosti. Građanin ili stranac može obrazovanje i znanje steći i na bilo koji drugi način (kursevima, pomoću roditelja, staratelja, prijatelja, instruktora na kursevima i sl., a može biti i samouk).
- Prenosnici OVS moraju biti visoko motivirani, i u suštini svaki građanin je obavezan da bude prenosnik posebno uključujući tu roditelje ili staratelje, ali radi lakšeg funkcioniranja OVS trebaju postojati i specijalizirani prenosnici (nastavnici).

Svaka zajednica je dužna da se u sklopu svoje *res publice* pobrine za funkcioniranje OVS. Pored ovog javnog oblika, moguće je imati OVS i na privatnoj osnovi na svim stepenima. Naravno ono mora zadovoljavati propisane norme i zakone zajednice na kojem nivou djeluje. Privatni i javni segment OVS su potpuno ravnopravni, jedina je razlika što se javni servis finansira javnim novcem, dok je privatni prepušten samom sebi. Dozvoljen je i princip individualnog nastavnika, dopušten je i mentorski rad sa učenikom, na bilo kom nivou, kao i samouki rad. Sisteme OVS određuju zajednice, ali one ne smiju narušiti gore navedene principe. Nijedna zajednica ne može egzistirati ako nije na adekvatan i realan način riješila pitanje OVS.

- Pored zvaničnih javnih i privatnih servisa OVS, princip samoukosti treba posebno forsirati i podsticati, i osobe koje tako dođu do znanja i sposobnosti trebaju imati potpuno ravnopravan status sa onim proizašlim iz OVS.

U ovom pogledu potrebno je sve u obrazovno-vaspitnom sistemu podrediti cilju, odnosno svrsi njegovog postojanja. Trebalo bi napustiti uske tradicionalne metode i više se bazirati na interaktivno učenje, odnosno da se za što je moguće kraće vrijeme usvoji što je mnogo veći broj informacija, i da se kod građanina razvije sposobnost samostalnog analiziranja, rasuđivanja i naravno prije svega kreacije, odnosno stvaranja. Naravno princip kvaliteta ne smije biti narušen u odnosu na kvantitet. Potrebno je težiti tome da proces usvajanja traje što kraće, kako bi se mogla početi kreacija. Potrebna je radikalna i suštinska reforma OVS i to u sljedećim segmentima :

- Reforma nastavnog sadržaja, programa, plana rada.
- Reforma metodike i načina rada.
- Reforma, osposobljavanje i obnova kadra.

Obrazovanje i vaspitanje započinje samim činom rođenja i nastavlja se čitav život, na različite načine i uz pomoć različitih metoda, ovisno o stepenu napredovanja i zrelosti. Roditelji i staratelji su dužni da dijete osposobe u osnovnim vještinama, da ga vaspitaju i brinu o njegovom obrazovanju. U suprotnom nadležna zajednica ima pravo da im naplati kaznu. OVS je u načelu podijeljen na stepene, podstepene i nivoe. Svaki stepen je oznaka za jedan određeni dio stručnog i vaspitnog osposobljavanja, koji u sebi sadrži određeni kvalitet pređenog gradiva. Svaki stepen je podijeljen na podstepene koji su manje jedinice sadržaja stepena. Podstepeni se sastoje opet od nivoa (npr. računске operacije su nivo podstepena bazične matematike).

I. stepen, stjecanje općeg elementarnog znanja i sposobnosti (preduslova za dalje napredovanje).

II. stepen, globalno specijaliziranje na osnovi obrazovno – nastavnih područja (humanističke nauke, prirodne nauke, tehničke nauke, biomedicina i zdravstvo, biotehničke nauke, društvene nauke, umjetnost)

III. stepen univerzitetsko specijaliziranje (na osnovi odabranih obrazovno – znanstvenih polja). npr. polja prirodnih nauka su biologija, fizika, hemija, matematika, geografija...npr. polja humanističkih nauka su historijske discipline, filologija, filozofsko – teološke discipline.

IV. stepen, praktično specijaliziranje na osnovi odabranih obrazovno – znanstvenih grana.

V. stepen, uža specijalizacija, sticanje glavnog znanja iz samo jedne uske specijalističke oblasti.

VI. najveći akademski stepen.

Za svakog građanina je obavezno da završi I. i II. stepen, bez obzira da li ih on sticao u javnom, privatnom ili u nekom drugom vidu OVS. U slučaju da se OVS završavao u neinstitucionaliziranoj formi, građanin svoje znanje i umijeće za određeni stepen, podstepen ili nivo dokazuje polažući ispit ili ispit pred za to certificiranom Komisijom.

Školstvo neće biti skućena, birokratizovana oblast društvenog razvoja, nego njegova najaktivnija i primarna oblast, sklona stalnom mijenjanju, usavršavanju, pojednostavljivanju, i svestranosti. Napustiti će se razredno časovna nastava koja je pojedincima sputavala dalji i brži razvoj. Odnosno prelaziti će se na novi nivo i stepen po obrađenom gradivu i obavljenom zadatku, a ne zavisno od godina starosti, što praktično znači da oni koji se više trude mogu znatno brže završiti školovanje. Da bi se prešlo na sljedeći stepen potrebno je da se savlada kompletan prethodni stepen, a ne samo pojedine podstupnjeve ili nivoe. Fizički odgoj mora imati ravnopravan tretman sa intelektualnim. Obrazovanje iz odbrane i zaštite uklopljeno je u kompletan tok trajanja obrazovnog i vaspitnog sistema od najnižeg do najvišeg nivoa, bez obzira na specijalizaciju. Na osnovu

dostignutog nivoa ovladavanja znanja iz odbrane dostiže se i odgovarajući položaj u strukturi oružano odbrambenog sistema Republike.

Politika nema pravo da ulazi u nastavno-naučni proces niti da utiče na njega, ni nametanjem ideologije ni ličnosti. OVS je potpuno autonomni sistem. Sve organizacije i ustanove koje učestvuju u OVS moraju pored obrazovnih i vaspitnih biti i naučno-istraživački centri. OVS je primarno dužan da osigura svojim konzumentima i ovladavanje osnovnim vještinama.

Osnovni zadatak OVS je borba protiv svuda raširenog neznanja, gluposti, laži, mitologije, i uništavanja svjesnosti i savjesti građana. U toj borbi OVS mora nemilosrdan, beskompromisan i na kraju pobjednik. On se mora suprotstavljati zabludama i predrasudama, uništavati naslage zla i taloge lošeg.

2.12 Pravni sistem

Da bi se regulirali odnosi među građanima i pojedinim zajednicama, ustanovljen je pravni sistem. Građani određene zajednice su tvorci pravnog sistema, bilo putem neposredne demokratije, bilo preko zakonodavnih institucija. Pravni sistem u sebi sadrži sljedeće elemente :

- Pravne kodekse koji mogu biti zbirke zakona, propisa, odredbi, dopuna i sl. i koje donosi, mijenjaju i korigiraju bilo kompletno bilo djelomično samo građani određene zajednice.
- Javne institucije i službe (sudovi, policija itd.) koje se brinu o proceduri provođenja i realizacije pravnog sistema.

Zakonodavstvo je podijeljeno među zajednicama, svaka zajednica može donositi i provoditi samo one zakone koji su u njenoj nadležnosti, ali u okviru svoje suverene nadležnosti građani određene zajednice mogu donositi zakone po svojoj volji. Procedura donošenja tih zakona u potpunosti je slobodna ukoliko one ne krše osnovne principe na kojima počiva novo društvo. Svaka zajednica mora obezbijediti zakonsku podlogu svoga postojanja, ali se njegovi modaliteti prepuštaju na volju građanima zajednice. Iz predstavljenog može se vidjeti da se građanima pruža velika sloboda u formiranju i funkcioniranju zakonodavstva u zajednicama kojima pripadaju i na koje su prenijeli dijelove suvereniteta, koje je jedino ograničeno temeljnim načelima zakonima. Tako jedan građanin može npr., učestvovati u donošenju i oblikovanju zakonodavstva u bilo kojoj zajednici, sve s obzirom na različite ingerencije i odgovornosti svakog od nivoa prijenosa suvereniteta. Na osnovi izloženog ne bi trebalo da dolazi do preplitanja zakonodavstva između tih nivoa, odnosno o jednoj te istoj stvari ne bi trebalo npr. da odlučuje i zakonodavstvo i Republike i neke druge zajednice (npr. određene komune),

niti da se miješa u međusobna prava i obaveze, jer su načelno rečeno na njih preneseni različiti dijelovi suvereniteta jednog građanina.

I pored slobode zakonodavstva, svaki građanin Republike ima isti status bez obzira u kojoj se od republikanskih zajednica nalazi, makar ona nije i njegova matična zajednica on mora imati ravnopravan zakonski tretman, jer je zaštićen zakonima Republike. Pred sudovima Republike svaki čovjek ima potpuno jednak status, odnosno i građanin i stranac uživaju istu zaštitu i niko nema posebnu privilegiju u odnosu na sudski sistem. Ali građanin iz zajednice u kojoj ne važe zakoni druge zajednice, ukoliko se nalazi na prostoru pod jurisdikcijom druge zajednice podliježe njihovim zakonima. Na prostoru pod jurisdikcijom Republike ne postoji načelo eksteritorijalnosti.

Prisustvo optuženika na sudu nije obavezno, i ukoliko se on iz neopravdanih razloga ne pojavi na sudu u roku od mjesec dana, suđenje će početi bez njega a i izricanje kazne će biti doneseno bez njegovog prisustva. U slučaju da je u takvom slučaju donesena presuda, svaki građanin je dužan ne samo da pomogne sudskim i policijskim organima nego i da sam učestvuje u privođenju zakonu osuđenika. Ako je riječ o smrtnoj kazni, osuđenik se može i likvidirati, bez poziva na predaju, odnosno presuda se može odmah izvršiti. U ostalim slučajevima osuđenike treba predati nadležnim institucijama. Sud može ako želi i da formira ad-hoc "Tim za implementaciju presuda" koji bi djelovao u slučajevima da osuđenik nije priveden.

Preporuke koje nisu obavezne

Preporučuje se da zakoni i sistem koji ih sprovodi budu što je moguće manje složeni i što je moguće više jasni, kako se ne bi dolazilo u situaciju da se pojedine odredbe tumače na različite načine i oslobađaju zločinci.

Sankcioniranje

Da bi pravni sistem mogao postojati, jedan njegov aspekt mora biti posvećen i sistemu sankcija (kazni). Kazne moraju biti adekvatne učinjenom ili zločinu, i bilo kakvo minimiziranje žrtve je potrebno izbjegavati. U tome smislu pored adekvatne naknade žrtvi, počinitelj se kažnjava sa još 10 % većom težinom na njegov učinjeni zločin kao preventivni oblik. Kao zločin se smatra i sama namjera i priprema da se određeni zločin izvrši. Sve kazne se zasnivaju na principu sužavanja i umanjivanja suvereniteta građanina, jer se smatra da je on zloupotrijebio svoju suverenu slobodu. To "sužavanje suvereniteta" se može manifestirati od najblaže samo opomene, zabrane određenih akcija, bavljenja određenim poslovima, do čitavog niza imovinskih nadoknada i kazni, zatim ograničavanje kretanja (vremenski ograničenog ili trajnog) koje se kreće od samo zabrane približavanja, zabrane ulaska, preko zabrane izlaska, do izolacije građanina kao krajnjeg segmenta. Izbjegavanje ispunjavanja sankcije povlači za sobom sankcioniranje po težim odredbama. Kao krajnja sankcija je predviđena i smrtna kazna. Nejasno je zašto se ukida smrtna kazna, u ime nekih superliberalnih i nadhumanističkih teorija. Smrtna kazna u

svojoj suštini i nije najteža kazna, ali je prijetnja smrtnom kaznom vrlo djelotvorna kako bi se u strahu držali osobe nižeg intelektualnog nivoa, osobe sklone da radi zadovoljavanja ličnih prohtjeva i instikata rade bez ikakvih skrupula.

Oni pojedinci koji drže u ropstvu građane Republike smatraće se zločincima i podlijegati će sudu i kazni, Oni koji trguju ljudima, ne samo građanima Republike i uopće održavaju ljudsko ropstvo, bez obzira ko su i odakle su, ako se nađu na prostoru pod jurisdikcijom Republike suočiti će se sa smrtnom kaznom. Isto tako svi zločini počinjeni bilo gdje i bilo kada, u slučaju da su sankcionirani zakonodavstvom Republike ili društvenih zajednica u njenom sastavu, bilo da ih je počinio građanin ili stranac, ukoliko se ovi nađu na prostoru Republike ili samo neke određene društvene zajednice podliježu procesuiranju od strane odgovarajućih institucija.

2.13 Oružano odbrambene snage Republike

OOSR je sustav koji omogućava ispunjavanje vojne i odbrambene svrhe Republike. On se temelji na načelu općeg učešća građana, ali i na načelu postojanja profesionalne, stajace jezgre u dovoljnoj brojnosti i snazi. OOSR je relativno decentralizirane strukture kako bi se onemogućilo da neko (pojedinaac ili pokret) zloupotrebi vojnu i oružanu snagu Republike i njenih zajednica. OOSR mora biti učinkovita i sposobna institucija sposobna da se uspješno nosi sa bilo kojim problemom. **Klasični vojni rok i regrutska obaveza u OOSR ne postoji, jer je riječ o kontinuiranoj obuci kroz čitav život za sve građane, pa je izlišno imati obavezujući vojni rok.** Svaki građanin sa verificiranim otpočinjanjem svoga obrazovanja i vaspitanja (najviša starost sedam godina) ulazi u OOSR, a izlazi iz njega trajnim onesposobljavanjem ili prestankom života.

O funkcioniranju čitavog sustava i rasporedu građana brinu verificirani službenici odgovarajućih komesarijata zajednica. U okviru obrazovno-vaspitnog sustava od samih početaka počinje obuka i to do 14 godine starosti građanina u okviru Civilne i logističke podrške i zaštite (CLPZ). Nakon toga se, izuzev u slučaju započinjanja kadetske, policijske, obavještajno-sigurnosne službe, prelazi pod nadležnost Građanskih snaga do zaključno sa 18 godina, kada se vrši raspoređivanje građanina u sljedeće opcije :

- a) CLPZ (pod odgovornošću komesarijata temeljnih zajednica).
- b) Građanske snage (pod odgovornošću komesarijata temeljnih zajednica i Unija).
- c) Vojsku Republike (u koju se šalje 10 % aplikanata).

Napredovanje u okviru OOSR je usko vezano za napredovanjem u okviru obrazovno-vaspitnog sustava. Obuka traje koliko i učešće u obrazovno-vaspitnom sustavu. Građanin ima pravo da promijeni svoje prisustvo u određenoj komponenti OOSR, ukoliko se s tim slože odgovarajući komesarijati.

Jedinica zaštite Republike :

JZR je stajaća jedinica u potpunosti posvećena zaštiti i očuvanju temeljnih ideala i interesa Republike i humaniteta (uključujući i njihove sastavnice) i njihovih institucija i zakona. JZR je od svih komponenti OOSR najmalobrojnija, ali to kompenzira dosta jakom unutarnjom kohezijom, pridržavanju svome kodeksu, potpunom i nepokolebljivom odanošću Republici, odličnom obrazovanošću i kultiviranošću, spremnošću na žrtvovanje, izvrsnom obučenosti i spremnosti, visokim moralnim i vrijednosnim normama, sposobnošću i umijećima u svim vještinama. JZR je otvorena svim građanima Republike ukoliko zadovolje propisane kriterije i uspješno prođu jednogodišnji period obuke i pripreme. Glavno zapovjedno tijelo JZR je Vijeće JZR koji čine najiskusniji, najmudriji i najbolji pripadnici JZR (kada se JZR stabilizira na duži period sa najmanje 20 godina aktivne službe). Oni su odana jedinica «spartanskog» tipa, odgovorna samo Zakonima Republike. Jednom kada polože zavjet kodeksu JZR i Republici, ostaju do kraja vezani za taj zavjet i ne mogu ga napustiti niti ga se odreći. Svaki pripadnik JZR mora biti spreman i da samostalno djeluje, ako je to potrebno. JZR institucija koja nije zasnovana samo na oružju, nego i na obrazovanju, kulturnom radu, naučnom usavršavanju i istraživačkom radu. Republika finansira, materijalno obezbjeđuje, oprema i brine JZR.

Vojska Republike

VR je jedinstvena, centralizirana komponenta OOSR, zasnovana na odličnoj disciplini i obučenosti. Riječ je o najboljem i najorganiziranijem dijelu OORS. Ona nije samo vojska klasičnog tipa, to je zaseban vrlo složeni sistem koji nije zasnovan samo na oružju, nego i na obrazovanju, naučnom usavršavanju i istraživačkom radu. Republika finansira, materijalno obezbjeđuje, oprema i brine VR, uključujući i njen obrazovno-vaspitni sustav. Na kompletnom prostoru pod jurisdikcijom Republike mogu biti stacionirane i djelovati jedinice VR. Jedinice VR su dobro obezbijeđene, opremljene, obučene, idejno motivirane bojeve snage, spremne da mogu djelovati u svim uvjetima i prostorima, i čija reakcija mora biti brza i učinkovita.

VR ima tri temeljna zadatka :

1. Štititi ustavni poredak Republike.
2. Integritet i suverenitet Republike.
3. Interese Republike.

Na čelu VR nalazi se vrhovni komandant VR, koji je profesionalno lice koje ima ujedno i najviši oficirski čin u VR sa mandatom od dvije godine. Vrhovnog komandanta predlaže

kolegij VR kojeg sačinjavaju delegati oficirskog, podoficirskog, redovskog i kadetskih korova, a potvrđuje Predstavnik Republike. VR postoji i djeluje na osnovi bespogovorne, bezuvjetne, čvrste, jedinstvene i jasne zapovjedne linije od Vrhovnog komandanta do običnog redova ili kadeta.

a) Stajaća vojska Republike (SVR) je sastavljena od profesionalnih vojnika.

Vojnik SVR može biti samo punopravni građanin Republike koji na osnovu svoje slobodno izražene volje želi da postane vojnikom SVR. Služba vojnika SVR se kao i svakog drugog službenika Republike propisuje ugovorom. Da bi se pristupilo u zvanje redova, građanin ne može biti mlađi od 17 godina, a u zvanje kadeta građanin ne može biti mlađi od 14 godina. Služba u SVR za vojnika bez čina završava sa 40 godina, za podoficira 50 godina, a za oficira sa 60 godina. Nakon toga vojnici stiču zvanje veterana i prebacuju se u rezervni sastav VR. Obrazovno-vaspitni sustav VR je podijeljen na tri dijela :

- a) Kadetski do postizanja znanja i umijeća za podoficire /gornja starosna granica 35 godina.
- b) Stariji kadetski do postizanja znanja i umijeća za oficire /gornja starosna granica 40 godina.
- c) Oficirski kadetski do postizanja znanja i umijeća za generale/gornja starosna granica 50 godina.

b) Rezervni sastav

Rezervni sastav čine :

- 2) Veterani.
- 3) Oni koji su u SVR proveli najmanje 12 mjeseci aktivne službe, a čiji je ugovor sa SVR prekinut iz različitih razloga.
- 4) Dobrovoljci; svi građani stariji od 18 godina mogu dobrovoljno pristupiti rezervnom sastavu. Oni su obavezni da neprekinuto najmanje šest mjeseci provedu u procesu obuke, nakon čega se raspoređuju u rezervni sastav. Obavezni su da se svake godine aktiviraju u svojim raspoređenim jedinicama najmanje u terminu od deset dana. Ulaskom u sastav VR, automatski prestaje njihova obaveza u okviru drugih komponenti OOSR. Ovo aktiviranje se može prolongirati zbog profesionalnih obaveza.
- 5) Raspoređeni; oni građani koje službenici komesarijata rasporede u VR, dužni su da se svake godine aktiviraju na period od 10 dana u jedinicama VR. Ovo aktiviranje se može prolongirati zbog profesionalnih obaveza.

Gradanske snage

Građanske snage su pod nadležnošću određene temeljne zajednice ili Unije, koje ih uređuju na osnovi svojih interesa, potreba i mogućnosti. Građanske snage imaju i svoj profesionalni dio.

Civilna i logistička podrška i zaštita

CLPZ su pod nadležnošću određene temeljne zajednice ili Unije, koje ih uređuju na osnovi svojih interesa, potreba i mogućnosti.

U strukture OOSR se ne raspoređuju : a) oslobođeni vojno – odbrambene obaveze b) službenici policijskih i obavještajno – sigurnosnih službi.

2.14 Sistem vrijednosti

Svaka zajednica u svom kosturu ima i sistem vrijednosti koji vladaju unutar te zajednice. Sisteme vrijednosti u svakoj zajednici stvara više elemenata:

- Vladajuća ideja-ideologija.
- Dostignuti nivo intelektualnog i obrazovnog razvitka.
- Mentalitet.
- Tradicija.
- Moral.
- Ekonomsko socijalna slika.
- Politička svijest.

Sistemi vrijednosti imaju veliki utjecaj na život i rad svakog pojedinca. U tome posebnu ulogu ima društvena moda; odnosno ljudi često ne razmišljaju samostalno, nego se povode za mišljenjem, stavovima i idejama koje su trenutno u modi. To proizvodi vrlo štetne posljedice po društvene zajednice i pojedince, to jest uništavaju i srozavaju individualitet čovjeka, pretvarajući ga samo u obični šaraf u mašineriji pogrešnog sistema vrijednosti. U novom društvu građanin je oslobođen svih tih demona zla. On je potpuno formirana samosvjesna i samouvjerena ličnost, koja je sposobna da se samostalno razvija u skladu sa osnovnim principima novog društva. Građanin je i osoba koja je pročistila dušu i um.

Nažalost u BiH je dobrano narušen bilo kakav sistem vrijednosti. Sve institucije BH društva su užasno korumpirane, one ne obavljaju funkciju zbog koje su uspostavljene. Jedan sistem vrijednosti je nestao početkom devedesetih godina XX. st., a kao novi vrijednosni sistem nametnuo se jedan proizvod koji ima sve odlike nečega negativnog. Pohlepa, bijes, mržnja, zanemarivanje i podcjenjivanje svih pozitivnih mjerila. Laž je postala općenito prihvaćena, dok kukavičluk vlada na sve strane. Mane se ističu, dok se

vrline ponižavaju. Čak i oni (intelektualna elita) koji bi morali da svojim primjerom pokazuju i da se bore za novo društvo, u velikom svom dijelu se izopačila, postajući negacija same sebe. Dekadencija je na vrhuncu, kreativnost se ponižava, ljudski duh i samosvijest nestaju pred navalom mas kulture, sapunica, sujevjerja, fantastike, kiča, svjesne i namjerne laži, gluposti, neznanja i turbo-folka. Jedini lijek je radikalna transformacija vrijednosnih sistema među našim ljudima, i uspostavljanje novog sistema vrijednosti,

2.15 Interesi zajednice

Svaka zajednica je dužna da ispuni uvjete kako bi imala svrhu svoga postojanja. Npr. Zajednice-komune su obavezne da svaka ima ustanove za prosvjećivanje građanstva i razvoj građanske svijesti (biblioteke, naučno-istraživačke institute, sportske klubove, komunikacione servise i sl.), zatim obezbijedivanje institucija koje su obavezne da vode brigu o zdravlju i bezbjednosti građana. Sa svoje strane svi građani su dužni da pomognu u funkcioniranju i radu ovih ustanova. Posebnu pažnju je potrebno posvećivati spriječavanju razvitka birokratsko-administrativne logike, prakse i načina rada i razmišljanja te njihovog učajurivanja u državne institucije i službe. Administrativno-birokratsko zastranjivanje predstavlja jednu od velikih opasnosti po izdržljivost, fleksibilnost i pokretljivost struktura društvenih zajednica.

2.16 Porodica/Familija

Ako je građanin ćelija svakog društva, onda je po logici stvari porodica tkivo društvenog organizma. Porodica je osnovica ljudskog društva i civilizacije. Ali činjenica je da su je reforme revolucionarnog tipa uzimale zdravo za gotovo i uglavnom zaobilazile, prepuštajući porodicu sporom evolutivnom historijskom procesu. Zato ne treba čuditi što se upravo u porodici sačuvalo najviše elemenata starog, tradicijskog patrijarhalnog života i rudimentarnih ostataka ranijih sistema, koje su se prosto slojevito «taložile» u sustavu institucije porodice. To je dovelo do pojave da je upravo porodica najveći kamen spoticanja opće društvenog razvitka. A ta njena sklonost ka čuvanju «starog», već prevaziđenog u novim socijalnim uvjetima u sudaru sa novim historijskim procesima neminovno dolazi u krizu, što dovodi u krajnjoj posljedici do totalnog socijalnog rastrojstva. Da bi se to spriječilo potrebno je da revolucionarni preobražaj dovoljno pažnje posveti i fenomenu porodice. To bi se u prvom redu odnosilo na odnos prema braku koji bi morao biti totalno redefinisani. Brak je vrlo stara institucija koja pokazuje najviše sklonosti za očuvanje tradicijskog. Radi toga je potrebno da se stara institucija braka kao tzv. svete i nepromjenjive zajednice (koja se u moderno vrijeme upravo

suprotno završava nesvetim razvodom) zamijeni sustavom vremenski ograničene bračne zajednice, zasnovane na ugovoru.

Stara institucija braka i razvoda se ukidaju. Bračnom zajednicom se definira ugovorna veza na uzajamno saglasno i dogovoreno vrijeme muškarca i žene. Nakon isteka ugovornog vremena (najmanje 18 mjeseci, a najviše 10 godina), supružnici mogu da produže ugovor na novo vremensko ograničenje. Razvodne parnice više ne postoje, kao ni sam čin razvoda. Ugovor mora sadržavati pored privatnog usaglašavanja i javne obaveze propisane javnim porodičnim zakonodavstvom (u prvom redu djeca i njihov status; imovina; krivične i prekršajne odredbe). Ugovor ne može biti u protuslovlju sa primarnim načelima i općim zakonodavstvom. sa istekom vremenskog perioda, ugovorne obaveze kao i sam ugovor prestaju da važe. Ukoliko ugovor nije obnovljen, smatra se po automatizmu da je bračna zajednica prestala da postoji.

Sljedeće stavke u odnosu prema porodici jesu imovinska pitanja. Osnovna karakteristika toga jeste da je imovina porodice i njeno zastupanje po nekom "prirodnom pravu" uglavnom na jednom članu te porodice, uglavnom najstarijem muškarcu, iako ima i dosta izuzetaka, čime se ostatak porodice dovodi u neravnopravan položaj. Umjesto da imovina porodice pripada samo jednom članu, ona je sada zajednička svojina čitave porodice kao njena *res private*, naravno ovo podrazumijeva i da svaki član porodice posjeduje i svoju *res private* koju je mogao steći na različite načine. Imovina svakog člana porodice koju je unio u novu porodicu a nije je pretvorio u zajedničku imovinu, ostaje njegova *res private*. Građanin sa svojom *res private* ima pravo raspolagati kako hoće i može je ostaviti u nasljedstvo kome i gdje po svojoj slobodnoj volji. Ali pravo na nasljedstvo *res publice* porodice imaju samo prirodni i zakonski nasljednici. Normalno je očekivati i da biološko ili zakonsko potomstvo ima prioritet na nasljedstvo. U stvari ta imovina ostaje u vlasništvu porodice ali sljedeće generacije te iste porodice. Svoju *res publicu* građani mogu i otuđivati, odnosno prodavati, ali u saglasnost i odobrenje članova porodice, a ne voljom samo jednog pojedinca unutra porodice. Naravno ovo se može postići tako da porodica stekne status pravnog lica - zajednice na kojoj se vodi zajednička imovina, odnosno da je kao takva zakonski sankcionisana i potvrđena. Sistem "dobrih domaćina" treba prepustiti zaboravu.

Glavni zadatak porodice je da obezbijedi produžetak vrste, da podstiče slobodu i razvoj svakog člana zajednice i da mu pomaže. Porodica kao cjelina ne smije ugrožavati, sužavati, sprečavati ili ograničavati razvoj svijesti, slobodu mišljenja i kreativnosti te fizičkog i umnog razvoja bilo kojeg člana porodice. Nijedan član porodice nije nad drugima. Svi članovi porodice su ravnopravni u obavezama, privilegijama i dužnostima bez obzira na pol, dob, klasu ili stupanj obrazovanja. O pitanjima unutar porodice odlučuju svi njeni članovi, na osnovu načela neposredne demokratije, uz poštovanje sporazuma svake porodice, zakona i normi Republike i zajednica kojima porodica pripada. U odnosu na nivo suvereniteta kojim porodica raspolaže, ona može odlučivati

kako hoće, i šta hoće (može imati i svoje simbole ako hoće), samo mora pritom poštovati primarna progresivna načela. Pošto je porodica najvažnija čelija svih zajednica i na njoj počiva hijerarhija zajednica, njoj će biti posvećeno najviše mjesta u zakonodavstvu zajednica, kako bi se regulisali unutarnji odnosi između članova porodice i odnosi sa drugim porodicama i zajednicama. Radi toga je potrebno da zajednice na višim nivoima organizovanja reguliraju porodičnu problematiku okvirnim zakonodavstvom, ali koji neće gušiti slobodu i inicijativnost svake porodice. Sporazum koji je postignut između članova porodice je svetinja i treba ga poštovati. Na nivou porodice se primjenjuje princip neposredne demokratije.

2.17 Prioriteti razvitka

Genetika

Jednoga dana čovječanstvo će se morati suočiti sa činjenicom da postoji novi čovjek, nastao kao proizvod genetskog inženjeringa bilo kloniranjem ili nekim drugim načinom. Biće svjesno kreirano od svojih tvorca radi neke svrhe ili radi ostvarivanja nekog cilja, sposobnog da učini i ono što je nama ljudima nastalim prirodnim putem nemoguće,¹ čovjeka koji možda neće osjetiti strah, bol, programiranog da bude savršeno oružje, možda čak i "čovjeka" koji bi bio i sam negacija ljudskih vrijednosti. Ili da se ne bude pesimist po ovom pitanju, možda će se tako iskorijeniti mnoge bolesti, više neće biti bolesti koje će se genetski prenositi, neće biti djece rođene sa defektima, razviti će se čovjek sretniji (što je vrlo teško pretpostaviti jer je čovjek po osnovu svoje egzistencije stalno nezadovoljno i nesretno biće, u suprotnom kada bi bio zadovoljan i sretan ne bi bilo potrebe za progresom) i otvoriti će se novi vidici čovječanstvu. Genetski inženjering je potreban jer omogućava čovjeku da se konačno oslobodi svih bolesti, posebno onih smrtonosnih. Manipulacija sa DNA i genima bi mogla u bližoj budućnosti da stvori čovjeka imunog na viruse, bakterije i druge parazite, čovjeka sa snažnim biološkim osloncem. Ujedno genetika može stvoriti još znatno kreativnijeg i razumnijeg čovjeka, osloboditi ga posljednjih balasta njegovog životinjskog porijekla. I um i tijelo čovjeka bi se tako prilagodilo novim uvjetima.

Što onda raditi? Što misliti? Kako postupati?. Proces razvitka genetskog inženjeringa se ne može zaustaviti, i glupo bi bilo i pokušavati ga zaustaviti. Ali se sa druge strane ne može ni zanemarivati genetski inženjering, zabijati glavu u pijesak i prepuštati da se stvari odvijaju sami od sebe. Kako uključiti čovjeka nastalog genetskim inženjeringom u ljudske zajednice, on se ne može odbacivati, ali tu se postavlja još jedno pitanje da li će njegove vrijednosti i potrebe i moralne norme biti identične sa ljudima rođenim "prirodnim" putem. Da li će oni poznavati ljubav i imati uopće potrebe za tim osjećajem

¹ U ovom slučaju ovo prirodno je samo terminološka, a ne suštinska distinkcija jer bi i čovjek nastao genetskim inženjeringom bio prirodno, biološko biće, sastavni dio ljudske vrste.

kada nisu kao većina ljudi proizašli iz ljubavi roditelja. Da li će uopće osjećati potrebu za socijalnim udruživanjem. Mislimo da bi bilo najprihvatljivije rješenje da kada dođe taj dan i čovjek nastao "prirodnim" putem sretne se oči u oči sa čovjekom nastalim genetičkim inženjeringom, klonom, ne pravimo nikakvu distinkciju između dvije grupe ljudi i da ih tretiramo kao jednu nedjeljivu vrstu, kao sastavni dio genetskog nasljeđa čitavog čovječanstva. Jedina solucija bi bila uključivanje i kloniranih ljudi u zajednice kao ravnopravnih građana sa pravima i obavezama kao i kad je riječ o ostalim ljudima, kako bi se u zajedničkoj kohabitaciji našlo savršeno rješenje. Jednostavno rečeno ljudske zajednice će morati pronaći novi etički i vrijednosti sistem koji bi bio u skladu sa novim stanjem. Drugo rješenje jednostavno ne postoji. Držati se starog i prevaziđenog etičkog kodeksa može biti vrlo opasno jer bi moglo da genetički inženjering gurne u podzemlje gdje bi vrlo lahko moglo postati plijen neodgovornih, kriminogenih pojedinaca ili luđačkih tirana, ubica, čudaka i manijaka. Zamislite situaciju u kojoj bi neki "umišljeni napoleon" budućnosti proizveo pravu vojsku, koja bi bila neosjetljiva na bol, bez osjećaja straha i nesvjesnu smrti, ali zato sastavljenu od savršenih i odanih do posljednjeg daha vojnika. Što im se to može suprotstaviti?

To se može spriječiti samo ako se pronađe *modus vivendi* da se genetički inženjering i posebno posljedice ovladavanja tom tehnologijom uvrste u strukturu društvenih zajednica, odnosno da im se nađe mjesto kako bi i tehnologija genetičkom inženjeringa služila čovječanstvu, a ne napravila od njega žrtvu ili roba svoga postojanja i omogućila čovječanstvu da ostvari cilj svoje egzistencije. To je isto kao i sa vatrom, koje je dobar sluga, ali loš gospodar. Zbog svega toga neophodno je da se preventivno djeluje i pripremi teren u svim sferama ljudskog života, za ono što nam predstoji.

Jednu stvar kada se govori o tehnologiji genetičkog inženjeringa ne treba ispuštati iz vida. Ako postoji mogućnost da se ljudi kloniraju, znači da je to jedna zakonitost, koja je proizašla iz drugih viših zakonitosti odnosno iz i ishodišta i obujma svega,. Time je jasno da je i samo postojanje takve mogućnosti činjenica koja se mora uvažavati i samim tim je sasvim legalno da njome čovječanstvo ovlada, isto kao i nuklearnom tehnologijom, a svi znamo kakve posljedice može izazvati upotreba znanja iz nuklearne tehnologije ako se upotrijebi za uništavanje i zlo. Naravno kada čovjek konačno ovlada tehnologijom genetičkog inženjeringa u onoj mjeri kada bude mogao da pretpostavi eventualnu opasnost za ljudsku civilizaciju i uopće čovječanstvo, ljudske zajednice trebaju je staviti pod kontrolu.

Svemirska istraživanja

Čovječanstvo i život sa rodne Planete se mora otisnuti u nova nepregledna prostranstva koja mu se prosto nude, tražeći nove granice. Jer jedino sa ekspanzijom van rodne Planete, i ljudska vrsta i zemaljski život će moći preživjeti i dalje se usavršavati. Drugi put jednostavno ne postoji. Naša rodna Planeta je postala suviše mala, suviše iskorištena, moramo tražiti nove resurse, novi prostor za osvajanje i kolonizaciju. Ovo je jedan od

najambicioznijih projekata ali on je i jedini moguć, to je u stvarnosti jedini ispravan put, kojim čovječanstvo može ići. Ulaganja u svemirska istraživanja su velika, ali su i neophodna. Zato je potrebno institucionalizirati ta istraživanja, u jednu agenciju, a to mora postati prioritet zajednice.

Novi izvori energije

Ne samo čovjek, nego kompletan živi svijet zavisi od energetske izvora, sadašnji i tradicionalni izvori su uglavnom ograničenog karaktera i jednog dana će nestati, a i njihova eksploatacija je skupa. To se posebno odnosi na energiju koja se izvlači iz organskih materija. Atomska energija je sa druge strane vrlo opasna. Zato je neophodno istraživanje i nauku usmjeriti i prema otkrivanju i animiranju neiskorištenih izvora energije, i to materija koje prvo imaju ekološki optimum, a zatim mogu čovječanstvu pružiti dugotrajnije korištenje. Čovječanstvo se jednostavno mora osloboditi velike zavisnosti od nafte i gasa, a umjesto nje treba sve više koristiti alternativne izvore energije koji bi mogli da zamijene naftu, što iziskuje i nove tehnološke mogućnosti i usmjeravanje fokusa naučnih istraživanja u tome pravcu.

Da bi njeno postojanje imalo smisla zajednice se moraju osloboditi energetske deficita i zavisnosti, odnosno one se moraju same da se pobrinu za osiguravanje dovoljnih količina energije iz lokalnih resursa koje je potrebno tražiti i u alternativnim mogućnostima, posebno u solarnoj ali i hidroenergiji, i to sve više i više. Alternativna energija mora u potpunosti zamijeniti energiju dobivenu iz naslaga organskih goriva, radi čega su naučna istraživanja na polju pronalazjenja novih lakših, neograničenih i čistih energetske izvora primarna težnja ne samo nauke nego i čitavog društva. Pored energije, država mora osigurati još dvije temeljne stvari za svoju egzistenciju: hranu i vodu.

Informacije

Gospodar informacije je gospodar situacije, to je osnovna ideja vodilja koju moramo slijediti kada govorimo o informacionim tehnologijama. Svaki građanin mora ovladati informacionim tehnologijama, biti učesnik u što bržem prijenosu informacija. Ova tehnologija se mora stalno usavršavati i biti sve pristupačnija širim masama, odnosno svakom građaninu mora biti dostupna svaka informacija koju on želi.

3. Prilog Temeljnomo dokumentu

3.1 Skromne opservacije u vezi Boga i Vjere

Uvodna misao

Ovaj esej je inspiriran i motiviran idejom da sam dužan da ona svoja razmišljanja i stavove, a do kojih sam došao, iznesem javnosti. Sadržina djela je jedan mali pokušaj da se pokuša kretati na putu spoznavanja Istine, i pokušavati bar djelomično i u malim koracima dokučivati što se to krije iza termina kao što su Vjera, religija, Bog, te iza onih manifestacija kojima ih ljudska vrsta slavi.

Spoznati istinu je jedan vrlo težak posao, jer se istina često smatra relativnim pojmom i tumači je kako ko hoće, ali upravo je istina koja se tiće gore spomenutih termina apsolutna i na njih se ljudsko poimanje relativnosti ne može odnositi. Danas, a i u toku cjelokupne ljudske historije postoji mnogo onih koji tvrde da je u potpunosti znaju i to koriste u ideološke ili čisto pragmatične svrhe. Ali činjenica je da do danas, a sigurno neće ni u bližoj pa i nešto daljoj budućnosti ona u potpunosti nije otkrivena niti spoznana. Tako da se sa nekom istinom i tačnošću mogu dati samo neki fragmentirani aspekti Spoznaje, ali ne i čitava Istina. Znači čovječanstvo se još uvijek kreće na putu Spoznaje, zahvaljujući vlastitom napretku i progresu postupno ali stalno okrivajući djeliće te Spoznaje.

Uvod u Deizam

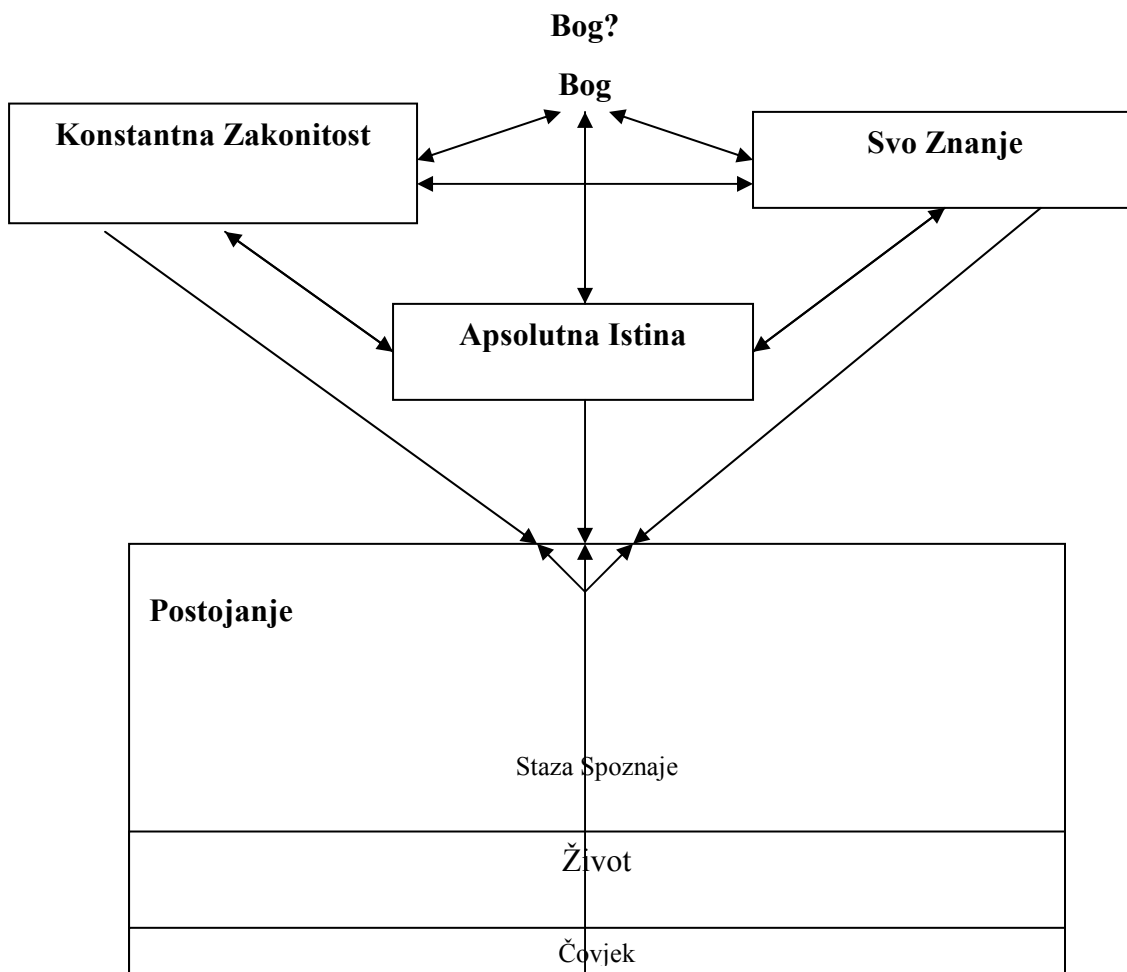
Deizam je stajalište i mišljenje po kome Spoznaja i Saznanje Boga dolazi preko nauke/znanosti, razuma, a ne preko religije, obreda, simbola, molitvi, rituala, praznika i svetkovina. Po tome znači i da je Vjera staza spoznavanja, saznavanja i otkrivanja Boga pomoću znanosti/nauke, racionalizma, kreativizma, rada i slobode savjesti i svijesti, a ne obavljanjem cikličnih rituala, obreda, slavljenja svetkovina. Po tome Deizam ima prilično racionalan pogled na Postojanje i Boga, bez vezivanja za ijednu religiju, dogmu i tzv. „otkrovenje apsolutne istine“.

Za razliku od ateista, čije mišljenje poštuje, deizam stoji na stajalištu postojanja Boga i Vjere, ali ne na način kako to poučavaju abrahamske (judejsko-kršćansko/hrišćansko-islamske) dogme. Po deizmu Bog je Tvorac i Funkcionalnost Postojanja, po čemu onda nema slučajnosti, nego je sve uvezano u splet zakonitosti i postoji cilj. Ali trenutno ljudi još uvijek nisu dokučili Boga, već se nalaze procesu njegovog spoznavanja.

Deisti nemaju organizaciju zasnovanu na dogmi i tzv. „otkrovenju apsolutne istine“. Samim tim deizmu je i strano postojanje institucionaliziranih/institucionalizovanih

religijskih vjerskih zajednica sa dogmatikom, sveštenstvom/svećenicima, i uredjenom hijerarhijom. Deizam ne priznaje ni spise otkrovenja, niti hramove, a čitav Univerzum je „hram Božiji“. Deizam ne vjeruje u čuda, jer sve što se događa je regulirano/regulisano zakonitostima postojanja. Deizam nije dogma i smatra da još uvijek nije došlo do Spoznaje "apsolutne Istine" i da se još uvijek nalazimo na stazi spoznavanja. Samim tim deizam ne priznaje dosadašnja tzv. „otkrovenja apsolutne istine“. Deizam ne vjeruje u "odabrani narod", niti u "odabranu zemlju", niti u "svetu zemlju" i po stajalištima Deizma je čitav svijet, citav Univerzum naša domovina. Radi toga Deizam je suprostavljen ideji svetih ili vjerskih ratova kojima se nameće prijetvorna "apsolutna istina". Deizam nije ni sektaški, niti dogmatski...nego je riječ o iznimno pluralnom i fleksibilnom shvatanju. Jednostavno rečeno, od deista se ne očekuje da svi imaju isto mišljenje o Bogu, Postojanju i načinu i cilju njegovog funkcioniranja, ali se očekuje da svako u svome polju aktivnosti, rada, mišljenja doprinese daljim saznavanjima i kreacijama na stazi Spoznaje u Boga. Po deizmu dijalog, razgovor i razmjena argumenata i činjenica upravo predstavlja jedan od načina Spoznaje i usavršavanja racija i kritičkog i stvaralačkog razumijevanja. Deizam zato pruža savršeno polje u potrazi i borbi za Istinom, ali i kao platforma za ujedinjavanje ljudi i njihovo usmjeravanje u progresivni način života. Rad (u bilo kojem obliku), kritičko mišljenje, saznavanje, sloboda savjesti i spoznaje, otkrivanje i prezentiranje su orudja Vjere, a ne obredi, rituali, svetkovine... i slično.

Deistička shvatanja su postojala još u antičkom period. Heraklit je Boga doživljavao kao logos, odnosno kao vrhovno racionalno načelo koje upravlja Univerzumom. Platon je Boga odredjivao kao Demijurga ili stvaraoca. I u ostalim antičkim grčko – rimskim filozofskim pravcima i školama prisutne su ideje deizma. Ipak deizam se posebno razvio u vrijeme prosvjetiteljstva u XVII. i XVIII. st., posebno u Britaniji, Francuskoj, Irskoj i Sjedinjenim Državama. U toku prethodnih stoljeća deizam je imao veliki utjecaj na oblikovanje modernog svijeta. Danas je on raširen širom svijeta i predstavlja jednu on najbrže rastućih shvatanja i mišljenja o Bogu i Vjeri. Potrebno je naglasiti da je danas iznimno veliki broj ljudi, formalno pripadnika neke od religija (posebno abrahamističkog tipa), ustvari odustao od prakticiranja rituala i obreda, shvativši njihovu besmislenost. Istovremeno iako su prestali biti prakticirajuće religiozne osobe, oni nisu prestali da vjeruju u Boga. I pored toga što se formalno ne deklariraju/deklarišu kao deisti, oni sve više i više to praktično postaju.

Napomena : Život je podskup Postojanja, a čovjek je podskup Života

Sve funkcionira na osnovu zakonitosti, makar nekada izgledalo da je sve samo zbir niza slučajnosti. Kada se ipak dublje sagleda vidi se da sve što se desilo i što se dešava odvija po nekoj shemi, nekim pravilima, da ima uzrok i da ima posljedicu...itd... To bi podrazumijevalo da se cjelokupno Postojanje odvija/funkcionira na osnovi zakonitosti, sistematiziranih u sustav skup – podskup.

Opći, univerzalni skup je nepromjenjiv/konstantan i mogao bi se terminološki odrediti kao Konstantna Zakonitost. Ta Konstantna Zakonitost je i sama proizašla iz Boga ili je vjerojatnije riječ upravo o samom Bogu. Ona je svuda i uvijek u *svemu*, utiče na *sve* i iz nje *sve* proizlazi i radi nje *sve* i postoji i funkcionira. Ona i uzrokuje kompletno postojanje i neodvojiva je supstanca suštine Univerzuma, njegova bitnost. Konstantna Zakonitost je stalno prisutna i ne može se zaobići i njeno prisustvo se osjeća u svim ostalim zakonitostima. Izvan okvira skupa Konstantne Zakonitosti ništa ne funkcionira i

ne postoji, odnosno nema više zakonitosti. Iz Konstantne Zakonitosti proizlaze svi njeni podskupovi zakonitosti, koji se opet dalje podskupiraju sve do najmanjih i najdaljih čestica Postojanja...

Pošto je Konstantna Zakonitost osnovni, nepromjenljivi, sveobuhvatni bitak, iz nje prvo proizlaze i nepromjenljive, vječne zakonitosti (npr. naše postojanje, sve što je prošlo je zauvijek prošlo i nijedan prošli dan se ne može vratiti niti ponovo doživjeti). Onda slijede i druge zakonitosti, koje izgledaju sve relativnije i promjenljivije kako se ide prema nižim sferama subordiniranih podskupova. Svaki podskup je ustvari subordiniran svome Skupu, i tako se ide dalje sve do same Konstantne Zakonitosti. Ustvari zakonitosti svakog podskupa su uvjetovane od strane zakonitosti skupa kojem pripadaju. I tako međusobno uvezane zakonitosti osiguravaju harmoniju i sklad razvitka unutar općeg okvira ili skupova i podskupova koje su one stvorile i koje održavaju. Iz njih proizlaze i unutar okvira ostaju i ostale zakonitosti, pa i slobodna volja svakoga čovjeka koja je jedna od bitnijih naših kotača u kretanju stazom Spoznaje. Ipak je potrebno imati u vidu da je i slobodna volja ustvari proizvod viših sustava skupova i podskupova zakonitosti.

Ustvari čitav Život, uključujući i ponajviše čovjeka, se stalno izdiže u spoznavanju i korištenju sve viših i viših skupova zakonitosti iz epohe u epohu. Tako je Život, zahvaljujući ponajviše čovjeku u posljednjim etapa kretanja po stazi Spoznaje (naravno vođeno Konstantnom Zakonitosti kao apsolutnom kategorijom i zakonitostima koje proizlaze iz viših skupova) do danas uspio da spozna, pa i da koristi one podskupove zakonitosti na različitim skupovno – podskupovnim sferama. Čak je došao i do fragmentarnih spoznaja o pojedinim vječnim, nepromjenljivim zakonitostima ili ih bar naslućuje. Čovjek je uspio i da svojim razumom i spoznajno – kreativnim procesom počne i sam uobličavati određene podskupove zakonitosti, koje su trajnijeg ili privremenog karaktera (za ad – hoc situacije). Čovjek tako može kreirati skup trajnijih (ali ipak i promjenljivih) zakonitosti kao što su promjena zemljopisnih osobnosti (skretanje toka rijeka, melioracija...itd.) ili ljudsko ustavno određenje. U okviru skupa trajnijih zakonitosti (koji je isto tako podskup neke više skupne sfere... i tako dalje sve do Konstantne Zakonitosti) koji se naziva i ustavno uređenje, mogu postojati podskupi privremenih zakonitosti kao npr. krivično zakonodavstvo, ekonomsko zakonodavstvo, porodično zakonodavstvo... itd. Ta ljudska sposobnost je samo posljedica etapnog puta Života kroz njegove evolutivne i revolucionarne etape.

Ipak da bi se shvatila i razumjela Konstantna Zakonitost, odnosno sva njena obuhvatnost (uključujući kompletnu sadržinu sustava skup - podskup), ljudska svijest sa početka XXI. st. još uvijek nije u dovoljnoj mjeri sazrela, a da li će ta svijest biti u stanju da je shvati ostavićemo budućim generacijama, i posebno nauci/znanosti i našem svestranom radu i kreativnosti koji su oruđe Spoznaje. Važno je da mi samo postavimo nove stepenike i nivoe na putu ostvarenja cilja, ostvarivanja konačne Spoznaje i saznavanja Istine.

Konačna Spoznaja u potpunosti uključuje i konačno saznavanje Apsolutne Istine, koja u sebi sve objedinjava. Ta zaokružena Spoznaja = Apsolutna Istina je i sama proizašla iz Boga ili je vjerojatnije riječ upravo o samom Bogu. Ona je svuda i uvijek u *svemu*, utiče na *sve* i iz nje *sve* proizlazi i radi nje *sve* i postoji. Ona je osnova kompletnog Postojanja i neodvojiva je supstanca suštine Univerzuma, njegova bitnost. Apsolutna Istina je stalno prisutna i ne može se zaobići i njeno prisustvo se osjeća (bez obzira da li mi danas bili svjesni nje ili ne). Izvan Apsolutne Istine ne postoji ništa, jer laž može biti samo produkt našeg djelovanja i razmišljanja, ali ne onog najvišeg.

Apsolutna Istina objedinjava i kompletnu spoznaju, odnosno Svo Znanje. Da bi se došlo do Apsolutne Istine potrebno je apsorbirati i spoznati Svo Znanje. To Svo Znanje je i samo proizašlo iz Boga ili je vjerojatnije riječ upravo o samom Bogu. Ono je svuda oko nas i čini noseću kičmu kompletnog Postojanja i *svoga* što postoji. U skladu sa njim *sve* postoji i ono podrazumijeva i kompletan sustav skupova i podskupova zakonitosti, uključujući i Konstantnu Zakonitost, jer bez njega ne bi postojale znanje o njima, pa samim tim ne bi ni postojale. Svo Znanje je neodvojiva supstanca Univerzuma, njegova bitnost. I Bog će se u punom kapacitetu spoznati onoga trenutka kada naši potomci budu apsorbirali spoznali Svo Znanje. Izvan Svog Znanja, ništa ne postoji jer nema logike da nešto postoji izvan Apsolutne Istine ili Konstantne Zakonitosti, kao što je nemoguće Konstantna Zakonitost i Apsolutna Istina postoje izvan Svoga Znanja. U suprotnom kada bi ova tri oblika jednine postojala izvan zajedničkog jedinstva, riječ bi bila o kontradiktornosti i apsurdu. A to je nemoguće.

Za sada raspoložemo samo za parcijalnom spoznajom. Tako da dok još uvijek nismo dostigli vrhovni stupanj Svog Znanja, još nema ni spoznaje Apsolutne Istine. Činjenica je da za sada još uvijek nismo sabrali i spoznali Svo Znanje, što znači da još ne poznajemo Apsolutnu Istinu. Radi toga je u ovim uvjetima i stupnju spoznavanja besmisleno govoriti i zastupati neku apsolutnu istinu, kako to rade mnogi istaknuti i glasni pobornici abrahamističkih denominacije i pojedinih političkih i društvenih ideologija koje su svoje dogme prijetvorno proglasili za apsolutne istine. Dok god postoji nepoznato znanje, još uvijek nema ni spoznaje Apsolutne Istine. Naravno stupanj Apsolutne Istine još uvijek nije dostignut, jer čovječanstvo nije spoznalo Svo Znanje. Naravno, valjda će se i Apsolutna Istina i Svo Znanje jednom spoznati, ali da bi se došlo do toga potrebno je i nadalje se ustrajno i ispravno kretati na Stazi Spoznaje.

Konstantna Zakonitost, Apsolutna Istina i Svo Znanje ili neposredno proizlaze i same iz vrhovnog (osnovnog, nepromjenljivog, sveobuhvatnog) bitka, nazovimo *ga* ili nazovimo *je* Bog ili su i same taj bitak, tj. Bog. One su i manifestacije i temeljne sastavnice Boga, te samim tim predstavljaju i srž egzistencije Univerzuma i one su izvor *svoga*, a ujedno i *sve* jer u sebi objedinjuju i sebe i ono čemu je izvor. Iz njih proizlazi Postojanje.

To Jedinstvo je sastavni dio prirode, ustvari čini njenu i esenciju i samu prirodu i samu materiju i antimateriju, ukratko *sve*. Ono je samo jedno i iznad njega nema nikoga, *sve*

mu je podređeno. Ono nema nadnaravne moći, niti je njegova moć izvan granica mogućeg, odnosno izvan sebe samog, odnosno izvan Konstantne Zakonitosti, Apsolutne Istine i Svog Znanja. U suprotnom, to bi bilo kontradiktorno sa njim samim. Ono nije neko zasebno ni «duhovno» ni “materijalno” biće, pa samim tim ne postoji kao posebna osobnost. Znači da Ono nije neka zasebna super i natprirodna (jer ako je Ono i sama priroda, kako onda može biti i nadpriroda), svemoguća svjesna posebnost sa extra moćima. U skladu sa tim ne postoje ni druga tzv. “duhovna bića” kao što su anđeli, demoni, melec, djini, sveci i slično, kao ni posebni “duhovni, drugi svijet”. Ono je direktno uvezano sa ovim Postojanjem jer je i njegov sastavni dio, ali i samo Postojanje. Znači nema drugog Postojanja. Ono je krajnja i svuda sadržinska čestica koja u sebi sadrži bit i osnovu Univerzuma, ona je i uzrok njegovog nastanka, ali i sam nastanak, uzrok njegovog razvitka ali i sam razvitak, razlog njegovog postojanja, ali i samo postojanje, razlog njegove svrhe ali i sama svrha, i razlog njegovog cilja, ali i sam cilj. Znači riječ je o esencijalnoj srži egzistencije Univerzuma i njegovog toka Postojanja. Ona je samim tim svuda oko nas i u nama.

Vjera

Od samih početaka svoga postojanja ljudski rod je težio da otkrije svrhu svoga bivstvovanja, odnosno čim je stekao sposobnost mišljenja u čovjeku se javila težnja da otkrije tajne Univerzuma i da ih tumači. Rođenje i smrt su bile neke od tih tajni sa kojima se prvo suočio. Najstariji dokaz o postojanju duhovnog vida u životu čovjeka imamo još iz paleolitika jer je pračovjek vršio obrede prilikom sahranjivanja svojih mrtvih. Dokazi o postojanju kultova i nekih oblika protoreligije postaju sve češći u kasnom paleolitu. Religija kao jasan sistem vjerovanja etablira se u neolitu. Već se sa sigurnošću može govoriti o egzistenciji vjerovanja u Veliku Majku, božanstvo plodnosti i rađanja. Historijski narodi poznaju reminiscencije vjerovanja u Veliku Majku kao boginja Demetre i Kibele. Od tada do danas kao uvijek prateća pojava ljudskog postojanja postoji i njegova želja da otkrije suštinu i razloge postojanja. Različiti su načini, od totemizma, animizma, politeističkih panteona, dualizma, grčke filozofske misli, ritualizma, racionalizma, abrahamističke religiozne misli, filozofskog monoteizma, panteizma, misticizma, agnosticizma, deizma, etike, historijskog materijalizma, ateizma i mnogih drugih bezbrojnih oblika tumačenja postojanja, Vjere i Boga. Znači da se kao posljedica pojave duhovnog izraza čovjeka javila i Vjera koja bi se najlakše mogla objasniti kao *traženje puta ili kretanje po putu ka Istini*. Znači Vjera bi bila staza po kojoj se čovjek kreće kako bi odgovorio na esencijalna pitanja o svome postojanju. To je jednostavno rečeno staza Spoznavanja, a ne sistem molitvi, obreda i dogmi.

Tu svoju Vjeru čovjek je kroz historiju svoga postojanja mnogo puta doveo u iskušenje, znao je nekada i u potpunosti od nje odstupiti, ali je Vjera bila stalno prisutna, samo se manifestirala u više različitih izraza i pojava već prema stepenu historijskog, društvenog, ekonomskog, političkog i intelektualnog nivoa određenih kultura. I kada je bila odbačena,

kompromitirana i dovedena u iskušenje Vjera je živjela u glavama pojedinaca ili grupa, njihovom nasljedstvu da bi s vremena na vrijeme na svijetlo dana izbijale iskrice Vjere donoseći nagle i sudbonosne promjene u ljudskom društvu, pokrećući ga iz statičnosti ili ubrzavajući njegov dalji razvoj i naravno potiskujući degenerirane i prevaziđene religijske oblike.

Religija

Kada je riječ o terminima Vjera i religija, potrebno je navesti, i pored toga što se danas često ova dva termina smatraju i koriste kao sinonimi, da je riječ o dva sadržinski različita pojma. Ono što se danas predstavlja kao «vjera» ili «vjere» se može definirati bolje i preciznije kao religija, u dobrom dijelu slučajeva su sušta suprotnost onoj suštini koja se terminološki određuje kao Vjera. Religije bi se mogle objasniti kao institucionalizirane zajednice bazirane na postavljenoj, pridržavanoj i šticejnoj dogmi, ideološkom načinu razmišljanja, historijskom procesu ili u slučaju mnogobrojnih kultova nastalim na osnovama ovozemaljskih interesa, fanatizma i neznanja. Historijskim razvitkom religije su u svom praktičnom djelovanju postale čisto ideološki, pa u pojedinim slučajevima i politički ili finansijski pokreti. U pojedinim društvima religija je i staleški i klasni čuvar, često i konzervator društvenog poretka. Samo npr. hinduizam je ljude podijelio u kaste, jedan sloj ljudi u potpunosti odbacio (nedodirljivi). Rimokatolička crkva je dugo vremena bila najvažniji činilac u odbrani feudalnog društva i najgorčiji protivnik bilo kakvog progresa. Osmanska dinastija je uzurpirala kalifat i svoju sudbinu direktno povezivala sa sunitiskim islamom. Ruska pravoslavna crkva baštineći tradiciju vizantijskog cazaropapizma toliko je bila nazadna i destruktivna po rusko društvo da su samo vanredne i surove mjere Petra Velikog mogle da preokrenu tok ruske historije. Primjeri iz današnjice Saudijske Arabije, Irana, Izraela gdje je ideologija religije smisao egzistencije režima ili Tibeta gdje se ideologija religije stopila sa političkim pokretom samo su dokazi koji potvrđuju pravilo. Karakterističan je slučaj Srpske pravoslavne crkve koja je izvršila potpunu identifikaciju srpskog naroda i same sebe. Svaka od tih religija je izgradila i svoj simboličko-identifikacijski kod. Pod simboličko-identifikacijskim kodom podrazumijeva se vanjska predstava religijsko-ideološke pripadnosti. To su : obredi, praznici, karakteristični pozdravi, jezik molitve, simboli, način odijevanja, tradicija itd. Vrlo je zanimljivo analizirati taj najznačajniji vid vanjskog predstavljanja tih religija. Na primjer polumjesec i zvijezda su se prilično kod pojedinih muslimanskih naroda udomaćili kao simboli religije. A u stvari su to simboli grada Bizanta, kasnije Istočnog rimskog Carstva, da bi ga poslije preuzeli osmanski Turci i prenijeli uzduž svoje Imperije. Taj simbol sa Islamom nema nikakve veze. Slično je i sa krstom, prve oznake ranih kršćana su bile ribe, da bi se tek kasnije udomaćio krst. Svi ovi simboličko-identifikacijski kodovi, iako tercijarnog značenja i produkt su uglavnom ljudskog djelovanja, imaju ogroman ako ne i prevashodno značenje, jer je lakše sa njima manipulirati narodom, nego tom istom narodu objašnjavati suštinu religiozne dogme. U

svome praktičnom djelovanju religije su se, izuzev časnih izuzetaka, pretvorile i u sluge sujevjerja, straha i idolopoklonstva, produkte mržnje i kaosa.

Kao što se može iz svega navedenog vidjeti, religija u današnjim uvjetima zbog svoje i dogmatske i praktične krutosti, kao i poradi svoje prevelike iskompromitiranosti u svakidašnjim stvarima najrazličitijih aspekata je ustvari najobičnije zastranjivanje i skretanje sa staze Vjere. Suština povratka Vjeri, odnosno povratku kretanju na jedino ispravnoj stazi Saznavanja i Spoznavanja, je u odbacivanju religije kao dominirajućeg činioca u savremenom svijetu. Isto tako ne postoji više Vjera, kao što postoji na desetine i stotine različitih religija (a historija ih poznaje još na hiljade koje su se ugasile onda kada je i potreba za njima prestala). Vjera, odnosno staza Saznavanja i Spoznavanja je samo jedna. Naravno različiti su način kretanja po toj stazi, što u skladu sa općim principom o slobodi savjesti i stalnoj težnji ka dostizanju istinite spoznaje (odnosno spoznajnom procesu) i nije tako loše. Zahvaljujući slobodi savjesti se olakšava pa i ubrzava kretanje po stazi jer se čovjek oslobađa dogmatskih okova koji ga neminovno sputavaju. A najbolji način da se čovjek povrati na stazu Vjere i da se njom pravilno kreće je korištenje razuma, te alatke koju je čovjek najviše razvio, i koju još i više, dublje i dalje treba razvijati.

Manifestacije

Pošto još uvijek nema konačne Spoznaje, normalno je očekivati da se razvije na desetine, stotine različitih shvatanja, odnosno manifestacija o toj Spoznaji i Saznanju. Te manifestacije mogu biti i rezultat individualnog rada i spoznaje ali i zajedničkog nastupa i rada određene grupe ili zajednice, i to upravo iz razloga različitih puteva spoznajnog procesa i individualiteta pojedinca ili zajednice. Te različite manifestacije su sasvim objašnjive i razumljive kada se zna da se još uvijek nije spoznala sva Istina, već je riječ o čitavom nizu fragmentarnih spoznaja. Te manifestacije mogu biti i naučnog i filozofskog i etičkog i religioznog pa i drugog karaktera. Ta različitost je i sasvim dobra pa i poželjna jer omogućava svestraniji, nedogmatski razvitak i ubrzanije kretanje, bez dogmatskih zapreka, na putu ka konačnoj punoj spoznaji Istine, ali samo pod uvjetima da nijedna od manifestacija za sebe ne zahtijeva apsolutizirajuće i vladajuće pravo, ukoliko ne zastupa uski dogmatski stav, uvažava druge manifestacije, ne izaziva sukobe i dozvoljava pojedincima ili zajednicama da samostalno razvijaju svoje stavove i shvaćanja. I tako sve dok se ne dostigne konačna Istina i Spoznaja, a za to će nesumnjivo trebati još vremena.

Materijalno i duhovno su povezani i čine jednu čvrstu cjelinu, kada bi nestao jedan svijet ni drugi ne bi postojao, ustvari i duhovni i materijalni život su sastavljeni od iste supstance-čestica (atoma, elektrona i sl.), pa se može reći da ne postoji neki zasebni duhovni svijet niti život. Tjelesno vaskrsenje je nemoguće, jer tijelo nije vječno, nije moguće da se čestice poslije propasti tijela ponovo skupe i sjedine. Na klasičan način zamišljeno vaskrsenje tijela protivi se svim zakonitostima Univerzuma. Raj i pakao u klasičnom smislu kako se zamišlja isto ne postoje. Ako se čovjek pridržava zakonitosti

postojanja onda je u «raju», u suprotnom je u «paklu». Do Saznavanja i Spoznavanja se dolazi samo istraživanjem, otkrivanjem, razmišljanjem, rasuđivanjem i zaključivanjem, svaki iracionalizam i strah dovodi samo do gubitka. Saznavanje ne može biti skup mističkih radnji (misterija) koje se periodički upražnjavaju niti je to skup strogo određenih dogmi, nego prije svega svestrano istraživanje i posvećivanje, normalno i racionalno prihvaćanje i odbacivanje argumenata, i stalna potraga na svim poljima. Tako je nepotrebna manifestacija u smislu obreda, misterija i žrtvovanja.

Spoznaja je krajnji cilj, najveći stepen vjerske spoznaje. Potpune spoznaje još ni sada u svijetu niko nije svjestan. Današnji čovjek je ipak bliži toj spoznaji nego što je to bio njegov predak u ranom srednjem vijeku koji je vjerovao da je zemlja ravna. A danas smo proniknuli u tajne atoma i DNA. I svakim danom čovječanstvo, zahvaljujući snazi svoga razuma i tijela, sve je bliže toj spoznaji dok jednog dana čovjek ne ostvari cilj svoga postojanja=konačnu Spoznaju.

Čovjek se nalazi u stalnom procesu sticanja Spoznaje, koja se stiče iz trenutka u trenutak. Ni jedan moment u sadašnjem dobu raspolaganja stepenom spoznaje nije apsolutan. Uvijek se dolazi do novih podataka, do novih stavova, ispravljaju se greške, korigira. Sve se nalazi u jednom nizu stalnog poboljšavanja, usavršavanja, unapređivanja i produbljivanja spoznaje, praktično iz sekunde u sekundu. Analiziraju se i podvrgavaju skepticizmu svi detalji, usavršava se naš razum, postajemo jači, moćniji. Sticanje Spoznaje ne znači samo mistično udubljivanje u teološke odredbe i filozofske rasprave, nego i svaki praktični rad, koji nam se na prvi pogled ne čini kao proces sticanja spoznaje, ali svaki apsolutno svaki produkt naše djelatnosti (umne i fizičke), može značiti i proces sticanja spoznaje. Tako se praktično i čovjek koji stvara u fabrici, seljak u polju, pronalazač i intelektualac nalaze na istom putu Spoznaje, jer se svi oni nalaze u čvrstoj međuzavisnosti odnosa, i jedan bez drugog ne bi mogli postojati. Svaki čovjek je u principu slobodan u svojoj spoznaji i svijesti. Svaki čovjek je sposoban da se sam upusti u Vjeru, i nije mu potreban nikakav institucionalizirani posrednik.

Da bi se što lakše unapređivao zadatak, mora se skupiti sve stečeno znanje, koje je bilo posljedica postojanja. To zajedničko skupljeno znanje je neprocjenjivo bogatstvo, a onaj ko raspolaže većim znanjem i umijećem, bliži je Spoznaji. Najveća vrijednost koju Vjera zahtijeva je stvaralački rad i težnja napretku, jer je svaki rad smisao postojanja. Rad produhovljuje, sprečava dekadenciju, oplemenjuje dušu. Rad je spasonosan za čovjeka. On ga oslobađa zli misli, usmjerava na nešto konstruktivno i približava Spoznaji i to je jedan od osnovnih alata kojima smo obdareni.

U biti postoje dvije strane koje su suprotstavljene. Uvijek postoji nešto ili neko što usporava napredak, kretanje na putu Spoznaje ili ugrožava njihove vrijednosti. Ovakva dualistička egzistencija je uzrokom borbi koje nasuprot proizvode veliku energiju koja je pokretač ljudske civilizacije, jer su «dobro» i «zlo» međuzavisni i međusobno prožeti. Nije baš lako nekada ni u pojedinim slučajevima dokučiti što je to «dobro» a što «loše».

U svakom čovjeku su prisutne ove strane i na njemu samom je da se u sebi izbori, da prevlada zlo u sebi, da olakša svoje kretanje na putu Spoznaje, da pomogne i drugima da to zlo prevladaju, ili ako nije moguće da to zlo eliminiraju. Čitav Univerzum i sve što postoji od najmanje tvarne supstance, je međusobno povezano zahvaljujući uzročno-posljedičnoj vezi, jer je sve što je postojalo, postoji i što će postojati potekli iz jednog jezgra, razvijajući na osnovu zakonitosti procese svoga daljeg odvijanja.

Sloboda savjesti

Svaki čovjek ima pravo na slobodu savjesti u poimanju i doživljaju Vjere, odnosno svako ima garantirano pravo da to svoje poimanje i izrazi. Niko nema pravo da slobodu savjesti čovjeka sputava i veže je samo za jednu usko preciziranu i krutu dogmu o Spoznaji i procesu Saznavanja. Jer pošto čovjek još uvijek nije stekao potpunu spoznaju, onda je samim tim i besmisleno tvrditi da postoji jedna zaokružena dogma, i zato je potrebno razvijati slobodu savjesti jer se jedino tako mogu steći uvjeti da nekada u dalekoj budućnosti čovječanstvo dođe do konačne spoznaje. Do Saznanja i Spoznaje se dolazi etapno, u više faza, i svaka nova etapa saznanja treba da bude obuhvatnija, bolja, savršenija i preciznija.

Posvećenost objekata, mjesta i idola

Nepotrebno je i postojanje i nekih posvećenih objekata (hramova), mjesta (npr. za hodočašća) i idola iz dva jednostavna razloga, prvo jer se Saznanje može sticati bilo gdje, zatim jer je Ono svuda i jer u krajnjoj konsekvenci iz njega proizlazi. U ranijim razdobljima hramovi, mjesta za hodočašća i idoli su imali svoju jasnu (u pojedinim slučajevima i općekorisnu) funkciju. Ona su bila mjesta oko kojih i u kojim se okupljalo stanovništvo, imali su i arhivsku službu, pa i obrazovno-vaspitno i ekonomsku sadržinu. Ali u današnjim uvjetima, njihovo postojanje je postalo izlišno posebno imajući u vidu da njihova neka specijalna božanska posvećenost ne postoji. Naravno, to ne znači da određene grupe istomišljenika ne trebaju da imaju neka mjesta za okupljanje, druženje, razmjenu mišljenja i stavova. Ali ti objekti ili samo mjesta imaju samo tu praktičnu funkciju i ništa više.

Poruke

Bog ima direktnu vezu sa svakim čovjek, jer je i on jedna od posljedica njegovog postojanja i djelovanja. Naravno, ne razumijevaju svi na isti način tu vezu, niti su je uopće svjesni, a i različiti su i nivoi inteligencije i sposobnosti svakog od ljudi. Neki pokušavaju dublje i dalje proniknuti u tajne postojanja i nalaze se aktivnije na stazi Vjere. Zato su je i pokušavali rastumačiti preciznije i detaljnije, i iznijeti svoje mišljenje. Njihova mišljenja su, sasvim logično, bila uvjetovana razinom dostignutog općekulturnog i civilizacijskog razvitka, te problemima svijeta i društva u kojem su oni živjeli od najobičnijih praktičnih pitanja do općih teorijskih postavki. Pa i njihova učenja, često sistematizirana u nekoj vrsti knjige ili običnog spisa, je potrebno primarno shvatiti u tome

kontekstu odnosa datog vremena, prostora i okolnosti (prilika).² Nažalost ona su se često pretvarale od budućih generacija u najobičnije dogme, pa i političke, društvene i općekulturne ideologije koje su u velikoj mjeri oblikovale ljudske zajednice. Zato je i pogrešno odnositi se prema tim mišljenjima čisto dogmatski, pa i idolopoklonički, posebno ako su ona pretočena u knjigu, spise ili samo skup obreda/misterija. Jer na stazi Vjere su bili ne samo ti poslanici ili posvećene osobe, nego i mnogi filozofi, naučnici, kulturnjaci, istraživači itd.

U skladu sa osnovnom vodiljom Vjere o strogom jedinstvu Boga potpuno je pogrešno vjerovati da se božansko manifestira još u nečemu. Znači pridavati osobine Boga, odnosno manifestacije Konstantne Zakonitosti, Apsolutne Istine i Svog Znanja samo, posebno nečemu, što je proisteklo iz njih je u direktnoj suprotnosti sa monoteizmom. Radi toga je izlišno smatrati da se Bog manifestira još u nekim oblicima, odnosno prosto rečeno da su neke religijske knjige ili pojedinci zamjena za Boga. Pošto je sve proisteklo iz Boga ne može se govoriti da je samo nešto bliže, ili da samo nešto ili neko sadržava posebnu njenu božansku sadržinu. SVE JE BOŽIJE.

Ateizam obrazovanih

Prisutna pojava u današnjem svijetu jeste stanje svijesti i duhovnosti koju možemo tehnički nazvati ateizmom obrazovanih. U ovom slučaju se radi o činjenici da se jedna značajna, obrazovana populacija deklarira kao ateistička. Uzroci ovoga su vrlo jednostavni. Oni se kriju u oblikovanim dogmama institucionaliziranih religijskih zajednica. Pojedinaac se sreće sa tim dogmama, koje su skoro uvijek djelo historijskog razvitka. One su u velikom broju slučajeva strogo dogmatske, okoštale, tradicionalističke i prevaziđene. Ali su ih svaka zajednica toliko poistovjetile sa Vjerom i Bogom da smatraju da i najmanje odstupanje od nje smatraju bezvjerstvom, bezboštvom ili ateizmom. Kada se pojedinac nađe u školovanju suočen sa nizom naučnih dostignuća ili

² Po Islamu muškarcima je zabranjeno da nose svilu i zlato. Ovo je najbolji primjer kako sve treba promatrati u kontekstu vremena, prostora i okolnosti i kako je potrebno shvatiti suštinu odredbe, a ne samo njegovu formu. A suština odredbe je najobičniji zakon kojim se ograničava luksuz ili zabranja pokazivanja luksuza i javnog iskazivanja statusnog društvenog i imovinskog položaja. U VII. st. zlato i svila su imali znatno drugačiju vrijednost nego danas. Svila se uvozila sa Dalekog Istoka i bila je skupa, a zlato je bilo najvažnije sredstvo plaćanja. Danas je situacija znatno drugačija. Svila i zlato nemaju ni približno takvo značenje kao u ranom srednjem vijeku. Danas su statusni simboli skupi automobili, skupa markirana odjeća koja nije svilena... i slično. Zanimljiv je primjer zabrane korištenja vina. Svrha te odredbe je borba protiv zavisnosti i gubljenja razuma uslijed opojnih sredstava, a ne puka zabrana da se pije vino (koje ima i korisnih osobina za čovjeka ako se konzumira kako treba i u umjerenim količinama). Danas su od alkohola mnogo opasniji droga (u svim varijantama od marihuane do sintetičkih droga, heroina i kokaina) i cigarete. I bukvalnim shvatanjem i prihvatanjem gole forme odredbe droga bi bila dozvoljena, a vino ne, što bi bio paradoks. Slično je i sa poligamijom u Islamu. Odredbe koje kao formalno dozvoljavaju poligamiju u suštini je upravo onemogućavaju, jer su tako postavljene da je nemoguće ispuniti uvjete da bi se uopće mogla upražnjavati poligamija. Sličan primjer je i sa ropstvom, jer formalno Kuran dozvoljava ropstvo, međutim u suštini ga osuđuje. Znači vjerovati u nešto ne znači samo se zadovoljavati predočenom formom ili se slijepo i nekritički držati nje, nego upravo suprotno—otkrivati suštinu koja se krije iza predočenog formalnog oblika. Pitati zašto, zbog čega i kako je temelj vjerovanja.

shvaćanja koja djelomično ili u potpunosti odstupaju od dogmi, ili ih i jasno pobijaju, koje je pojedinac ranije upoznao, njegova reakcija jeste napuštanje tih dogmi. Za razliku od toga vjerovanje u Ono sa njegovim manifestacijama Konstantne Zakonitosti, Apsolutne Istine i Svog Znanja ne podrazumijeva religioznost, nego upravo ateizam u izvornom obliku jer odriće postojanje natprirodnog bića sa zasebnom sviješću i posebnim moćima.

Idolopoklonstvo

Idolopoklonstvom se definira svako stajalište da se suština Vjere, Saznanja i Spoznaje krije u samo jednom idejnom ili materijalnom segmentu Univerzuma, na kojeg se prenose prerogativi Boga i Vjere i kojima se klanja. Na primjer u kipovima, zgradama (tzv. božji hramovi), izvjesnoj ideji, danu ili prazniku, simbolu, pjesmi i slično. Samim tim idolopoklonstvom se ne mogu definirati oblici umjetnosti. Idolopoklonstvom se danas može smatrati i skoro najveći dio duhovne muzike. Idolopoklonstvo su i takozvani religiozni praznici, kojekakvi meteoriti kojima se klanjaju, kipovi, i sl., za koje se veže samo supstanca božanskog ili religijsko posvećenog.

Predestinacija

Načelno rečeno, čovjek je kovač svoje sudbine, ali ga zakonitosti oblikuju, usmjeravaju, korigiraju i u skladu sa svojim htijenjima oblikuju u većoj ili manjoj mjeri. Ukratko rečeno, ljudska aktivnost i sudbina je ograničena u apsolutnom smislu samo sa okvirom/sferom koji oblikuje Ono, odnosno Konstantna Zakonitost, Apsolutna Istina i Svo Znanje.

Grieh

Ako je grijeh počinjen on ostaje, i nema toga ko ga može izbrisati, jer njegove posljedice žive u postojanju i dok god žive počinjeni grijeh postoji. Naravno dejstvo počinjenog grijeha se može ublažiti, ili smanjiti ali fizički je nemoguće ih i ukloniti. Radi toga treba izbjegavati počiniti grijeh, jer se on ne može otplatiti nikakvim molitvama i darivanjima.

Smrt

Šta je najveća tajna života, to je njegov kraj, smrt jedne jedinke. Ona izaziva strah, strepnju, a to je jedina neminovnost koja čeka svaku živuću jedinku. Svaka smrt rađa nove živote, bez nje ne bi bilo života, i obrnuto ona je sastavni ciklus stalnog obnavljanja, u procesu "života" živoga.

Da li postoji «drugi svijet» ,«nadzemaljska realnost» u kojoj vladaju neke druge zakonitosti u odnosu na Univerzum

Mnoge pojave, situacije, doktrine, i pored mogućih opravdavanja i objašnjena za njih a koja se mogu izvesti sa stanovišta realne i date situacije, ipak često ostaju neobjašnjive sa sadašnjim nivoom znanja ili su sa moralnog stanovišta vrlo upitna. Zbog prevazilaženja

ovih nedoumica a i da bi, u slučaju neke dogme koja je upitna i sa moralnog i sa logičkog stanovišta, ona mogla biti provođena uz što manje protivljenja pa i otvorenog suprostavljanja, mnogi narodi i pojedinci su u toku čitave historije morali da ovakve čisto svjetovne potrebe objašnjavaju nekim magijskim zahtjevima i nadzemaljskim interesima koje su po svojoj suštini iznad bilo kakvih ovozemaljskih potreba, razumskih shvatanja i dilema. Kao takve te magijske, nadzemaljske potrebe se moraju bespogovorno izvršavati, bez postavljanja pitanja ili dovođenja u sumnju, jer one se same po sebi ne mogu objasniti bilo kakvim razumnim rješenjima niti su podložna svjesnom i logičkom shvatanju, jer ona su takva kakva su i moraju se izvršiti. Kao što vidimo jedna čisto svjetovna «ovozemaljska» potreba radi rješavanja nekih nedoumica, objašnjena nekih pojava koja još uvijek nisu objašnjena sa naučnog stanovišta ili prevazilaženja moralnih dilema, traži da bi mogla biti primijenjena stvaranje nadzemaljskog, nekog drugog svijeta u kome vladaju neke druge zakonitosti, koje čovjek ne može i neće nikada moći spoznati niti mu je uopće određeno da ih u potpunosti shvati i spozna. Taj novi izmišljeni svijet postoji u stvari samo u religijskoj svijesti određene zajednice ili pojedinca i služi samo kao opravdanje za neke postupke ili za neke pojave u stvarnom svijetu. I spomenuto shvaćanje religije o neobjašnjivosti nadzemaljskih interesa i zahtjeva ovozemaljskom logikom i zakonitostima postojećeg Univerzuma nalazi se u samim osnovama na kojima počiva velika većina religija. Ovo je jedan od najklasičnijih primjera podvođenja svjetovnih potreba određenih zajednica ili pojedinaca pod religiozni plašt kako bi se one mogle provoditi uz što je moguće manje otpora, postavljanja logičkih i razumskih pitanja. Tako vidimo kako se jedna svjetovna potreba objašnjiva sasvim prozaičnim i racionalnim razlozima pretvara u religioznu potrebu koja je kao neobjašnjiva ovozemaljskom logikom-paradoks. Spomenutim paradoksom bi se uostalom ujedno spriječilo i postavljanje nekih vrlo neugodnih pitanja ali bi sigurno olakšavalo i savjest mnogih onih koji su obavljali te obredne čini, ili ih samo podsticali i odobravali ili se iz raznoraznih razloga (neznanja, lijenosti, straha, fizičke ili psihičke nemogućnosti, nemanja vremena i sl.) nisu logički upuštali u pokušaje. U suprotnom, krajnja konsekvenca bi moglo biti potresanje ustaljene strukture na kojoj počiva poredak i sistem moći i odnosa u određenoj zajednici.

Znači religija se sastoji i u uvođenju ili bolje rečeno izmišljanju novoga paralelnog, tzv. natprirodnog svijeta koji raspolaže sa svojim zakonitostima na kojima je postavljen i po kojima funkcioniра i koji bi kao takav trebao biti nedokučiv običnom čovjeku. Ali činjenica je da jedino taj svijet čovjek u bilo koje vrijeme svoga razvitka uspijevao u sklopu svojih religijskih dogmi mogao u potpunosti dokučiti i objasniti, iz sasvim jednostavnog razloga jer ga je čovjek izmislio. Nasuprot toga čovjek polagano stiče spoznaju o stvarnom svijetu, Univerzumu, odnosno Postojanju te tako dolazimo u kontradikciju, jer dok čovjek poznaje stvarno drugi svijet, koji bi kao trebao biti njemu nedokučiv, njemu su još uvijek nedokučive sve zakonitosti stvarnog Postojanja koji mu je dokučiv i koji u stvarnosti jedini i postoji.

Naravno uvijek postoji opasnost da se uslijed određenih okolnosti dovede u pitanje i sama religiozna potreba. Zbog toga dolazi do uobličavanja svjetovne sankcije za sve one koji bi se usudili da dovedu u pitanje religioznu potrebu. Tako bi polako nastajao začarani krug : ovozemaljska potreba (za objašnjenjem pojave ili opravdanjem postupka⇒traži natprirodno objašnjene⇒opet natprirodno objašnjene traži ovozemaljsku zaštitu. Na ovako postavljenoj podlozi se stvara vremenom sve konzervativnija i autarhičnija zajednica. Ukoliko se gore postavljeno pravilo usko i apsolutno shvaća, propisuje i primjenjuje zajednica u kojoj se javila tako dogmatski postavljena religijska svijest naći se će u velikoj opasnosti zaustavljanja ili značajnog usporavanja svoga razvitka.

Nema drugih zakonitosti, istina i znanja izvan našeg Postojanja. Samim ne postoji neki drugi, božanski svijet koji bi bio drugačija realnost sa zasebnim sistemom zakonitosti, zasebnim istinama i zasebnim znanjima u odnosu na zakonitosti, Istinu i Znanje Postojanja. Ukratko rečeno nema drugog Postojanja u odnosu na naše Postojanje, pa drugačije mišljenje, odnosno uvođenje drugog zamišljenog svijeta i njegovih posebnih zakonitosti, predstavlja najobičniju kontradikciju. Tako je egzistencija drugog, tzv. „duhovnog svijeta“ nemoguća. Znači da je besmisleno traženje objašnjenja u natprirodnom izmišljenom svijetu za neke prirodne pojave ili neke postupke u Postojanju, jer kako tražiti nešto iz nečega što ne postoji. Jedini ispravni put se sastoji od istraživanja, razmišljanja, logike, dokazivanja, saznavanja ili na osnovu deduktivne metode (1.postavljanje zakonitosti 2. izvođenje zakonitosti 3.otkrivanje pojave 4. apsorpiranje znanja 5. postavljanje i prezentacija aksioma istine).

I na kraju da se rezimira, čovjek je tako u nemogućnosti da otkrije sve zakonitosti ni da objasni sve prirodne pojave, u svrhu tih objašnjenja, izmislio u svojoj mašti novi svijet za koji je čovjek stvorio i zakonitosti na kojima počiva taj svijet i preko toga natprirodnog svijeta posredno objašnjava neke zakonitosti stvarnog svijeta. U tome drugom svijetu je sve jasno za čovjeka iako on njemu nije niti istinski niti aktivno pripadao. Tako je bar u svojoj svijesti čovjek našao bar privremeno rješenje mnogih svojih nedoumica koja su se postavljala pred njega u toku razvitka ljudske vrste. A onda je, na drugoj strani, na osnovu izmišljenih zakonitosti koje vladaju u tome drugom natprirodnom svijetu, čovjek u okviru našeg Univerzuma formirao pravila koja pretače u postojeći Univerzum. Ta pravila se manifestiraju u našem svijetu u obliku religijske dogme, obreda, molitvi i magijskih rituala, propisivanja načina života i ponašanja. I kao što smo dokazali tako su i svi religijski obredi i propisi su djelo ljudi.

Obredi

U vjeri je važna samo suština, a ne forma. Vjera se čini i doživljava stalno. Vjera je kontinuirana i neprekinuta stvar. Dok se rade i najprostiji poslovi ljudi su na putu Vjere. Radi toga su potpuno nepotrebni obredi, molitve, hodočašća, postovi i slično. Potrebno je

dolaziti do suštine i kretati se na putu kontinuirane spoznaje. Voditi uzoran život pun vrlina, raditi, truditi se, razmišljati, spoznavati, saznavati, usavršavati se, biti odgovoran, poučavati, stvarati i ići stalno dalje, dosezati novo i tragati za konačnom Spoznajom. Nikakva molitva, obredi, vradbine, magija, misterije ili posvećenost dogmi ne može zamijeniti ove gore navedene podvučene postulate, niti može poništiti počinjene grijeha ili učinjeno zlo. Svaki postupak, svaka kretnja čovjeka mora biti u skladu sa Vjerom i gore navedenim podvučenim postulatima.

Dogma o izbjegavanju lažnog straha od Boga

Vlast religije se jednostavno postiže, postizanjem atmosfere straha i masovnom psihozom, koja se može postići na različite načine. Prvo sujevjerjem, a drugo instrumentalizacijom mnogobrojnih čuda. Ovo može donijeti i zamašna novčana sredstva. Vjernikom nema pravo da se naziva onaj koji ne zna u šta vjeruje, nego vjeruje ljudima, lažima i gluposti. Potrebno je napomenuti da svako iracionalno razmišljanje je zlo koje vodi samouništenju, samim tim se mnoge sektaške, afektivne, mističke sekte, nekada prelazeći i u opasne političke pokrete mogu okvalifikovati kao potencijalno opasne, jer zavode ljude, uništavaju njihov *ratio* i usmjeravaju ga u pogrešnom pravcu. Osjećaj misterije treba izbjegavati, jer predstavlja primitivno stanje duha koje je civilizirani čovjek prerastao.

Kozmogonija

Kako smo nastali, gdje je i šta je početak, ta se pitanja postavljaju već milenijumima, još od vremena prve pojave ljudske svijesti. Činjenica je da se dogmatska, bukvalna tumačenja kozmogonije ne mogu prihvatiti. U ustvari dogmatičari koji uporno brane neodrživo, nasilno održavaju nekakav sukob sa naukom. Ali danas se mora prihvatiti da su dinosaurusi postojali, i najvažnija činjenica da je čovjek nastao od nekih vrsta primata dugim razvojnim procesom. Ali upravo ovaj proces, uvjetno ga nazovimo teorijom evolucije, najviše govori o postojanju tih općih nepromjenjivih zakonitosti. Jer se samo tako precizno izvedeni proces koji je od jednostavnih oblika mikroorganizama, ili još od nekih prelaznih oblika iz neorganskog svijeta u organski svijet, vodio do čovjeka, vrste koja je sposobna da sa istim tim mikroorganizmima, virusima pa i alkoholom manipulira može smatrati posljedicom djelovanja zakonitosti Postojanja. Ništa se ne može sa tim mjeriti, nikakvo čudo koje naša svijest u sadašnjem obliku može zamisliti, nemjerljivo veće od svih čuda koje nam dogme predstavljaju o postanku svijeta i života. Samo su takve zakonitosti mogle voditi primitivne primata da siđu na zemlju, da počnu misliti i kreativno stvarati, da izgrade civilizaciju i otisnu se u nepregledne daljine kozmosa. Van tih zakonitosti koje se stalno odvijaju prema naprijed, nikada prema nazad ništa ne postoji, pa je i razumljivo da se i čitavo Postojanje, uključujući i sam život kreću prema naprijed prema ostvarenju Cilja. Vjerovanje u ono što se daje mitom, fantazijama i historijskom tradicijom je pogrešno, a posebno je besmisleno tvrditi da je čitavo stvaranje

nastalo za samo par dana. Pa zar nema veće i epohalnijeg djela i čuda od razvitka koje već postoji milijardama godina.

Sredstva ostvarenja Vjere

1. Odstupanje od bilo kakvog bavljenja doktrinom i od svakog formalnog rituala, obreda ili religioznih misterija.
2. Bogosluženje treba osloboditi od svakog vanjskog i materijalnog rituala (obreda, misterija), radi toga da bi unutrašnji vjerski doživljaj bio koliko je moguće dublje vezan uz osobu vjernika, svakog trenutka i na svakom mjestu.
3. Doživljavanje Vjere i kretanje po njenoj stazi ne može biti ograničeno na neko osobito vrijeme, neko osobito mjesto, na svečanosti i posrednike.
4. Dobar je vjernik onaj koji se drži kreativnosti, preduzimljivosti, moralnosti, poštenja, časti, ponosa, čovjekoljublja, marljivosti, istrajnosti, upornosti, unutrašnjoj snazi, umijeću, zdravoj ambiciji, štedljivosti, jednostavnosti, porodične discipline.

Svrha postojanja Vjere

Suština Vjere jeste njeno stalno dograđivanje kako bi jednog dana čovječanstvo bilo sposobno da dokući i ovlada Spoznajom. Znači sve dok se ne dođe do toga stalnim napretkom i usavršavanjem ne postoji sistem dogmi koji će jednom za svagda odgovoriti na to pitanje. Ovo je mukotrpan i težak zadatak, ali treba vjerovati da će jednog dana biti ostvaren.

Ko su neprijatelji Vjere.

Prvi i najopasniji neprijatelji su oni koji su izdali temeljne vrijednosti radi nekakvih religioznih ideologija. Zatim dolaze oni koji zloupotrebljavaju religiju u dnevno-političke svrhe i međusobna razračunavanja. Potom oni koji se ne pridržavaju humanih zakona.

Kako doći do sistema u Vjeri

Pošto Vjera nije ideološka dogma, nego i duhovna i filozofska i etička misao čovjeka, samim tim je nepotrebna posebna zajednica u smislu uspostave njene infrastrukture i njenog egzistiranja kao neke profesionalne organizacije koja brine o obredima, molitvama i sl. Historijska praksa je pokazala da su ove institucije u današnje vrijeme izgubile svoju svrhu i pretvorile se u ideološko-političke zajednice i grupacije. A pošto Vjera nije odvojena od svjetovnog života, u smislu nekog posebnog duhovnog entiteta, nego zajedno sa njim čini jednu nerazrušivu cjelinu, Vjera ne može štiti interese samo posebne grupe ljudi, nego kompletnog čovječanstva. U principu, svaki čovjek treba da se pridržava Vjere, da aktivno i individualno i u grupi, već kako mu više odgovara i kako mu govori njegova savjest, učestvuje u njenoj spoznaji. Ali kako bi se ta Spoznaja olakšala, postoji i poseban sloj stanovništva koji bi se profesionalno bavio ovom pomoći,

najviše u vidu nastave u školama i sličnim institucijama. Oni nisu svećenstvo, ni neka duhovna kasta, nego najjednostavnije rečeno profesori ili nastavnici koji bi bili obrazovani na isti način kao i ostala zanimanja. U svrhu toga otvorila bi se visokoškolska ustanova "vjersko-etičko-filozofska" ili sa nekim drugim imenom gdje bi se primarno studirale teološke, filozofske i historijske i sl. nauke, a koje bi doprinosile daljoj i sadržajnijoj ljudskoj potrebi da na bazi duhovnosti, filozofije i etike pronikne u tajne svoga postojanja. Na toj instituciji koja bi bila središte čitavog vjerskog života proučavao bi se razvoj ideje o Bogu od pamtivijeka do danas, a sve u cilju da se približimo konačnoj Spoznaji. Sva različita vjerska, religiozna i filozofska shvaćanja bez nametanja samo jedne i bez ikakve isključivosti, u slobodnoj razmjeni ideja i dubinskom istraživanju na svim poljima razvijala bi se pozitivna svijest kod pojedinca, a sve sa ciljem istinske Spoznaje. Pristup u tu instituciju je otvoren svim ljudima, bez ikakve diskriminacije na isti način kao i u ostalim visokoškolskim ustanovama. Samo oni koji su završili ovaj stepen obrazovanja ili imaju adekvatno znanje mogu predavati u javnim školama, dok bi se drugi sadržaji tzv. "vjeronauka" izbacila iz javnih obrazovnih institucija, jer nju predaju nekompetentni pojedinci koje šalju isto tako nekompetentne religijske zajednice a i gradivo koje predaju je neodgovarajuće, dogmatsko i nerazumljivo. Umjesto tzv. vjeronauke uvodi se obavezni predmet «Historija, etika, filozofija i suština vjera». Da bi se ojačala ova institucija treba forsirati da oni pojedinci koji su dosada bili visokoobrazovani, a i imaju veliko znanje u teološkim i filozofskim pitanjima a bez obzira kojoj su religijskoj zajednici pripadali pređu u ovu visokoobrazovanu instituciju. Svaka zajednica određuje da li je njoj ta institucija univerzitetskog karaktera potrebna.

Sami građani mogu ako žele, da formiraju posebne kružoke ili ad-hok komitete, neke vrste zajednica vjernika koji bi raspravljali o Vjeri, u kojoj bi se birao predsjedavajući ali bi on bio samo *primus inter pares*. U zajednice vjernika bi bio otvoren pristup i odlazak svim građanima bez ikakve diskriminacije. Ali one su samo neformalne skupine i nisu nikakva posebna institucija. Svi vjernici su u okviru zajednice ravnopravni, imaju pravo na svoje mišljenje, slobodu savjesti, rad i aktivnosti. Svake godine vjernici u okviru zajednice biraju i predsjedavajućeg zajednice. Predsjedavajući nije profesionalna dužnost. Predsjedavajući mora posjedovati kvalitete kako bi obavljao čast predsjedavajućeg.-lične, mora biti obrazovan, iskusan, moralno besprijekoran i sposoban. Sve zajednice vjernika su nezavisne jedna od druge i organizirane su na prostornoj ili interesnoj osnovi. One su među sobom solidarne i obavezne su da pomažu sve svoje vjernike. U zajednicama vjernika ne postoji totalitarno dogmatsko mišljenje ili pridržavanje nekoj apsolutnoj istini i dogmi. U njima vlada demokratski duh i niko nema pravo da drugome uskraćuje pravo na izražavanje ličnog mišljenja o pitanjima Saznanja i Spoznaje bez obzira kakvo ono bilo i sa kojih pozicija se polazilo i kakvi se argumenti uzimali, jer rasprava i razmjena mišljenja je najbolji alat za ovo pitanje. Svećenstvo kao profesionalni i posebni stalež u ovim zajednicama ne postoji.

Dušobrižnici - paraziti

Ljudska zajednica može funkcionirati samo ukoliko su u njoj usklađeni odnosi između sastavnih dijelova zajednice. Ukoliko svi sastavni dijelovi pridonose općem napretku zajednice takvo društvo može napredovati. Ali nekada se desi da određene grupacije unutar izvjesne zajednice zastrane. Takvo zastranjivanje može imati više različitih oblika, vanjskih formi i uzroka, na kojima se ovom prilikom nećemo duže zadržavati. Strukture koje su zastranile su napustile svoju izvornu funkciju zbog koje su nastale, ili je ta njihova funkcija u novoj konstelaciji odnosa postala izlišna, a one su se pokazale nesposobne da izvrše unutrašnju transformaciju i da se prilagode novom vremenu. Takvim svojim stavom, izazivaju, namjerno ili slučajno frustracije i podjele unutar zajednice u kojoj postoje. Time postaju težak uteg oko vrata zajednice, uspoređujući njen razvitak. U slučajevima kada su te strukture duboko srasle u tkivo one se u takvim uvjetima pretvaraju u zloćudni tumor, koji na kraju može donijeti i smrt organizmu, tj. zajednici. Još veću opasnost, pravu rak-ranu te strukture i grupacije predstavljaju za onu ideju koju bi trebalo da zastupaju. One je sistematski diskreditiraju, razgrađuju, zamjenjujući je ideologijom koja nastaje kao produkt zastranjivanja, i osnovica je njihovih aktivnosti. Ta ideologija je i u teorijskom i u praktičnom vidu sušta suprotnost izvornoj ideji, njen najveći neprijatelj i sluga zla, jer je smatra suparnicom u borbi za ljudske duše. U našem slučaju, na području jugoistočne Evrope, ta struktura je svećenstvo institucionaliziranih religijskih zajednica, iako ima časnih izuzetaka, ali u velikoj manjini koji se nisu kompromitirali, pa i vode borbu protiv zla i nisu prihvatili ideologiju fundamentalizma.

To svećenstvo (hodže i popovi) je davno izgubilo svoju ulogu. Razloge svoga postojanja ono određuje time da ustvari "služi" Bogu, čime eksplicitno tvrde da ostala zanimanja ne služe Bogu, kao i ljudi koji se njima bave. Svećenstvo je dosta brojna, dobro organizirana struktura unutar naše zajednice. Taj stalež stanovništva je nažalost dosta utjecajan.

➤ Šta im je cilj?

Jednostavno da stvore takve uvjete u društvu da mogu da postoje kao klasa ili kasta slično kasti Brahmana u Indiji, koja će imati vlast, najveći utjecaj na svijest stanovništva čiji će oni biti pastiri. Zar pojmovi pastiri koje upotrebljavaju za sebe i stado koje se odnosi na narod ne govori dovoljno o njihovom karakteru. U tako uređenom društvu oni bi kontrolirali sva finansijska i poslovna kretanja, bili bi najveći vlasnik nekretnina i najbogatiji dio zajednice. U svojim rukama bi imali sudove i donosili bi zakone na osnovi njihove ideologije i volje. Određivali bi norme ponašanja i sisteme vrijednosti, upravljali bi našim privatnim životima, dušama ali i tijelima. Opće je poznata nemoralnost i nastranost koja se zna izroditi u takvim degeneriranim strukturama. Funkcionirali bi kao

zatvorena, skoro dinastičkim i familijarnim vezama povezana struktura, zavjereničkog tipa. Dok propagiraju asketizam i pokoravanje na drugoj strani su primjer hedonizma.

➤ Šta najviše vole raditi?

Petljati se u politiku i stranačke borbe, tu su kao riba u vodi. Kada otpočne izborna kampanja, najbolje se može vidjeti njihovo umijeće. Politički marketing nijedne političke stranke nije tako sposoban kao što je njihova struktura.

➤ Od čega oni žive?

Od svoga rada sigurno ne. Žive od donacija, javnih prihoda (dotacije iz budžeta), dobrovoljnih priloga stanovništva, bogate se na pogrebima i služeći se sujevjerjem. A ima i onih koji su se otisnuli u vode privatnog biznisa, (otvaraju benzinske pumpe, sijeku javnu šumu, bave se trgovinom i sl.)

➤ Šta su njihova sredstva borbe?

Laž je među njima postala toliko poslovična, da je prihvaćena kao normalna stvar, Drugo sredstvo je nedovoljna prosvjećenost stanovništva, kako bi ga lakše držali pod kontrolom. Nauka se degradira i zamjenjuje njihovom ideologijom. Treće sredstvo je postojanje nekih parareligioznih skupina koje imaju ekstremne stavove.

Abrahamova religija

Jedna od religija koja je danas nazastupljenija u svijetu je ona za čijeg se tvorca smatra mitska ličnost Abraham. U načelu svi pravci abrahamske religioznosti tvrde da su ekskluzivno monoteistički, čak dotle da odriču vrlinu monoteizma ijednom drugom vjerovanju koji ne ulazi pod okvir abrahamske religioznosti, Ustvari stvari stoje nešto drugačije i u vezi abrahamske religioznosti i njenog navodnog ekskluzivnog prava na monoteizam. Prvo je potrebno istaći da se u sklopu abrahamske religioznosti nalaze mnoga tumačenja i mnogi elementi koji su u nesuglasju sa proklamiranim monoteizmom, pa tako nailazimo na sveto trojstvo, anđele/meleke, svece, svete duhove, đine i sl. Postojanje i održavanje vjerovanja u njih u skoro svim religioznim pravcima Abrahamizma jasno ukazuje na njegov politeistički karakter, jer tako praktično po njima ne postoji samo jedan Theos, nego čitav niz još manjih theosa sa slabijom božanskom moći, ali ipak sa kakvim-takvim posjedovanjem božanske moći koji su po abrahamskim religioznim dogmama subordinirani vrhovnom Theosu. Tako je u osnovi propovijedana i održavana abrahamska religioznost slična u nekom pogledu sa npr. Olimpijskim pantheonom. Sve je ovo u oštrom proturječju sa idejom o jednoj nedjeljivoj i nepromjenljivoj božanskoj supstanci, jer tako u miljeu abrahamske religioznosti postoji čitav niz drugih navodno tzv. duhovnih bića. Zatim abrahamska religioznost nije ni izumila niti prva počela propovijedati monoteizam. Mnogo čistiji, jasniji i precizniji monoteizam pojavio se za vrijeme faraona Aknatona u Egiptu, a i antičke filozofske škole učile su i propovijedale o nekoj vrsti monoteizma koji je baziran na čvršćim temeljima i

racionalistički pokušavan biti dosegnut. Platonovo učenje, posebno njegova kasnija inačica neoplatonizma, Aristotelovo učenje, stoicizam su načelno vjerovali u jednu božansku supstancu. Međutim i pored svih navedenih činjenica abrahamska religioznost se sticajem niza okolnosti uspjela nametnuti kao ekskluzivno monoteistička, i za sva ostala vjerovanja i učenja (makar ona bila i čisti monoteizam, kakav ni jedan oblik abrahamske religioznosti, ma koliko se on to trudio da verbalno pokaže, nije) odnosi kao prema herezi, paganstvu, ateizmu. Ovako netolerantan stav proizlazi iz čvrstih dogmatskih stavova pravaca i oblika abrahamske religioznosti, koji se pogrešno tretiraju kao konačna istina i praktično kao Božja riječ. U skladu sa tim sve ostalo nije poželjno i mora se ili trpiti ili uništiti. Abrahamska religija u okvirima zakonitosti historijskog procesa je razvila čitav niz različitih formi i pravaca, koji se uobičajeno dijele na: judaizam, kršćanstvo i islam, iako pored ove tri glavne skupine postoji u nekim vrstama međuzone čitavo šarenilo prelaznih i samostojnih oblika kao što su npr. Druzi, Jehovini sljedbenici i sl. Ove tri glavne grupe isto predstavljaju skup niza odvajajućih skupina, npr. u kršćanstvu; rimokatolicizam, pravoslavlje i protestantizam, a u islamu sunizam i šiizam. Opet se neki od ovih oblika npr. protestantizam, sunizam i šiizam dalje dijele na više drugih sastavnica. Sama abrahamska religioznost potiče iz starih semitskih vjerovanja, pa se od prvobitne zajednice grupe hebrejskih semitskih plemena u kojoj je i nastala, šireći se po svijetu podijelila na čitava niz različitih pravaca, koji su opet sa svoje strane podijeljeni na čitav niz struja. I pored rastakanja religiozne dogme, Abrahamova religija je zadržala u svim pravcima u koje se razvila, osnovni kostur. Abrahamska religioznost je nekada u historiji i imala smisla i svoju povijesnu ulogu. Međutim, u suvremeno doba sa kraja XX. st. i početka XXI. st. njena povijesna uloga je prestala i samim tim je njeno dalje postojanje izlišno. I ta činjenica je jedan od razloga nastanka religijskog fundamentalizma. U stvari abrahamističke denominacije su prestale kao vjera i religija postojati otprilike u XVIII. st. sa prosvjetiteljstvom i racionalizmom. A da bi preživjele one su se transformirale u kulture ili političke ideologije. Ono što se danas predstavlja pod imenom judeizam, kršćanstvo i islam nisu više religije, nego obične kulturne svjetovne pojave, osnova određenog identiteta i identifikacije ili obična politička ideologija.

Vjera – vječno isti pravac ljudskog kretanja

Zamislimo jednu čisto hipotetičku situaciju, da se kojim slučajem nađu na jednom mjestu Zaratustra, Gautama Sidarta Buda, Konfučije, Pitagora, Platon, Lao-ce, Aristotel, Zenon, Isus, Muhamed, Luter, Spinoza, Dekart, Russo, Volter, Njutn, Ajnštajn, i mnogi drugi veliki mislioci i naučnici. Da li bi se oni svađali kao što danas rade ljudi koji se kunu da su njihovi «sljedbenici». Ne, to sigurno ne bi radili, naprotiv oni bi sigurno bili vrlo sretni što su se međusobno upoznali, i nastavili bi zajednički raditi na ostvarivanju jednog cilja,- usmjeravanju kretanja ljudske vrste na stazi Saznavanja i Spoznavanja. Pa zašto onda danas ljudi se krve i uništavaju?. Iz jednostavnog razloga što su pod utjecajem

dekadencije, licemjerja i zadovoljavanja svojih sebičnih instikata, što su podigli između sebe zidove mržnje, grijeha i osvete i jer su zbog svoga slabog karaktera podlegli uticaju zla. A mnoge religijske institucije i nadalje i same dodatno produciraju kreiranje tih zidova. Pogotovu danas je postala praksa da pojedinac prilagođava religiju i vjeru i njihova tumačenja sebi i svojim trenutnim interesima, a ne da se on prilagođava njima.

3.2 Platforma za odnos prema institucionaliziranim religijskim zajednicama (IRZ)

Predlaže se uvođenje četiri zakona kojim bi se riješila pozicija institucionaliziranih religijskih zajednica.

- I. Zakon o slobodi poimanja, izražavanja, savjesti i mišljenja o Vjeri i odnosu prema njoj. Ovim zakonom se konačno ukida monopol dogmatskih tzv. «tradicionalnih» religijskih zajednica nad građanima i omogućava im se po ovom pitanju njihova sloboda savjesti. Zakonom se kriminalizira svako prisiljavanje građanina na neku religijsku ili nereligijsku dogmu. Zakon zajamčuje punu slobodu svakog građanina u svome putu spoznaje Vjere i Boga, kao i na izražavanje te spoznaje bez ikakvih sankcija. Monopolski položaj ni u jednom segmentu života zajednice nema više nijedna religijska dogma ili institucija povezana sa njom kao njen predstavnik. Ovim zakonom se briga o slobodi spoznaje, savjesti i izražavanja Vjere proglašava javnim, općim interesom. Zakonom se regulira i osnivanje posebne javne naučno – obrazovne institucije visokoškolskog, univerzitetskog karaktera koji bi se bavio poimanjima ljudske vjere i tzv. «duhovnog» života. Stvaranje visokog učilišta za obrazovanje po pitanjima Vjere u Boga (naučno-nastavnički smjer) obrađuje sve vezano za vjeru (religije, historija duhovnosti, filozofija, općaduhovnost, dogmatika, racionalizam i sl.), koji bi proizvodio kadar koji bi zamijenio dosadašnju svećeničku kastu.

II. Zakon o svršetku monopola tzv. tradicionalnih religijskih zajednica i njihovih dogmi. Ovim zakonom se preciziraju načini eliminacije monopola. Prvo se izbacuje dosadašnja vjeronauka iz školskog sistema. Umjesto nje se uvodi predmet edukacije iz vjerskih pitanja u općem smislu koju mogu izvoditi samo nastavnici propisanog nivoa obrazovanja (završen stepen-nivo visokog učilišta za obrazovanje po pitanjima Vjere u Boga ili posjedovanje adekvatnog znanja). Ukida se zvanično praznovanje praznika tzv. tradicionalnih zajednica. Iz javnih institucija i medija se uklanja monopolski odnos ovih zajednica. One se u potpunosti u pravima i obavezama izjednačavaju sa drugim religijskim zajednicama ili zajednicama vjernika. Eliminira se utjecaj tradicionalnih religija na politički život, pa i uopće društveni život čitave zajednice. Istovremeno se njima garantira nezavisnost u odnosu na javne strukture zajednice. Iz naziva svih religijskih zajednica ukloniti naziv vjerski, jer je Vjera jedna i ni jedna zajednica nema pravo da taj naziv ekskluzivistički prisvaja. Iz naziva se moraju ukloniti i etničke, nacionalne, plemenske, regionalne odrednice. Sve religijske zajednice (uključujući i tradicionalne) se moraju ponovo zakonski registrovati, znači formirati nove zajednice potrebno vlastima dostaviti jasan program i plan aktivnosti, duhovnu osnovu i sl. Uvođenje pravila o propovijedanju na jeziku koji je razumljiv stanovništvu. Svaka religijska zajednica mora garantirati slobodu savjesti, spoznaje i izražavanja. Nijedna religijska zajednica ne potpisuje sa javnim strukturama nikakav ugovor. Pokušaj stvaranja «države» u «državi» preko institucionaliziranih religijskih zajednica je nezakonit. Monopol se ukida kako bi se garantirala ravnopravnost svih učesnika u procesu spoznaje, i kako niko i nijedna dogma ne bi imali prednost. Istovremeno se tako pojedinac oslobađa stega dogmi nametnutih činom njegovog rođenja, a ne ostvarenih sopstvenih spoznaja.

III. Posebno pitanje u sklopu ovoga problema predstavlja status imovine takozvanih tradicionalnih "religijskih zajednica". Pitanje imovine tradicionalnih religijskih zajednica regulisati će se novim zakonom. Neshvatljivo je da pojedine grupe građana uzurpiraju ogromnu imovinu često neprocjenjivog duhovnog i kulturno-historijskog bogatstva i značaja. Činjenica je da je u stvaranju te imovine učestvovao veći dio građanstva, a da se njome koristi samo jedan uski krug ljudi, jedna izolovana oligarhija odvojena i od Vjere i Boga i od naroda i posvećena samo sebi. Religiozni objekti tradicionalnih religioznih zajednica, odnosno imovina i kompleksi u vlasništvu tzv. religioznih zajednica nastali su u svrhu javnog interesa, jer je tako u datom historijskom trenutku i odgovaralo. Vremenom se ta narodna imovina zloupotrebila i praktično prisvojila od malih uskih, zatvorenih klika, koje su zanemarile činjenicu da su i oni javni službenici i da je imovina koja koriste javna, općenarodno vlasništvo, u jednom historijskom razdoblju. Ali nažalost te klike su često koristile tu imovinu u svrhu zadovoljavanja svojih političkih i drugih potpuno svjetovnih interesa, materijalnih i finansijskih interesa ili nekih drugih interesa. Ako je Bog svugdje, sve čuje vidi, sve zna, i sve je njegovo, kakav je onda status te tzv. imovine tradicionalnih religijskih zajednica čije je postojanje u novim historijskim uslovima izlišno, ako ne činjenica da je ona narodno vlasništvo. Da bi se spriječila dalja zloupotreba općegrađanske imovine i ispravke nepravde imovina "religijskih zajednica" će biti izuzeta i vraćena onome čije je stvarno vlasništvo, građanima. Imovina će biti data pod privremeni nadzor odgovarajuće institucije koja će raspolagati sa njom ne duže od godinu dana. Poslije toga ta imovina će se dodijeliti primarno zajednicama vjernika, zatim ostalim društvenim zajednicama, pojedinim građanima, privrednim organizacijama. Jedino se imovina kulturno-

historijskog, visokog duhovnog i arhivska građa visokog značenja ne može podijeliti pojedinim građanima ili privrednim organizacijama, nego nad njima preuzimaju brigu javne institucije. To znači da treba religijskim zajednicama oduzeti svu imovinu uključujući i religiozne objekte, arhivu i ostalo. Naravno, nakon obrade materijalne i arhivske zaostavštine dio nje će biti vraćen tradicionalnim religijskim zajednicama nakon njihove zvanične registracije.

- IV. Utvrditi zakonske odredbe o «Zajednicama Vjernika». Te odredbe definiraju načine njihovog formiranja i funkcioniranja. Zakon garantira svakom pojedincu koji učestvuje u određenoj zajednici vjernika njegovu slobodu savjesti, poimanja, spoznavanja i izražavanja. Pristup zajednicama vjernika je slobodan i svako može da im pristupi, ali i da izađe iz njih. I prisustvovanje sastancima nije zabranjeno niti je zatvoreno, sve u skladu sa demokratskim načelima slobode savjesti i poštovanja tuđeg mišljenja. Zajednice vjernika se ne moraju registrovati jer to nisu IRZ i one postoje i djeluju potpuno slobodno bez ikakvog uplitanja sa strane. Zajednice vjernika nemaju nikakvu posebnu dogmu, niti ih mogu imati. Osnovna razlika između zajednica vjernika i institucionaliziranih religijskih zajednica je u tome što ove prve nemaju nikakvu dogmu (nego su mjesto kretanja na putu Spoznaje), dok su ove druge zasnovane na načelu neke dogme.

3.3 Dodatak djelu → Demoni u nama

Razum, logika i svestrani rad glavni su kotači koji će voditi u budućnost. Samo preko ovih motornih snaga koje razvijamo u sebi možemo adekvatno odgovoriti novim zadacima i potrebama. Nažalost, izgleda da za to još uvijek nismo u potpunosti spremni. Umjesto da u našim planovima i postupcima dominiraju razum, logika i rad, ljudi su potpuno prepušteni demonima koji nas polako razaraju kao individue, a preko toga i zajednice u kojima živimo. Ti naši unutarnji demoni su :

1. sujevjerje i praznovjerje,

2. strah od iracionalnog i nemogućeg,
3. pohlepa,
4. glupost,
5. sujeta i taština,
6. lijenost,
7. licemerje, ljubomora i sebičnost,
8. mržnja,
9. inat,

Dok god svako u nas daju prevagu ovih demonima nego razumu i logici, dotle ćemo nastavljati propadati, dok god više vjerujemo unutarnjim demonima nego našoj logici i našem razumu patiti ćemo, dok god djelujemo prema demonima nego prema razumu i logici osjećati ćemo bol u nama. Ludilo će zavladati nama, ako se prepustimo stihiji demona. Radi te prevlasti demona u našim životima, i živimo u društvu grijeha, društvu stresa, društvu straha... a mi smo obične sjenke kojima se vlada pomoću laži i iluzija. Svijet fantazije, svijet užasa.

Demoni su nastajali postupno u nama, hranili se zlom koje raste u ovoj zemlji, iz ljudi koji u njoj žive i kako kakva bolest se prenosili sa čovjeka na čovjeka. Osnovni strah koji proistiće iz ljudi, a koji dobrano doprinosi razvoju demona i njihovoj superiornosti u nama je strah od smrti, odnosno strah od toga da ne budemo ništa („*nonbeing*“). Zato se prvo treba osloboditi toga straha. Šta je to smrt? Pa to je najprirodnija stvar koja postoji... sve što rodi mora umrijeti, odnosno nestati. Pa šta je to tako strašno u jednoj vrlo, vrlo normalnoj i prirodnoj stvari. To što se ne zna šta dolazi poslije? Pa poslije je isto ono što je bilo i prije našeg početka života. Znači ništa, mir i tišina ... počinak bez patnje, bez mora, bez užasa, bez boli, bez mržnje... NIRVANA. Nema više tegoba i strahova života. Zato se smrti ne treba plašiti. Svi ćemo umrijeti i niko, ama baš niko to ne može izbjeći. Sva naša tijela će biti obična zemlja, prah, pepeo, fosili... kao i stotine generacija iza nas. Pa svi naši preci od prije petog koljena su sigurno mrtvi.

I kada shvatimo da ne treba da se plašimo smrti, nego da je kada dodje vrijeme za to stoički i dostojanstveno dočekamo...u miru i bez strepnji, i naš život može biti bolji. Zato naš život, taj mali djelić općeg postojanja treba urediti bez straha, bez stresa, bez patnje, bez boli, bez laži, bez grijeha, bez mržnje... vođeni samo razumom, logikom i marljivošću. Život treba da bude zadovoljstvo, ali ne u smislu hedonističkog i dekadentnog uništavanje, nego zadovoljstvo u kreposti, radu, kreaciji, stvaralaštvu, progresu, stvaranju boljeg i ljepšeg. I život će tako postati nešto što samo donosi ono što treba. Posebno će život, naše umijeće, naše vrline i naše stvaralaštvo dobiti na snazi i vrijednosti ako se oslobodimo i drugih strahova, koji su iracionalni, koji su opsesivni i

koji su anksiozni. Osloboditi se i strahova koje nam nameće religija, sujevjerje i praznovjerice. Odbacimo strahove iz prevaziđenih religijskih dogmi, borimo se protiv raznoraznih hodočašća, ukazanja, sihira, uroka, zapisa, magijskih obreda, svega što uništava naš razum i derogira našu logiku. Ne slušajte skolastičke metode, ne slušajte samoproglashene svece koji se koriste strahom. Borite se protiv njih, borite se protiv strahova u nama. I kada se oslobodimo strahova i demona, možemo krenuti u proces spoznaje i razumijevanja Postojanja.

Život na našoj Planeti treba shvatiti i kao neku vrstu biljke koja raste i razvija se iz malog zametka sve dok ne sazrije i sjeme života ne prenese na drugi svijet. Ta biljka se sporo razvija (gledano iz perspektive našeg shvatanja protoka vremena). Naravno i kao svaku biljku i on njoj se treba brinuti, i ona se razvija na osnovi nekih zakonitosti.

Biografija

Doc. dr. sc. Salmedin Mesihović je rođen 5. IV. 1975. god., u Sarajevu gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, odsjek historija u oktobru 1999. god., na temu „Glasinačka kultura“. Od aprila 2000. god. zaposlen je na istom Odsjeku kao asistent na nastavnom predmetu Opća historija starog vijeka. Poslijediplomski studij iz arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu upisao je krajem 2001. god., i magistrirao na temu «Problem kulturne i etničke zajednice Autarijata» 7. VI. 2004. god. u Zagrebu. Naredne 2005. god. nastavio je školovanje na jednogodišnjem doktorskom studiju iz stare povijesti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Doktorirao je na temi «Dezitijati: kulturna i narodnosno-politička zajednica u Iliriku i osvajanja Oktavijanova doba» 30. I. 2007. god. u Zagrebu. U martu 2009. god. izabran je u zvanje docenta na oblast stari vijek na Odsjeku za historiju Filozofskog fakulteta. U aprilu 2009. god., izabran je za šefa Katedre za arheologiju Odsjeka za historiju.

Doc. dr. sc. Salmedin Mesihović je u dosadašnjem radu objavio veliki broj znanstvenih radova iz antičke historije i pitanja klasičnog doba, više udžbenika i priručnika, kao tri stručne knjige : 1. ANTIQVI HOMINES BOSNAE (ISBN 978-9958-625-18-3), 2. Revolucije stare Helade i Rimske Republike (ISBN 978-9958-625-19-0), 3. Rimski vuk i ilirska zmija. Posljednja borba (ISBN 978-9958-625-21-3).